

\$ 1.00

● Sowieci wychodzą z Afganistanu - Str. 9

Niezależny
magazyn
dla każdego**ECHO TYGODNIA**

Nr 210 Toronto 23 - 29 października 1986

Budapeszt, październik 1956

**NADAL
W PODZIEMIU****Oswiadczenie władz Solidarnosci
Dolnego Slaska**

Wobec licznych wątpliwości i pytań, kierowanych do RKS a dotyczących m in ewentualnego ujawniania się lub rozwiązywania ogniw NSZZ Solidarnosc, przedstawiamy nasze stanowisko w tej sprawie, przekonsultowane z działaczami NSZZ Solidarnosc ogniw zakładowych i międzyzakładowych

Po pierwsze, z uznaniem odnosimy się do inicjatyw mających na celu znalezienie i stworzenie nowych form działania na rzecz NSZZ Solidarnosc i dobra naszego kraju. Pozostajemy w przekonaniu, że Tymczasowa Rada NSZZ Solidarnosc służyć będzie tym celom

Po drugie, stwierdzamy że podstawowymi ogniwami NSZZ Solidarnosc są struktury zakładowe, kierowane przez tajne komisje zakładowe. Przetwanie struktur zakładowych jest równoznaczne z przetrwaniem NSZZ Solidarnosc. Natomiast rozkład, rozbicie, czy rozwiązanie tych struktur jest równoznaczne z za-

przestaniem rzeczywistej działalności związkowej. Żadne ogniwo regionalne ani krajowe nie jest w stanie zastąpić dobrze zorganizowanych struktur zakładowych. Rolę i rangę ogniw zakładowych najlepiej rozumieją ci działacze związkowi, którzy mają z zakładami pracy stałe, robocze kontakty

Przetwanie do dziś NSZZ Solidarnosc jako organizacji, pomimo pięciu lat represji i prześladowań, jest w ogromnym stopniu zasługą tego, że związek nasz powstawał i organizował się od dołu, to znaczy w sposób najbardziej naturalny. Tak powstała struktura organizacyjna ma największe szanse przetrwania

Obecna rola i znaczenie Dolnego Śląska na związkowej mapie wynika, naszym zdaniem, w dużej mierze z faktu, że RKS od samego początku pozostawał wierny dwóm generalnym zasadom prymatowi struktur zakładowych oraz niezależności od jakichkolwiek ugrupowań politycznych. Zasad tych w dalszym ciągu będziemy przestrzegać

Dokonczenie str 4

**WYZWANIE
RZUCONE
MOSKWIE
W ROCZNICĘ
POWSTANIA
NA WĘGRZECH**

W sobotę 18 października, jednocześnie w Budapeszcie, Warszawie, Berlinie Wschodnim i Pradze, ogłoszono proklamację dla uczczenia Powstania Węgierskiego 1956 roku

Dziennikarze zachodni, wśród nich korespondent *New York Times'a* uznali proklamację za najodważniejszy dokument kiedykolwiek opublikowany w bloku wschodnim. Proklamacja jest wynikiem porozumienia i wspólnego działania opozycyjnych pisarzy, organizatorów ruchów antytotalitytarnych i obrońców praw człowieka w Czechach i w Związku ZSRR, do Układu Warszawskiego

Trzeba było szeregu tygodni i pokonania trudności w porozumiewaniu się poprzez granice, by z ogłoszeniem proklamacji zdążyć na rocznicę Powstania, przypadającą we czwartek, 23 października. Po zarytym, krwawych walkach ulicznych powstanie węgierskie upadło, kiedy w 12 dni po jego wybuchu pojawiły się sowieckie czołgi

Wśród sygnatariuszy znajdują się członkowie zakazanego, czechosłowackiego ruchu Karta 77, polskiej Solidarnosci, wschodniemieckich niezależnych działaczy ruchu pokojowego i ruchu obrony praw człowieka oraz wielu Węgrów - pisarzy, uczonych i robotników

Pod proklamacją w rocznicę węgierskiej rewolucji sprzed 30 lat podpisało się 54 Węgrów, 28 Polaków, 24 Czechosłowaków i 16 mieszkańców NRD - razem 122 nazwiska obywateli 4 państw, wielu znanych także na arenie międzynarodowej

Oto treść tego niezwykłego dokumentu, w tłumaczeniu z angielskiego

**W rocznicę węgierskiej rewolucji
sprzed lat trzydziestu**

23 października 1956 roku robotnicy, studenci i żołnierze zaatakowali budynek rozgłośni radiowej w Budapeszcie, ponieważ mieli dosyć oficjalnych kłamstw, a pragnęli usłyszeć prawdę i przedstawić swoje żądania

Zburzyli pomnik Stalina i wiarygodność reżimu, który sam siebie nazywał dyktaturą proletariatu i ludową republiką. Walka pokazała w sposób oczywisty, że Węgrzy pragnęli niepodległości, demokracji i neutralności. Pragnęli żyć w pokoju, w społeczeństwie wolnym i uczciwym

Węgierska rewolucja, tak jak i powstanie w Berlinie Wschodnim, Wiosna Praska i społeczny ruch wolnych związków zawodowych Solidarnosc, zostały zdławione przez sowiecką interwencję lub wewnętrzną przemoc wojskową

W ciągu minionych 30 lat życie stało się dla wielu łatwiejsze. Niektórzy wypowiadają się pełnym głosem i nie wtrącają się do więzienia. Ale podstawowe żądania powstanców nie zostały zrealizowane

W dzień rocznicy apelujemy do przyjaźni na całym świecie, by przyłączyli się do nas w uczczeniu węgierskiej rewolucji z roku 1956

Deklarujemy wspólną wolę walki o polityczną demokrację w naszych krajach o pluralizm oparty na zasadach samorządu, o ponowne, pokojowe, demokratyczną integrację a także o prawa dla wszystkich mniejszości

Z całą stanowczością wyrażamy poparcie dla każdego, kto wraz z nami próbuje walczyć o lepsze, wolne i godne życie w naszych krajach i na całym świecie. Tradycja i doświadczenia, płynące z rewolucji węgierskiej roku 1956, pozostają naszym wspólnym dziedzictwem i natchnieniem

Wśród Polaków, którzy podpisali proklamację, znajdują się Konrad Bielinski, Marian Brandys, Jacek Czaputowicz, Marek Edelman, Jacek Fedorowicz, Jan Andrzej Gorny, Janusz Grzelak, Zbigniewa Janas, Jan Kielanowski, Wiktor Kulerski, Władysław Kunicki-Goldfinger, Zofia Kuratowska, Jacek Kuron, Jan Jozef Lipski, Jan Litynski, Barbara Malak, Wojciech Maziarowski, Adam Michnik, Leszek Moczulski, Piotr Niemczyk, Zofia Romaszewska, Zbigniew Romaszewski, Krystyna Starczewska, Stefan Starczewski, Aniela Steinsbergowa, Klemens Szaniawski, Jacek Szymanderski i Henryk Wujec

Wśród Węgrów, których agencje wymieniają jako sygnatariuszy, znajdują się pisarze dysydenci Janos Kis, Gaspar Miklos Tamas, Istvan Fersi, Gyorgy Konrad, także Sandor Racz, który w wieku 23 lat, wybrany na przedstawiciela rady robotniczej, przez szereg miesięcy po powstaniu negocjował z narzuconym przez Sowiety rządem, zanim go aresztowano, oraz Laszlo Rajk, architekt, syn węgierskiego ministra spraw zagranicznych, powieszono go w 1949 roku po antysemickim procesie pokazowym i zrehabilitowanego 7 lat później

Proklamację podpisali też rzecznicy i członkowie czechosłowackiego ruchu Karta 77, m in pisarz Vaclav Havel, Jiri Hajek, b minister spraw zagranicznych, ks Vaclav Maly, zmuszony przez władze do pracy jako palacz w kotłowni, Peter Uhl, wielokrotnie aresztowany działacz Karty 77, który nadal uważa się za "radykalnego komunistę-trockistę"

● **Tragiczna śmierć prezydenta Mozambiku** W wypadku samolotowym zginął marksistowski prezydent Mozambiku, 53-letni Samora Machel. Dwusilnikowy samolot produkcji sowieckiej, pilotowany przez Sowieciek, rozbił się na terytorium RPA, znajdując się w drodze z Zambii do stolicy Mozambiku Maputo. Machel spotkał się w Zambii z prezydentem Zambii Kaundą, prezydentem Zairu Seko i prezydentem Angoli Santosem. Głównym tematem spotkania była walka marksistowskiego rządu Angoli z partyzantami UNITA, popieranymi przez USA i RPA.

Według oświadczenia władz południowoafrykańskich na pokładzie samolotu znajdowało się 38 osób, 4 z nich przeżyły katastrofę. Machel był prezydentem Mozambiku od uzyskania przez ten kraj niepodległości w roku 1975. Od samego początku swej władzy zajmował stanowisko prosowieckie, ostatnio jednak podjął poważne wysiłki w celu poprawy stosunków z państwami zachodnimi. Mozambik jest jednym z najbardziej biednych krajów świata, znacznej części ludności zagraża śmierć głodowa. W marcu 1984 roku Machel podpisał traktat pokojowy z RPA, ale traktat ten nie zakończył działalności antykomunistycznych partyzantów. Gdy MNR (Mozambican National Resistance) zaczął odnosić coraz znaczniejsze sukcesy militarne, stosunki Mozambiku z RPA, zaczęły się pogarszać. Machel zwrócił się o pomoc do państw afrykańskich. Zimbabwe wysłało do Mozambiku 12 tysięcy żołnierzy. Sytuacja w Mozambiku po śmierci Machela nie jest wystar-

czająco jasna. Być może przewidywać kto zostanie jego następcą.

● **Wywiad izraelski ujawnił mężczyznę utrzymującego, że Izrael posiada duży arsenał broni nuklearnej** Źródła dobrze poinformowane podały, jak ujawnił amerykański tygodnik "Newsweek", że izraelski wywiad Mossad ujawnił Mordechaja Vanunu, palestyńskiego technika nuklearnego, który niedawno oświadczył, że Izrael od ponad 20 lat produkuje broń nuklearną i posiada spory magazyn tej broni. Rząd izraelski zaprzeczył "rewelacjom" Vanunu.

● **Bojka na zakończenie obrad Światowej Rady Pokoju** Na zakończenie obrad czterodniowej sesji światowej Rady Pokoju (prosowieckiej organizacji propagandowej i pacyfistycznej) odbywającej się w Kopenhadze, doszło do bojki pomiędzy uczestnikami obrad i służbą porządkową, a około 50-osobową grupą demonstratorów żądających całkowitego i bezwarunkowego wycofania wojsk sowieckich z Afganistanu.

● **ZSSR wydalil 5 dyplomatów amerykańskich** Związek Sowiecki nakazał opuścić terytorium sowieckie 5 dyplomatów amerykańskich (4 z ambasady w Moskwie, 1 z konsulatu w Leningradzie) za "działalność niezgodną z ich oficjalnym statusem". Amerykański Sekretarz Stanu G. Shultz oświadczył, że Stany Zjednoczone złożą protest i podejmą odpowiednie kroki. Decyzja sowiecka zbiegła się w czasie z upłynięciem terminu wyjazdu z USA 25 diploma-

tow sowieckich - pracowników ONZ, wydalonych przez rząd amerykański ze Stanów Zjednoczonych G. Arbatow, rzecznik prasowy Kremla zasugerował w wywiadzie dla amerykańskiej CBS, że wydalenie dyplomatów amerykańskich jest odpowiedzią na wydalenie 25 dyplomatów sowieckich. W marcu br. Stany Zjednoczone zażądały od ZSSR zmniejszenia jego misji przy ONZ o 105 osób w terminie dwóch lat. We wrześniu przedstawiły listę 25 Sowieciek używających swego ONZ-owski status w celach szpiegowskich i zażądały ich wyjazdu.

● **Letnie Igrzyska Olimpijskie w roku 1992 odbędą się w Barcelonie, Hiszpania** Igrzyska Zimowe odbędą się w roku 1992 w Albertville, Francja. Najbliższe igrzyska olimpijskie odbędą się w roku 1988. Olimpiada letnia w Seulu, Korea Południowa, a zimowa w Calgary, Kanada.

● **Projekt nowej konstytucji Filipin** Specjalna komisja zatwierdziła zdecydowaną większością głosów (44-2) projekt nowej konstytucji Filipin. Znajdzie się w niej szereg przywilejów demokratycznych zlikwidowanych przez byłego prezydenta F. Marcosa. Projekt przewiduje m.in. zniesienie kary śmierci i ustanowienie dwuizbowego parlamentu wzorowanego na Kongresie Stanów Zjednoczonych. Wyborcy zdecydują czy nowa konstytucja zostanie wprowadzona w życie podczas referendum zapowiedzianego na styczeń przyszłego roku. Zgodnie z projektem nowej konstytucji prezydent Filipin będzie mógł sprawować władzę przez jedną 6-letnią kadencję. Filipinowski Senat będzie liczył 24 członków, zaś Izba Reprezentantów 250. Jeśli konstytucja zostanie przyjęta będzie to czwarta konstytucja przyjęta na Filipinach od roku 1935 i trzecia w ciągu ostatnich 13 lat.

● **Brytyjska królowa w Chinach** Królowa brytyjska Elżbieta II odbyła 6-dniową podróż po Chinach. Była to pierwsza oficjalna wizyta w tym państwie złożona przez panującego brytyjskiego władcę. W czasie wizyty królowa spotkała się ze zwyczajnymi obywatelami Chin jak i z przywódcą Deng Xiaopingiem.

● **Wietnam odwołał rozmowy w sprawie MIA's** Bez udzielenia wyjaśnienia władze wietnamskie odwołały rozmowy na temat amerykańskich żołnierzy zaginionych podczas wojny wietnamskiej (MIA's). Rozmowy miały się odbyć w dniach 8-11 października. Nie ustalono nowej daty podjęcia rozmów. Rozmowy w sprawie MIA's były już odwoływane przez stronę wietnamską w przeszłości. Do tej pory nie jest znany los około 1800 żołnierzy amerykańskich zaginionych podczas działań wojennych w Wietnamie.

● **Uciekier do ZSSR "chory umysłowo"** Arnold Lockshin, który wraz z żoną i trojką dzieci uciekł do ZSSR i poprosił o azyl, w ostatnich miesiącach przeszedł drastycz-

ną zmianę osobowości. Jego koleżdy i współpracownicy ze Stehlin Foundation for Cancer Research zauważyli, że zmiana nastąpiła w grudniu ubiegłego roku. Zachowanie Lockshina spowodowało, iż w sierpniu został zwolniony z pracy. Jego ojciec Leo Lockshin powiedział "musi być umysłowo chory". Niedawno A. Lockshin pojawił się przed kamerami sowieckiej telewizji, gdzie podziękował rządowi ZSSR za udzielenie azylu i gdzie podkreślił, że był prześladowany w USA za swe lewicowe poglądy.

● **Matka Teresa nie odniosła obrażeń** Mały samolot na pokładzie którego znajdowała się Matka Teresa, podczas startu wjechał w tłum zebrany na lotnisku. Zginęło 5 osób, dwie zostały ranne. Matka Teresa nie odniosła obrażeń. Jedną z ofiar była zakonnica należąca do Misjonarek Miłosierdzia. Dwie inne siostry zakonne przewieziono do szpitala. Wypadek miał miejsce w Mobolo, osrodku misjonarskim położonym w centrum Tanzanii. Podczas pogrzebu zakonnicy biorąca w nim udział Matka Teresa powiedziała zebranym "Taka była wola Boska".

● **18 listopada br. Papież Jan Paweł II udaje się z pasterką wizytą do Bangladeszu, Singapuru, Fidzi, Nowej Zelandii, Australii i na Seszele**

● **Ratuszinska zwolniona z więzienia** Na dzień przed rozpoczęciem spotkania Reagan-Gorbaczow w Rejkjawi, władze sowieckie zupełnie niespodziewanie zwolniły z kijowskiego więzienia 33-letnią poetkę Irinę Ratuszinską, odsiadującą karę 12 lat więzienia i obozu pracy. Została ona skazana w marcu 1983 roku na 7 lat obozu pracy i 5 lat wygnania za swą twórczość poetycką, którą uznano za krytykowanie i szkalowanie historii ZSSR. W rozmowie jaką przeprowadzili z uwolnioną poetką dziennikarze, powiedziała ona, że zwolniono ją bez żadnych warunków i całkiem nieoczekiwanie. Irina ma nadzieję, że w najbliższych miesiącach będzie mogła odpocząć i zająć się spisywaniem utworów, które wymyśliła w więzieniu, a których nie mogła tam przelać na papier. Nie wyklucza konieczności wyjazdu za granicę na leczenie, ale nie chciałaby wyemigrować z ZSSR na stałe. Ratuszinska jest polskiego pochodzenia.

● **Jugosławia uwolniła obywatela USA** Władze jugosłowiańskie uwolniły P. Ivezaja, Albanczyka posiadającego obywatelstwo amerykańskie. Ivezaj został aresztowany i skazany na 7 lat więzienia za działalność przeciwko państwu jugosłowiańskiemu. Został on uznany winnym przynależności do albańsko-amerykańskiej organizacji studenckiej, która w kwietniu 1981 roku zorganizowała protest przed ambasadą Jugosławii w Waszyngtonie. Ivezaj posiada także obywatelstwo jugosłowiańskie. Został on aresztowany wkrótce po przyjeździe do Jugosławii na wakacje. Wraz z nim aresztowano dwóch innych obywateli amerykańskich V. Radivojevica i G. Hadzica.

Obaj są także obywatelami jugosłowiańskimi. Radivojevic został zwolniony z więzienia wkrótce po Ivezaju, sprawa zwolnienia Hadzica jest badana. Proces i wyroki wydane na całą trojkę spotkały się z protestem ze strony amerykańskiego Departamentu Stanu. Kongresman W. Broomfield przedstawił projekt pozbawienia Jugosławii klauzuli najwyższego uprzywilejowania.

● **Rezygnacja rzecznika amerykańskiego Departamentu Stanu** Bernard Kalb, rzecznik Departamentu Stanu, podał się do dymisji na znak protestu przeciwko stosowaniu przez rząd dezinformacji. Jego rezygnacja spowodowała, że zarzuty dotyczące udzielania środków masowego przekazu fałszywych informacji w celu wprowadzenia w błąd libijskiego przywódcy M. Kadafiego, przestają się wydawać wielu całkiem bezpodstawne. "Wiara w słowo - powiedział Kalb - jest w mojej opinii tętmem naszej demokracji. Coś co szkodzi wiarygodności naszych słów, szkodzi demokracji". Kalb oświadczył, iż nie potwierdził ani też nie zaprzeczył istnienia "programu dezinformacji". "Nie odcinam się od Sekretarza Shultza, który jest człowiekiem prawym i godnym zaufania - powiedział Kalb - odcinam się raczej od programu dezinformacji". Wspomniał także, że gdy objął stanowisko rzecznika, Shultz udzielił mu następujących wskazówek: "Bez kłamstw, bez wprowadzania w błąd, możliwie jak najbardziej otwarcie, z uwzględnieniem interesów bezpieczeństwa".

● **Wymiana więźniów pomiędzy Włochami i Libią** Władze włoskie oznajmiły, że miała miejsce wymiana więźniów pomiędzy Rzymem i Trypolisem. Włochy zwolniły trzech oskarżonych o morderstwa lub próby dokonania morderstw Libijczyków w zamian za czterech własnych obywateli, w tym dwóch oskarżonych o udział w próbie zamachu na życie Kadafiego.

● **Zjednoczone Emiraty Arabskie zmniejszą wydobycie ropy o 25%** Jeden z większych producentów ropy, a jednocześnie kraj członkowski OPEC - Zjednoczone Emiraty Arabskie - ogłosił obniżenie produkcji o 25% mając nadzieję tym sposobem na podniesienie cen na rynkach światowych. Minister d/s wydobycia, Mana Said Oteiba, oświadczył, że jego kraj zmniejszył produkcję z 1,2 mln baryłek dziennie do 950 tysięcy, co jest zgodne z porozumieniem OPEC. ZEA dotychczas ignorowały wytyczne organizacji, co stało na przeszkodzie wysiłkom zmierzającym do wpłynięcia w sposób zdecydowany na poziom cen.

Zgodnie ze słowami rzecznika konferencji genewskiej również trzy inne kraje członkowskie zdecydowały się ograniczyć wydobycie, ale chodzi o ilości znacznie mniejsze niż w przypadku Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

OPEC jest zdecydowana kontynuować politykę restrykcyjną do końca bieżącego roku. Chodzi o wywindowanie cen do

ECHO TYGODNIA

JACEK ADOLF I GRAŻYNA FARMUS

Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków zamówień prenumerat

862 Tandrige Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2

TEL. 743 - 5706 w godz. 10 - 3 po poł

766 - 3774

ADVERTISEMENTS

● Display ads \$ 7 column inch ● Full page \$ 700 half page \$ 400

● Classified ads \$ 4 (up to 25 words) 5+ each additional word

● Box \$ 1.50 each issue

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótoów w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$ 25 roczna \$ 50

Schylek imperium i opony

Kiedy rewolucja wybuchnie jednocześnie w Warszawie, Budapeszcie, Pradze i wschodnim Berlinie, będzie to zapewne początek końca sowieckiego imperium.

A kronikarze upadku imperium pierwszy rozdział zatytułują **Na początku było słowo**. Jak wiadomo, słowa to drożdże w procesie przemian społecznych, ze słów skonstruowany jest zapalnik, od którego wybucha bezka prochu różniąc ją od rewolucji.

Po raz pierwszy w historii demoludów, jednocześnie w Warszawie, Budapeszcie, Pradze i wschodnim Berlinie, rzucono wyzwanie Moskwie w trzydziestą rocznicę Powstania na Węgrzech, zgniecionego przez sowieckie człochi. Wydaje się bardzo bardzo prawdopodobne, że ta własna proklamacja otworzy pierwszy rozdział książki, jeszcze nie napisanej, książki o końcu ZSSR.

Tymczasem Jaruzelski wypuścił więźniów politycznych, więźniowie zaczęli działać, organizować, zabierać głos w sprawach kraju i władza nie bardzo wie co z nimi zrobić. Na razie więc zaczęto przebijać opony w samochodach działaczy opozycji. Daje to zajęcie funkcjonariuszom MSW, lecz daje się mało skuteczne jako lekarstwo na uwiad imperium.

Jacek Adolf

P. S. Rewolucja w imperium niekoniecznie musi być krwawa.

APEL O ZNIESIENIE SANKCJI USA

Warszawa, 15 X Wałęsa ponownie zaapelował do prezydenta Reagana o zniesienie nadal pozostających w mocy amerykańskich sankcji gospodarczych przeciw PRL. Oświadczenie, które Wałęsa opublikował wraz z 9 intelektualistami stwierdza, że pomoc gospodarcza Zachodu jest niezbędna dla przezwyciężenia kryzysu gospodarczego w Polsce, oświadczenie dodaje, że Reagan może odegrać ważną rolę w doprowadzeniu do zniesienia sankcji Sygnatariusze apelują do prezydenta USA o przywrócenie Pols-

ce klauzuli najwyższego uprzywilejowania w handlu ze Stanami Zjednoczonymi i o zniesienie zakazu rządowych pożyczek dla PRL.

Oświadczenie stwierdza dalej, że rząd USA powinien przywrócić kontakty naukowe, kulturalne i międzyludzkie z Polską. Poprawa położenia gospodarczego Polski jest obecnie najpilniejszym zadaniem wszystkich Polaków. Osiągnięcie tego celu nie jest możliwe bez pomocy z zewnątrz, na warunkach rozsądnych i ekonomicznie uzasadnionych.

Poprawa sytuacji gospodarczej kraju jest najpilniejszym zadaniem stojącym przed Polakami. Jeśli się to nie uda, stracimy wszyscy, zarówno rządzeni jak i rządzący, dzisiejsze pokolenie i generacje, które przyjdą po nas. Nasz naród, nieugięty w walce o niepodległość, musi w równym stopniu brnąć pod uwagę swój byt materialny, aby przełamać głęboki kryzys gospodarczy i cywilizacyjny.

Autorzy apelu oświadczają, że warunkiem poprawy sytuacji gospodarczej w kraju byłby nowy klimat społeczny, wzięcie pod uwagę zakorzenionych głęboko i szerokich aspiracji społecznych.

Położenie gospodarcze Polski nie poprawi się, jeśli z pomocą nie przyjdą zarówno kraje sąsiednie jak i kraje przemysłowe Europy Zachodniej. Dla ruszenia z miejsca gospodarki trzeba nie tylko impulsów zewnętrznych, ale i wewnętrznych.

Oprócz Wałęsy oświadczenie podpisał Bronisław Geremek, doradca Solidarności, Jerzy Turowicz, redaktor naczelny *Tygodnika Powszechnego*, Stanisław Stomma, publicysta katolicki, prawnik i

b wieloletni poseł na Sejm, prof. Grzegorz Białkowski, rektor Uniwersytetu Warszawskiego, Stefan Bratkowski, przewodniczący zdelegalizowanego Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, prof. Klemens Szaniawski, do Grudnia prezes Komitetu Porozumiewawczego Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych, Jan Jozef Szczepanski, przewodniczący rozwiązanego po stanie wojennym Związku Literatów Polskich, Andrzej Wielowiejski, publicysta katolicki i działacz Klubu Inteligencji Katolickiej, Tadeusz Mazowiecki, b. redaktor naczelny *Tygodnika Solidarnosc* i doradca Związku.

15 X Amerykański Departament Stanu oświadczył nawiązując do apelu Wałęsy i 9 intelektualistów, że rząd USA rozpatruje politykę wobec PRL i że przegląd tej polityki związany jest z wypuszczeniem na wolność wszystkich więźniów politycznych w Polsce i z innymi wydarzeniami w kraju.

Rząd Stanów Zjednoczonych dokonuje przeglądu stanu stosunków z Polską i zastanawia się nad zniesieniem nadal pozostających w mocy sankcji nałożonych po ogłoszeniu stanu wojennego.

DRUGA FAZA KRYZYSU

Zdaniem obserwatorów, kryzys polskiej gospodarki się pogłębia.

Kraj staje w obliczu drugiej fazy kryzysu, która może być bardziej niszcząca dla całości gospodarki, niż faza pierwsza. Główne problemy to rosnąca szybko góra zadłużenia zagranicznego, katastrofalne zatrucie środowiska naturalnego, dekapitalizacja przemysłu. Maszyny i urządzenia starzeją się i rozpadają. W złom zamieniają się całe zakłady przemysłowe. Narasta brak mieszkań.

Komisja Regionalna NSZZ Solidarnosc regionu Mazowsze wydała ostatnio oświadczenie stwierdzające, że nie chce wzywać do demonstracji, nie chce też, aby warunki życia zmuszały pracowników do akcji strajkowej. Pragnie naprawy polskiej gospodarki, uważa tę sprawę za najważniejszą.

Dowodem rosnących trudności, których nie sposób ukryć przed opinią międzynarodową są zaległości w spłaceniu już raz odroczonej długu wobec Zachodu. Agencja Reutersa podała 15 bm, że zdaniem obserwatorów w tym roku zabraknie władzom PRL ok. 1/2 miliarda dolarów, czyli tyle samo, co w zeszłym roku. Środki na spłaty kredytów brakuje, a władze PRL nie potrafią rozwinąć eksportu. Jednocześnie rząd nie potrafi zaspokoić zupełnie podstawowych potrzeb społeczeństwa. Tymczasem spłaty

domagają się nie tylko wierzyciele zachodni, ale również wschodni. Kreml domaga się spłaty blisko 6 miliardów rubli i ponad 2 miliardów dolarów.

W ub. tygodniu był w Warszawie sowiecki premier Ryzkow, by podpisać porozumienia, po których Moskwa obiecuje sobie bardziej skuteczne podporządkowanie Polski interesom gospodarczym i strategicznym ZSRR. Moskwa nie tylko domaga się spłaty długu, ale stawia inne, konkretne wymagania: **Żąda towarów, które albo wymagają dużych nakładów na badania naukowe, albo wielkich inwestycji, albo powodują silne zatrucie środowiska.**

Niektórzy obserwatorzy podkreślają, że nie wprowadzając autentycznej reformy władze PRL nie tylko pogorszą sytuację gospodarczą kraju i szanse na przyszłość, ale również ułatwią Kremlowi podporządkowanie polskiej gospodarki interesom imperialnym i strategicznym ZSRR.

Wzrost zależności gospodarczej od Sowietów utrudnia z kolei zmiany struktury gospodarki oraz reformę, bo znaczna część aparatu produkcyjnego w Polsce, nie mówiąc o strukturze inwestycji, jest przystosowana nie do gospodarczych i militarnych potrzeb Warszawy, ale Moskwy. Ten wzrost zależności określa się eufemistycznie jako koordynację planów gospodarczych.

CO MÓWI JARUZELSKI

W niedzielę, 19 października, Jaruzelski wygłosił w Katowicach przemówienie na partyjnej konferencji sprawozdawczo-wyborczej.

Powiedział m. in. "Odwrotu od socjalistycznej odnowy nie ma i być nie może, w szczególności nie powrócą i powrócić nie mogą styl wielkopolski, megalomania, arogancja, samowola".

Ale w innym miejscu oświadczył "Innym zadaniem związkowej i samorządowej aktywności oraz partyjnej inspiracji jest zarówno zwalczanie biurokratyzmu, sobiepanstwa i znieczulicy, jak przeciwdziałanie zjawiskom braku dyscypliny, marnotrawstwa sił i środków, demagogii".

Mówiąc o "bezecenstwach" (tego własnie słowa użył, jak informuje sprawozdawca) dziejących się w gminie Tuszowiec w woj. zamojskim, sugerował, że to gmina usiłowała całe zło zatuzować, zaś władze wojewódzkie i centralne są czyste. Zło dokonuje się zatem na poziomie gminy i niżej. To, w połączeniu z powtarzaną tezą, że reforma społeczno-gospodarcza nie dotarła jeszcze do stanowisk pracy, choć z centrali już wyszła, dość wyraźnie określa, dlaczego - zdaniem władzy - w Polsce ciągle jest źle. To doły są winne.

Słowem "rzekome" generał opatrzył zdanie o tym, że w Waszyngtonie pojawiły się sygnały o zniesieniu sankcji wobec Polski. A przecież musiał wiedzieć, że sekretarz stanu Schulz otrzymał memo-

riał w tej sprawie, musiał wiedzieć o stanowisku Departamentu Stanu, o stanowisku polskiej społeczności w USA i o liście Wałęsy i 9 polskich intelektualistów w tej sprawie. A że o tym wiedział, świadczy następujące zdanie o byłych zwolennikach sankcji w Polsce: "Wreszcie niektórzy wycofywać się zaczęli chyłkiem, by ostatnio wygłaszać faryzeuszkowe apele o ich zniesienie. Czym usprawiedliwiać takie postępowanie wobec społeczeństwa? Wobec milionów polskich rodzin?"

Szczególnie obraźliwe w przemówieniu Jaruzelskiego było porównanie opozycji do hitlerowskiej Rzeszy, która żądała od Polski eksterytorialnego korytarza. **Opozycja, oświadczył generał, chce stworzyć taki sam korytarz antysocjalistyczny - za obcy zółd.**

Do zaferowania Jaruzelski miał zwiększenie nakładów na ochronę środowiska, system brygadowy, brygady kompleksowe, atestacje, wytykanie palcem i samokrytykę oraz urzędowy optymizm. "Powinnismy uparcie, codziennie, na wszystkich szczeblach, na każdym odcinku, pytać siebie, od pierwszego sekretarza KC do szeregowego towarzysza, a co stało się dobrego? Co nowego w ciągu dnia, tygodnia, miesiąca, wnieśliśmy do wspólnego dorobku, do rozwoju naszej ojczyzny?"

Jaruzelski ostrzegł, że rząd nie będzie tolerował dążeń do wskrzeszenia Solidarności. **Powiedział, że "obcy zółd odgrywa w nich rolę nieposlednią".**

W PODZIEMIU

DOKOŃCZENIE ZE STR. 1

Po trzecie, o rzeczywistej sile i znaczeniu każdej organizacji przesądza potencjał ludzki i baza materialna. RKS stoi na stanowisku, że **dopoki nie istnieje gwarancja bezpiecznego działania NSZZ Solidarnosc**, to jest gwarancja, że za działalność związkową nikogo nie spotkają represje oraz że posiadany sprzęt i inne środki materialne nie ulegną konfiskacie, **ujawnianie bądź rozwiązywanie struktur związkowych jest nieuzasadnione i byłoby samobójcze dla związku.**

Uważamy ponadto, że dopoki NSZZ Solidarnosc jest zdelegalizowany, **nie-realne jest prowadzenie rzeczywistej, jawnej działalności związkowej przez ogniwa zakładowe, regionalne, czy TKK.** Nie oznacza to braku możliwości prowadzenia działalności jawnej na rzecz przywrócenia legalności NSZZ Solidarnosc. Widzimy jednak różnice tych pojęć, które tożsamy nie są.

Po czwarte, uważamy za naturalne rotacje i zmieniające się w czasie składy osobowe wszystkich ogniw i szczebli NSZZ Solidarnosc, powodowane najczęściej wypadkami, zmęczeniem, urlopami itp. To naturalne zjawisko nie powinno jednak być powodem rozwiązywania, ujawniania, czy zaniechania działalności istniejących ogniw związkowych.

Po piąte, ogniwa regionalne na Dolnośląsku RKS koordynują i wspomagają

związkowe organizacje w zakładach pracy, utrzymują z nimi więź, ustalają wspólny program działania i reprezentują je poza regionem. Analogicznie, ogniwo krajowe, TKK, złożone z przedstawicieli działających regionów, reprezentuje cały NSZZ Solidarnosc.

Przewodniczącym NSZZ Solidarnosc jest Lech Wałęsa, a prawomocnym zagranicznym przedstawicielem związku jest Biuro Koordynacyjne NSZZ Solidarnosc Za Granicą z siedzibą w Brukseli.

Po szóste, kierując się przedstawionymi powyżej względami, RKS NSZZ Solidarnosc regionu Dolny Śląsk stwierdza, że **nie powołuje jawnej Rady Regionalnej**, przypominając po raz kolejny swe przekonanie, że dla każdego, kto chce działać dla Solidarności, jest miejsce i ogromne pole do popisu w już istniejących strukturach naszego związku lub pracy przy ich rozbudowie.

Po siódme, najważniejsze bieżące zadania stojące przed organizacją związkową naszego regionu przedstawił w uchwale RKS z dnia 16 maja br. Publikując zas. w 24 numerze *Z Dnia na Dzień* tezy programowe, pragnęliśmy zainicjować dyskusję pozwalającą wypracować kierunki, taktykę, formy organizacyjne i strategię działania na przyszłość.

Zwracamy się do TKK o przeanalizowanie tych dokumentów i ewentualne nadanie im charakteru ogólnozwiązkowego. Wrocław, 6 października 1986

KOMPROMIS

Otrzymałmy nowe szczegóły o zorganizowanej w Warszawie w kościele Najświętszej Marii Panny na Nowym Świecie dyskusji na temat *Trudna sztuka kompromisu pomiędzy wartościami i pragmatyzmem*.

Spotkanie odbyło się pod hasłem szukania kompromisu, któryby nie był jednocześnie kompromitacją wartości. Dyskusji przysłuchiwało się ok. 3 tys. osób.

Dyskutowali Bronisław Geremek, Wojciech Lamentowicz, Marcin Krol, Klemens Szaniawski i Andrzej Wielowiejski. Prof. Geremek historyk doradca Solidarności uzasadnił powołanie Tymczasowej Rady Solidarności. Publicysta Marcin Krol historyk myśli politycznej współpracownik pism katolickich mówił o potrzebie dążenia do kompromisu pomiędzy dwoma stronami, których interesy są różne. Kompromis ten jest konieczny i mimo ryzyka trzeba do niego dążyć. Nie ma innego wyjścia z obecnej polskiej sytuacji.

Wojciech Lamentowicz usunięty z partii za swe poglądy swego czasu pracownik naukowy Wydziału Szkoły Nauk Społecznych przy Komitecie Centralnym partii podkreślił, że tylko władza rozporządza siłą, ale jest ona w pewnym sensie słaba i dla tego musiała ogłosić amnestię. Zastanawiał się też, czym będzie Rada Konsultacyjna. Zwrócił uwagę, że jeśli jej członkowie będą reprezentowali tylko siebie, to jej przydatność okaże się wątpliwa.

Andrzej Wielowiejski, prawnik ekonomista i publicysta działacz Więzi i Klubu Inteligencji Katolickiej swego czasu ekspert w wypracowywaniu podstawowych koncepcji Solidarności zwrócił uwagę, że całe społeczeństwo polskie jest nieufne wobec władzy i nawet ci, którzy ją popierają, nie mają do niej zaufania. Wyraził opinię, że jakies formy wzajemnego dogadania się są w obecnej sytuacji koniecznością.

W ROCZNICĘ MORDERSTWA

W niedzielę 19 bm w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie odprawiono nabożeństwo z okazji rocznicy zamordowania ks. Popieluszki.

Ks. Nowak mówił m.in. o uwolnieniu więźniów politycznych przyjął z uznaniem ogłoszenie tego faktu ale powiedział że za amnestią musi iść poszanowanie władz dla aspiracji społeczeństwa i sprawiedliwości.

Wspominał o amnestii dla ks. Sylwestra Zycha, oskarżonego o współudział w zabiciu młocjanina w 1982 r. Radosz z powodu zwolnienia więźniów politycznych mogłaby być jeszcze większa gdyby wprowadzono nowy styl rządzenia bez przemocy represji i szczytu bez antysolidarnościowej polityki społecznej polegającej natomiast na od dawna oczekiwanym uczciwym dialogu. Miejszy nadzieję że uwolnienie więźniów nie jest taktycznym manewrem lecz zapowiedzią nowego stylu rządzenia. Socjalizm zawsze zwycięży gdy staje się bardziej ludzki i traci gdy jest doktrynerski. Jest wręcz odrazający jeśli przekształca się w rodzaj religii.

Zebrał oklaskami przyjął apel ks. Nowaka o uchwalenie prawa umożliwiające zastępczą pracę zamiast służby wojskowej.

Podczas mszy przekazano zebranyms poslanie od Lecha Wałęsy. Odczytał je przybyły z Gdanska Bogdan Lis. Wałęsa m.in. wezwał Polaków do wier-

nosci ideałom uznawanym przez ks. Popieluszkę i do nieulegania strachowi, kłamstwu i nienawici.

Śmierć ta nie może pojsć w zapomnienie. Stanowi trwały element chrześcijańskiej historii narodu. W dwa lata po śmierci ks. Popieluszki musimy być jeszcze bardziej wierni ideałom, których bronił.

Na niedzielną mszę do zoliborskiego kościoła przybyło kilkaset delegacji z całej Polski. Prymas Glemp który w ubiegłym roku uczestniczył w na-bożeństwie u św. Stanisława Kostki tym razem od-prawił mszę w katedrze na Starym Mieście.

Wałęsa brał udział w rocznicowej mszy w Gdanku u św. Brygidy.

Do kościoła przybyło ok. 5 tys. osób. Mszę od-prawił i kazanie wygłosił ks. Henryk Jankowski. Powiedział m.in. że śmierć ks. Popieluszki z pewnością wyda owoce narodowego pojednania. Był to religijny i zarazem narodowy dramat, w którym uczestniczyli nie tylko mordercy ze Służby Bez-pieczestwa ale i cały naród. Solidarność nadal żyje ponieważ ks. Jerzy Popielusko oddał za nią życie. Solidarność żyje i zwycięży.

Rocznice uczczono w kraju uroczystymi mszami św. na intencję ks. Popieluszki.

Wałęsa wezwał zebranych by byli wierni ideałom zgodnie z którymi żył ks. Popielusko aby od-rzucali zarówno poddaństwo jak i nienawisć.

MÓWI BUJAK

Wkrótce po wyjściu z więzienia Zbigniew Bujak udzielił wywiadu podziemnemu piśmie *Sektor*. Oto fragmenty.

Sektor Dotychczas było kilka tak zwanych amnestii i za każdym razem amnestia nie dawała nic dla związku. Działacze wychodzili, spotykali się na kawie, w kościele i wszystko było bez zmian. Nie powstało dzięki amnestii silne kierownictwo Solidarności, nie zmieniła się jej strategia. Czy sądzisz, że sytuacja ulegnie obecnie zmianie, że powstanie dzięki temu silne kierownictwo związku? Czy będziesz działał w tym kierunku?

Bujak Dwa razy możliwość stworzenia silnego kierownictwa związku była bliska po zwolnieniu jedenastki. Ale myślę, że obecnie ta możliwość jest bardzo realna, gdyż stworzenie precedensu, że nie ma więźniów politycznych w kraju, może mieć tendencję trwalszą. W związku z tym uważam, że jest to najlepsza okazja do stworzenia tego typu struktury. Z tym, że ja uważam, iż jakiegokolwiek ciała kierowniczego powinny być pochodnymi dotychczas istniejących. Czyli, że nie należy tworzyć nic w zamian, ale należy rozbudowywać to, co jest.

Jezeli funkcje TKK pełnią osoby ukrywające się, to obok powinni zacząć działać jawnie inni członkowie TKK. Jezeli okaże się, że działanie w takiej formie jest możliwe, wtedy możliwe będzie wiele innych rzeczy. Ja osobiscie będę w tym kierunku dążył.

Muszę powiedzieć, że siedząc u siebie w domu, podjąc decyzję o powrocie do obcych mieszkań jest bardzo trudno. Ja rozumiem osoby, które nigdy tego nie zrobiły, ale zaznaczam, że jezeli sytuacja polityczna mnie do tego zmusi, trudno, będę płakał i wejdę do podziemia.

Sektor Pomówmy trochę o strategii związku. Dotychczas związek bardzo duzo uwagi zwracał na sprawę więźniów politycznych, pluralizm związkowy. A tymczasem, jak gdyby gdzieś na boku, została ogólna bieda, głodowe zarobki, godziny nadliczbowe, warunki bhp. Czy nie sądzisz, że należałoby sytuację odwrócić? Większą uwagę skierować na kwestię płac, rent i emerytur? Na warunki pracy w zakładach?

Bujak Tak. Ja mówiłem o tym w wywiadzie dla *Woli*, tuż przed moim aresztowaniem. Ale ja mam już pewną praktykę i wiem, że prowadzenie skutecznej działalności w tych sprawach jest najtrudniejsze. Działanie w sprawach płac, czasu pracy i bhp wymaga ogromnej wiedzy i pracy i jest dla działacza bardzo mało efektywne, w której się człowiek nie bardzo wybija. Sieć, która to robi, ma duże

trudności z ludźmi. To łatwo jest robić, gdy związek działa legalnie.

Sektor Mam na myśli inny typ walki. Chodzi o strajki i żądania płacowe. Hutnik w Warszawie zarabiał dwa razy tyle, co jego kolega w Ostrowcu Świętokrzyskim. Bo tu, w Warszawie, robotników się boją, a tam w Ostrowcu boją się robotnicy. Podobnie jest w wielu małych miejscowościach, miliony ludzi ciężko pracują za 14-15 tys. zł. Można by tych ludzi zachęcić do energiczniejszych żądań, gdyby były jakieś fundusze zabezpieczające przed represjami. Chyba jakieś pieniądze na ten cel są? Współpracujemy przecież z zachodnimi związkami?

Bujak Oczywiście, że pewne pieniądze są, ale ja pręstrzegam przed wyolbrzymianiem tego. W globalnej kwocie mogą wyglądać dość bogato, mogą o tym mówić, bo preliminarz wpadł, jest w rękach SB. Jeden z rocznych preliminarzy obejmował kwotę 550 tys. dolarów. Wydaje się, że jest to bardzo dużo. Jezeli jednak obliczymy koszty zakupu maszyn - ofset kosztuje 3 do 10 tys. dolarów - koszty ich transportu, to zostaje około 200 tys. dolarów. Gdy podzielimy to na regiony, to okazuje się, że region otrzymuje 10 do 15 tys. dolarów. To jest bardzo mała kwota. Jezeli teraz wypłacimy dwu czy szesciomiesięczne pensje, dla stu wyuczonych robotników, to widzimy, że to ruinuje kasę regionu błyskawicznie. Tak więc w tym wypadku trzeba liczyć na własne składki, a wtedy te pieniądze mogą być tylko dodatkową pomocą na ten cel, ale nie podstawą.

Sektor Co wpadło podczas twojego aresztowania?

Bujak Wpadło 2 tys. dolarów, które otrzymałem za wywiad i które zamierzam odzyskać drogą sądową, zabrano mi kilka cennych drobiazgów, na przykład kalkulator. Wpadła różna nieistotna korespondencja oraz przygotowany już do przepisanja list do byłego prezydenta Edwarda Raczyńskiego. List ten chciałem wysłać dlatego, że człowiek ten skończył 94 lata i uważam, że okazał ogromnie dużo hartu i zaparcia. Trzeba pamiętać, że przez cały okres swojej działalności niósł pomoc opozycji w kraju i robił to z dużym wy-czuciem i za wszystko to chciałem mu podziękować. Nie zdążyłem, zrobię więc teraz.

Wpadło trochę materiałów na temat konferencji działaczy Solidarności, oni na podstawie tego zorientowali się co to miało być. Wpadło moje przemówienie do delegatów, wpadła lista regionów uczestniczących w konferencji i inne drobiazgi. Szkoda, że to wpadło.

PISZĄ O NAS

15 X Paryski dziennik *Le Figaro* pisze: Wysłana przez solidarnościową Radę propozycja otwartego dialogu fatalnie pokrzyżowała zreżimowane przez władzę projekty własnej Rady Konsultacyjnej, pomyslanej właśnie jako jedyny partner do rozmowy. Na przekór dotychczasowym oświadczeniom, potwierdzającym jedynie wniosek, że z własnym ciałem można prowadzić najwyższy monolog.

Oslabiac i rozbijac

Plany rządu względem przywódców Solidarności tymczasem były właśnie dokładnie odmienne od przez nią proponowanych. Nie dialog, lecz działanie wszelkimi sposobami na rzecz osłabienia i rozbicia. Nie mniej, Rada Tymczasowa wykazała swoją przydatność, już choćby w tym, że zademonstrowała granice witalnej przez niektórych z taką euforią po zwolnieniu więźniów politycznych rzekomej liberalizacji. To, na szczęście, nie oznacza, że władze szykowały się już do wznowienia polityki represji. Za bardzo bowiem zależy im na powodzeniu ich, podjętych niedawno, inicjatyw dyplomatycznych wobec Zachodu.

Podobnie ocenia sytuację dziennik paryski *Le Monde*.

Rząd PRL został zmuszony pokazać, że nie zamierza zamykać oczu na poczynania stanowiące dla niego otwarte wyzwanie i pochodzące w dodatku od ludzi, których same nazwiska budzą największą irytację. Problem polega jednak na tym, że ci ludzie istnieją i nie mają najmniejszego zamiaru się zdematerializować, a mają przy tym świadomość, że reprezentują aspiracje niemałej części społeczeństwa polskiego.

Jak nie bez pewnej satysfakcji zauważył w swoim czasie Adam Michnik, marksistom nie przystoi wierzyć w cuda, a tylko cud mogłoby sprawić, by Solidarność przestała nagle istnieć. W chwili obecnej, w każdym razie, jej presja jeszcze wzrosła i przybliży moment, w którym rząd będzie musiał podjąć brzemienne w skutki decyzję. Logika władzy, broniącej swojego monopolu i pozostającej pod naciskiem własnego aparatu, sugerowałaby rozpoczęcie nowej fali represji politycznych. Wygląda jednak na to, że gen Jaruzelski, pojawiwszy granice takiej polityki do której uciekał się sam bardzo często, obecnie próbuje szukać innych wyjść z sytuacji.

Sam fakt, że mimo otwartego ukonstytuowania się szeregu regionalnych rad Solidarności nie nastąpiły - jeszcze, wypadła dodac - aresztowania, można uznać za oznakę pomyslną, nie mniej pole manewru wydaje się zawężone. Niewiele brakuje do zniweczenia i tak niskich już szans politycznego otwarcia, powstałych przed miesiącem po zwolnieniu z więzienia działaczy opozycyjnych.

Londyński dziennik *Financial Times* pisze:

Nie zapowiadająca niczego dobrego wskazówka co do kierunku dalszego dzia-

łania władz PRL, to wypadek młodego działacza warszawskiego, któremu tak zwani nieznani sprawcy przekłuli wszystkie opony w samochodzie, udostępnia-

Nękanie zamiast otwartych represji

nym tylko znanym osobistociom opozycyjnym. Mogłoby to być nawrot do lat 1970-tych, kiedy władza nie śmiała wtrącać działaczy do więzień i ograniczała się do nękania ich w sposób mniej lub bardziej otwarty. Okoliczności wydają się na to pozwalać, nic dziwnego więc, że rząd odczuwa pokusę powtórzenia dawniejszej taktyki. Rzecz w tym, że w owym czasie opozycja była bez porównania słabsza.

Co więcej - cytuje komentator przestrożę nie wymienionego z nazwiska dygnitarza partyjnego - takie metody można stosować tylko tak długo, dopóki społeczne niezadowolenie nie przybiera formy otwartego buntu. Z posępną miną przypomniał ow dygnitarz, że taki właśnie obrot sprawy stał się przyczyną Sierpnia roku 80. Dotychczasowy, pozorny zresztą w dużej mierze spokój, wynika z utrzymującego się wciąż i powodowanego w niemałym stopniu, a w każdym razie pogłębianego fatalną sytuacją gospodarczą, zniechęcenia i apatii społeczeństwa.

To właśnie zas problemy gospodarcze, technologiczne i ekologiczne stanowią w opinii szeregu przywódców Solidarności płaszczyznę choćby nieformalnego zbliżenia i współpracy między niezależnym ruchem społecznym i rządem. Chodzi o to, by pogłębiający się kryzys gospodarczy nie przemienił, raz jeszcze, rezygnacji i apatii w powszechny odruch społecznego gniewu.

czy można liczyć tylko tak długo jak długo większość społeczeństwa polskiego nie jest skłonna uczestniczyć w aktywnych formach protestu. Warunkiem zapobieżenia zmianie nastawienia jest autentyczna poprawa sytuacji gospodarczej.

Cele rządu nie są jasne

Rozwiązawszy problem więźniów politycznych, gen Jaruzelski powinien więc teraz przystąpić jak najszybciej do eliminowania problemów ekonomicznych, czyli realizacji swych własnych planów reformy. Niestety w dalszym ciągu pozostaje niejasne, czy celem jaki przyswieca jego polityce jest raczej przełamanie oporów dogmatycznego aparatu biurokratycznego, czy też stłumienie słusznych aspiracji polskiego świata pracy.

Alternatywą byłaby kontynuacja dotychczasowej taktyki lawirowania i mydlenia oczu, oznaczająca dalszy wzrost trudności gospodarczych i pozostawiająca policji politycznej odpowiedź na rosnące aspiracje polityczne społeczeństwa. W takim zaś wypadku trudno liczyć na uniknięcie, na dłuższą metę, nowego kryzysu społeczno-politycznego.

WOLNOŚĆ I POKÓJ - PEŁNYM GŁOSEM

15 X Niezależny ruch pokojowy w Polsce. Wolność i Pokój wystosował posłanie do odbywającego się w Kopenhadze Światowego Kongresu Pokoju który zorganizowała promoskiewska Światowa Rada Pokoju. Posłanie apeluje m.in. o dialog między władzami a Solidarnością.

Wolność i Pokój apeluje też o zmianę polskiej przysięgi wojskowej, która zobowiązuje do lojalności wobec Układu Warszawskiego i ZSRR. Taka przysięga stwierdza posłanie, zobowiązywała do udziału w akcji zbrojnej Układu Warszawskiego przeciw Czechosłowacji w 1968 r. Domaga się uwolnienia więzionych za odmowę służby wojskowej, którzy, zdaniem sygnatariuszy, są więźniami politycznymi.

Domaga się też prawa wolnej działalności pokojowej w Polsce dialogu między Solidarnością a władzami, poszanowania praw jednostki i społeczeństwa, przyznania prawa odmowy służby wojskowej z powodów moralnych lub religijnych, zorganizowania dla takich osób służby zastępczej.

Również czechosłowacki ruch obrony praw człowieka Karta 77 przestał do uczestników kongresu oświadczenie, apelujące o zezwolenie na organizowanie w Czechosłowacji nieoficjalnych akcji i ugrupowań pokojowych, przypomina o nieznaną próbę powołania organizacji Sztuka na Rzecz Pokoju. Powołuje się na uwięzienie grupy młodych osób w miejscowości Frydek Nistek za wypisanie pokojowych haseł na murach.

PRZERAŻAJĄCY ŚLĄSK

4 października był dniem św. Franciszka z Asyżu, patrona ekologów. Z tej okazji biskup katowicki Damian Zimon ogłosił list pasterski o przerażających problemach ekologicznych na Śląsku. Przytaczamy fragmenty

Groźne skutki zanieczyszczenia środowiska człowieka widoczne są na całym świecie. Śląsk, zdaniem specjalistów, należy pod tym względem do obszarów najgorszych nie tylko w Polsce, ale i w świecie. Mówi się powszechnie o stanie klęski ekologicznej na Śląsku.

Każdego mieszkańca naszej wielkiej aglomeracji dotykają bezpośrednio niebezpieczne skutki spowodowane zanieczyszczeniem powietrza, brakami wody i skażeniem gleby. Panuje powszechna świadomość, że jej sytuacja pogarsza się.

Powierzchnia województwa katowickiego stanowi zaledwie 2% powierzchni kraju. Jest to przy tym obszar najgęściej zaludniony. I na ten mały skrawek ziemi spada 30% pyłów, 40% gazów i 60% wszelkich odpadów przemysłowych, które produkowane są w Polsce. Są takie miasta jak Zabrze, Ruda Śląska, Katowice, w których na 1 km kw. w ciągu roku spada od 250 do 1000 ton pyłów. Jest to smutny i alarmujący zarazem rekord zapylenia.

Od Bytomia po Tarnowskie Góry oraz w Rudnickim Okręgu Węglowym krajobraz tworzą martwe hałdy, niektóre z nich jeszcze dymiące. W okolicach Miasteczka Śląskiego umiera kilkaset hektarów lasu, poparzonego mgłą kwasu siarkowego, zatrutego pyłami z pobliskiej huty cynku.

Zagrożeni czują się mieszkańcy Żywina i Żywinka i wszyscy mieszkańcy w pobliżu huty, która w trakcie budowy określana była jako supernowoczesna, a teraz okazuje się niebezpiecznie groźna dla zdrowia i życia ludzkiego.

Bardzo podobna sytuacja wytworzyła się wokół innego, wielkiego zakładu przemysłowego, huty Katowice.

Zadna z rzek na terenie GOPu nie odpowiada normom czystości wód, są to po prostu odkryte ścieki. W wielu okolicach smog pochłania czwartą, trzecią, a nawet większą część promieni słonecznych.

A cóż powiedzieć o naszej ziemi, zapadającej się i wstrząsanej na skutek niepożądanego i nieroztropnej eksploatacji węgla? Cierpią na tym budowle, wszystko to, czym od stuleci bogaciliśmy naszą przestrzeń, w tym także nasze stare i nowe świątynie.

Ta trudna sytuacja ekologiczna odbija się niekorzystnie na zdrowiu ludzkim. Ogólnie dostępne źródła informują, że o

13% wyższy jest tutaj wskaźnik umieralności niemowląt, a 9 tysięcy dzieci ma uszkodzony centralny układ nerwowy. Umieralność jest tutaj o wiele wyższa od analogicznego wskaźnika dla kraju. W naszym regionie występuje o 15% więcej zachorowań, na choroby układu krążenia, o 30% na choroby nowotworowe i blisko 50% na choroby dróg oddechowych, od przeciętnej krajowej.

Kościół w sposób nieustępliwy i bezkompromisowy broni każdego ludzkiego życia. Tym bardziej nie można milczeć, gdy zagrożenie dotyczy milionów ludzi, a najdotkliwiej godzi w organizmy dzieci, narodzonych i nie narodzonych. Milczenie kościoła w tej sprawie byłoby niewybaczalne.

Zabierając głos na ten temat pragniemy zmobilizować wszystkich, począwszy od ludzi urzędowo i zawodowo odpowiedzialnych za stan środowiska na Śląsku, poprzez różnego rodzaju grupy formalne i nieformalne, którym ta sprawa leży na sercu, aż po każdego człowieka włącznie. Istnieje tu możliwość i potrzeba współdziałania ludzi o różnych orientacjach światopoglądowych, ponieważ zagrożenie zawisło nad głową każdego z nas.

Mamy tylko jedną Ziemię, za którą ponosimy wspólną odpowiedzialność. Kościół na Śląsku będzie więc konsekwentnie wskazywał na istniejące braki i zagrożenia, ale równocześnie swym autorytetem wesprze te działania, które będą zmierzały do poprawy sytuacji ekologicznej na Śląsku.

Jest paradoksem, iż ludzie ciężkiej, wyniszczającej pracy w hutach, kopalniach, w zakładach chemicznych i innych, także po pracy żyją wśród dymów kominów i hałd, wśród zwałowisk i różnorodnych zanieczyszczeń przemysłowych. Zwykła uczciwość i sprawiedliwość wymaga, aby warunki życia na Śląsku pod tym względem zdecydowanie poprawić. Bez tego bowiem wyrażany często publicznie szacunek i uznanie dla ciężkiej pracy wielu grup zawodowych pozostają pustymi, okazjonalnymi zwrotami.

Cieszyć muszą takie inicjatywy, jak stworzenie niegdyś wojewódzkiego parku kultury i wypoczynku w Chorzowie, budowa lesnego pasa ochronnego, zalesienie hałd, czy powstanie na początku lat 80-tych społecznego ruchu obrony środowiska. Ale nie można nie dostrzegać, że ten lesny pas ochronny obumiera, park kultury niszczy się, a opinie i postulaty społecznego ruchu ekologicznego zostały zlekceważone lub poszły w zapomnienie.

Wielu czuje się jednak właścicielami świata, nie chcąc uznać swojej odpowie-

dzialności przed Bogiem. Można i tak myśleć, pamiętając jednak, że nie tylko ludzie lecz także przyroda, traktowana jako martwy przedmiot użytkowy, bez szacunku jaki się jej należy, mści się broniąc się przed gwałtem.

Skuteczność tego odwetu widzimy na własne oczy bardzo wyraźnie.

Nie wyciągając wniosków, nie umiejąc odczytać mowy przyrody, znaczący dobrowolnie wybrac zagładę. Krotko mówiąc, zostac zabojcą i samobojcą zarazem.

W tej sytuacji Kościół na Śląsku zwraca się z apelem do wychowawców, rodziców, nauczycieli a zwłaszcza duszpasterzy i katechetów, aby formując najmłodsze pokolenie jako zyciowy drogowskaz wszczepiali mu franciszkańskiego ducha umiłowania szacunku i troski o Boże dzieło stworzenia powierzone pieczy człowieka. Niechaj wychowawcy ukazują dzieciom i młodzieży jakże negatywne dla środowiska skutki działalności i obecności człowieka.

Do tworców postępu, ludzi świata nauki i techniki, aby w swej pracy oraz w swych konstrukcjach i projektach zawsze uwzględniali prawdziwe dobro człowieka i przyrody a także by kierowali swoją twórczą wysiłkiem dla odwrócenia katastrofy ekologicznej. Niechaj prowadzący badania naukowe nad sytuacją ekologiczną oraz nad skutkami zdrowotnymi różnego rodzaju skażeń mają także odwagę udostępnienia rezultatów swych badań szerokiej opinii publicznej, niech odważnie i w duchu prawdy wypowiadają swe opinie i niech im będzie dana pełna swoboda wypowiedzi na łamach prasy w radiu i w telewizji.

Do organizatorów życia gospodarczego i społecznego, by jako cel swej misji widzieli zawsze dobro człowieka. Należy uznać za błędną politykę gospodarczą, która nie uwzględnia w dostatecznym stopniu ochrony środowiska.

Dalsza rozbudowa przemysłu jest dla Śląska samobójstwem. Dojrzał już czas, w którym należy rzetelnie rozważyć czy Śląsk może w dotychczasowym tempie i ilości dostarczać swoje wielkie bogactwo węgla. Winniśmy myśleć o przyszłych pokoleniach, którym węgiel będzie równie, a może nawet bardziej potrzebny. My tymczasem tak wiele go marnujemy zarówno w trakcie wydobycia jak i poprzez nieoszczędne używanie energii. Bez znaczącego zmniejszenia wydobycia i zużycia węgla ratunek dla Śląska, zdaniem fachowców, może okazać się niemożliwy.

Do pracowników przemysłu, zwłaszcza kierujących zakładami. Nałożony na was obowiązek ochrony środowiska to sprawa paragrafu, ale największą odpowiedzialność ponositec w własnym sumieniu. Za przestrzeganie właściwych technologii celowe wydatkowanie środków na ochronę środowiska za działanie wszelkich urządzeń zabezpieczających przed skażeniem powietrza, wody i gleby.

Do rolników. Stosując wszelkie sztuczne czy chemiczne substancje ułatwiające waszą pracę i zwiększające plony ziemi, nawozy, środki ochrony roślin i zwierząt, paszę, pamiętajcie nie tylko o ilości dostarczonej przez was żywności, ale także o jej jakości. To wielka i nowa w stosunku do poprzednich epok odpowiedzialność rolników za zdrową

żywność wolną od skażeń wynikających z pogoni za ilością produkcji towarowej i zyskiem.

Każdy wreszcie człowiek niech zadba o tę część przyrody, która znajduje się wokół jego domu czy miejsca pracy. Nie rozwiąże to wprawdzie problemu katastrofy ekologicznej, nie odwróci jej wprawdzie jednak choć trochę żywego piękna w szare i martwe środowisko Śląska.

Kazać im się powiesić?

W oficjalnym tygodniku kolejarzy *Sygnaly* ukazał się następujący list.

Starcze, gruzowate, drzące dłońmi. Wpatrzono we mnie z nadzieją zażalwione oczy. I te zapadłe, błagające o pomoc usta.

"Niech pani coś poradzi, pani przecież tyle może". Trudno wytłumaczyć tym bezradnym staruszkom, że w tej sprawie jestem niemal tak samo bezradna, jak oni. Chodzi o węgiel deputatowy. W starych domach, gdzie nie ma ani gazu ani centralnego ogrzewania, mieszkają przeważnie emeryci. Dzieci poszły do innych miast, do bloków, niejedno z nich nawet nie zajrzyło do działki, którzy - schorowani - często zebrają o pomoc.

Nawet nie chodzi o pieniądze. Ten problem, jeżeli rzeczywiście renta jest zbyt niska, może chociaż częściowo rozwiązać, przyznając zapomogę. Ale pieniądze to niestety nie wszystko. Ci ludzie często potrzebują pomocy fizycznej, a to wielokrotnie przerasta możliwości związku zawodowego.

Sytuacja jest wręcz tragiczna, bo węgla na składzie opału z reguły nie ma, a jak już się pokaze, to jakie szanse ma staruszek czy staruszka - praktycznie żadne. W kolejce zawsze przegra z młodszymi, silniejszymi od siebie. Nie może nawet stać w niej godzinami, nie ma na to siły. Chodzą więc prosić do komitetu zakładowego zarządu związku zawodowego, nawet do lekarzy. Pomoc!

Próbowałam. Nie sposób przecież odmówić pomocy człowiekowi, który sam sobie poradzić nie potrafi. Gdyby to był jeden człowiek, dwóch, czy trzech ludzi, można od czasu do czasu stanąć za kogos w kolejce, załatwić transport, wniesić węgiel do piwnicy. Gdy się poprosi, to ktoś młodszy podskoczy, załatwi, koledy w tym czasie jakos go w pracy zastąpią. Niestety, nie może to być regułą.

Próbowałam dogadac się z naczelnikiem WZG, mozeby się dało tych ludzi poza kolejką? Wytłumaczył mi, że emerytów jest wielu, a węgla niestety bardzo mało. Kto ich w tej sytuacji przepuści? Niestety, miał rację. Przecież młodzi też mają swoje argumenty. Mają małe dzieci, też muszą mieć ciepło i na czym gotować. Bez węgla nie da się żyć. Więc oni nie ustąpią.

Gdyby węgla było wystarczająco w tym roku, to i problem nie byłby tak ostry. Koło staruszków mieszkają przecież młodzi, sprawniejsi, a przecież zapracowani, zajęci swoimi sprawami. Ludzie. Niejeden z nich mogłby pomóc. Ale na węgiel waruje się tygodniami, czasami dłużej. Kto w tej sytuacji rzeczywiście chce i może pomóc? Niewielu. Sami tym ludziom pomoc nie potrafimy, to nie leży w kompetencjach związku zawodowego. Jako jego przewodnicząca, zwracam się więc do wszystkich, którzy decydują, jak ma być podzielony węgiel wydobywany w naszym kraju. Dzielicie go tak, aby starczyło dla ludzi, jeżeli nie potraficie zrozumieć wagi problemu, no to przyjdzie do tych ludzi, najlepiej w srodę między 10 a 12, kiedy ma dyżur sekcja emerytów. Stancie przed nimi, chorymi, bezradnymi i wytłumaczcie im, że węgla dla nich nie ma. Ze ten węgiel potrzebny jest dla hut, dla fabryk, na eksport. Wytłumaczcie im, że naszego kraju nie stac na to, aby pozwolić im żyć. Dla nich ten węgiel to rzeczywistość życia.

Swoje najlepsze, długie lata przepracowali uczciwie dla dobra naszego kraju. Co należy zrobić z tymi ludźmi? Kazać im się powiesić?

URSZULA PAJĄK
Przewodnicząca NZZK
Skarżysko-Kamienna

BARTOSZEWSKI

Tegoroczną Nagrodę Pokoju, przyznaną przez niemieckich księgarzy i wydawców w czasie Targów Książki we Frankfurcie, otrzymał właśnie historyk, pisarz i publicysta Władysław Bartoszewski. W środowiskach literackich nagrodę określa się często mianem małego Nobla.

Oto fragmenty przemówienia laureata podczas uroczystości wręczenia nagrody.

Nigdy chyba tyle co dziś nie mówiono w Europie o pokoju, o potrzebie pokoju, o obronie pokoju, o miłości pokoju. Chwilami nasuwa się obawa, że w istnej powodzi oświadczeń i deklaracji, zakłęk i hasel na ten temat, gubi się już niemal prawdziwy, czyli głębszy sens samego pojęcia. Powstaje wręcz podejrzenie, że w wielu wypadkach chodzi bardziej o własny spokój i wygodę, niż o pokój, że pojęcie pokoju staje się przedmiotem manipulacji.

Posługujemy się nim coraz częściej, ale zbyt rzadko zastanawiamy się nad warunkami, które trzeba spełnić, aby pojęcie pokoju sprowadzone zostało do jakiegoś wspólnego mianownika dla całej cywilizowanej ludzkości.

A przecież jeden z największych umysłów niemieckich XX wieku, Karl Jaspers, sformułował tu w Paulkirche, w swojej mowie z okazji przyznania mu Nagrody Pokojowej trzy zasady, których głębia i prostota wydają się w świetle dzisiejszych doświadczeń jeszcze bardziej oczywiste niż w 1958 roku. Po pierwsze, nie sposób utrzymać pokoju zewnętrznego bez pokoju wewnętrznego w ludziach. Po drugie, pokój jedynie poprzez wol-

ność i po trzecie, wolność - jedynie poprzez prawdę.

Należę do generacji wychowanych jeszcze w cieniu doświadczeń I Wojny Światowej i naznaczonej, we wczesnej młodości, przekraczającą wówczas wyobraźnię ludzką próbą II Wojny Światowej. Ale należą też do narodu niezwykle ciężko doświadczonego w niewoli i w wieku XIX i po krótkiej chwili oddechu, zagrożonego w swoim istnieniu od roku 1939. Dlatego też może sprawa pokoju ma dla mnie szczególną wagę. Ale z tego samego powodu jest ona dla mnie nierozdzielna od sprawy wolności człowieka i grupy ludzi, wolności wyznania czy światopoglądu, wolności wyboru miejsca i formy życia, wyboru systemu politycznego i gospodarczego, wolności słowa, wolności od strachu.

Dopoki te warunki bytowania ludzi nie zostaną spełnione, dopoki nie zostaną spełnione nawet na naszym starym subkontynencie europejskim, szczytującym się wszak tradycją kilkudziesięciu pokoleń ludzkich czerpiących ze wspólnych źródeł kultury i cywilizacji, dopoty nie zapewnimy podstaw trwałego pokoju. Nawet gdybyśmy się do nich w niektórych krajach przybliżyli.

Uważa się na ogół za bezsporne, że na pierwszym miejscu wartości wspólnych Europy stoi człowiek, jego życie, dobro i przyszłość. W świetle doświadczeń historii najnowszej nikt przynajmniej nie odważa się tego głośno kwestionować i samo to stanowi już pewien postęp w dziejach. Człowiek więc ma być na tej ziemi celem, a nie narzędziem

państwa, organizacje społeczne, partie polityczne, mają służyć człowiekowi, a nie on im. Do XVIII-wiecznych hasel wolności, równości i braterstwa dołączyło się bardzo realistyczne i pojmowane hasło sprawiedliwości społecznej, czyli ładu, zapewniania cego poszanowanie praw człowieka pracującego i zapewnienie mu godziwych warunków życia.

Ale równocześnie był przecież ten zbliżający się ku koncowi wiek XX wiekiem straszliwej zbrodni na ludziach w imię obłąkanych idei i pozostanie za pewne w historii wiekiem masowego wyniszczania ludzi pod kryptonimem ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej lub innymi kryptonimami. Ale także obozów koncentracyjnych (tworzonych w różnych miejscach, w różnym czasie, przez ludzi dla ludzi).

Cały cywilizowany świat potępił wprawdzie w ostatnich dziesiątkach lat ucisk rządzących przez rządzących, ale nie zdołaliśmy niestety doprowadzić do tego dotychczas, aby do pojęć znanych już tylko z ksiąg należała instytucja więziwno sumienia, zjawisko tortur stosowanych przez różne policje polityczne, ucisku z powodu wyznawania wiary czy przekonan i mordowanie kapłanów różnych wyznań. Aby przestały funkcjonować różnego rodzaju obozy pracy przymusowej i obozy koncentracyjne.

Mało tego. Postęp medycyny doprowadził w XX wieku do przymusowego izolowania i maltretowania ludzi w zakładach psychiatrycznych, jeśli wyznania i głoszą poglądy sprzeczne z ideologią i interesami władzy.

Czy 100 tys. Polaków będzie musiało opuścić RFN ?

Głównym tematem w kampanii przedwyborczej jest sprawa udzielania azylu przez władze RFN. Temat ten poruszył Franz Josef Strauss domagając się dokonania zmian w konstytucji, jego zdaniem z prawa przyznania azylu powinni korzystać wyłącznie uciekinierzy z bloku wschodniego i Afganistanu.

Z około 270 tys. imigrantów, którym aktualnie odmówiono przyznania azylu ze względów politycznych, 170 tys. jest z bloku wschodniego, w tym 100 tys. Polaków.

W Hamburgu wśród starających się o azyl najliczniejszą grupę, bo 29,4% stanowią Polacy, w tabeli statystycznej stoją na pierwszym miejscu. Tylko co czwarty wniosek jest załatwiany pozytywnie, pozostali nie zostają jednak odsyłani do kraju.

Przybycze ze Wschodu zawdzięczają tę uprzywilejowaną pozycję pewnemu politycznemu "tabu". Na jednej z konferencji w ministerstwie spraw wewnętrznych w 1966 r. postanowiono, że bez względu na powody, dla których opuszcili swój kraj, nie należy ich odsyłać z powrotem.

Jest to pewnego rodzaju paradoksem politycznym. Podczas kiedy uciekinierzy z Turcji, kraju należącego do NATO, z widocznymi bliźniami po torturach, otrzymują odmowę przyznania azylu, przybycze ze Wschodu, którzy nawet nie wspominają o tym, że byli prześladowani są serdecznie przyjmowani, jest to w pewnym sensie "jasne jednostronne uprzywilejowanie".

To pierwszeństwo jest wynikiem bonkskiej antykomunistycznej doktryny, w wyniku której przybycze z komunistycznego Wschodu, deklarują się w pewien sposób, że głosują za wolnością. "Także

jeżeli ktoś nie był prześladowany politycznie w związku z czym nie przysługuje mu prawo azylu" wykazał on "zyczenie, by nie przebywać dłużej w reżimie komunistycznym". Ostatnio nawet tych, którzy przybywają jako turyści lub pracownicy sezonowi, a pozostają w RFN parę miesięcy, obowiązuje składanie podania o przyznanie azylu.

Zarządzenie to doprowadziło do dziwnych konsekwencji. Statystyki wykazują, że gwałtownie wzrosła liczba azylantów z Polski: o ile w 1983 r. zarejestrowano 1949 osób, to w pierwszym półroczu br. liczba ta jest czterokrotnie wyższa, wynosi bowiem 8 tys. osób.

Ten statystyczny przyrost spowodował, że w kampanii wyborczej można mówić o "rzece azylantów" bądź "potopie". Urzędy zajmujące się rozpatrywaniem tych spraw są przepelnione wnioskami ludzi, którzy wcale o azyl się nie ubiegają.

Wielu Polaków obawia się, że utrudni im to powrót do swojego kraju, gdyby władze polskie dowiedziały się, że np. napisali iż byli w Polsce prześladowani. Prowadzi to do absurdalnych konsekwencji: tysiące Polaków, wypełniając wnioski o przyznanie azylu politycznego, zaznaczają, że "nie byli politycznie prześladowani". Jeżeli te osobliwe wnioski zostają odrzucone, ludzie ci otrzymują tak zwany, mały azyl, czyli, że nie mogą zostać odesłani z powrotem. Praktycznie

więc RFN stało się otwartym krajem dla wszystkich, którzy uciekają ze Wschodu.

Polacy przyjeżdżają różnymi środkami lokomocji: przez NRD, Finlandię, Szwecję, bądź Jugosławię lub Grecję do "rzekomego raj" Droga wodną, w każdy wtorek i czwartek promem "Rogalin" kursującym na trasie Swinoujście - Trawemünde.

Spośród 110 tys. zarejestrowanych Polaków w RFN najwięcej mieszka w Berlinie Zach i Hamburgu. Na korzyść Polaków przemawia to, że mają ten sam kolor skóry, pochodzą z podobnego kręgu kulturowego i uczą się bardzo języka. Już w latach 1871-1914 wyemigrowało z Polski do Niemiec pół miliona Polaków. Bardziej jednak jak pamięć o emigracji zarobkowej sprzed I wojny światowej, przeważają argumenty wywodzące się z poczucia winy: napad na Polskę w 1939 r., rabowanie i mordowanie w czasie okupacji. Wszystko to doprowadziło do utworzenia specyficznych stosunków między Polakami a Niemcami.

Kiedy powstała "Solidarność" rząd niemiecki wypowiedział się jasno, "że w momencie walki o prawa człowieka, praworządność i demokrację tego doświadczono cierpieniem narodu" popiera w pełni jego wysiłki. Wtedy też zostały szeroko otwarte drzwi dla Polaków.

Perspektywy w Polsce są ponure. Głównie młoda generacja nie widzi dla

siebie żadnej przyszłości. Przeprowadzone badania przez oficjalny Ośrodek Badania Opinii Publicznej, w lecie bieżącego roku, wykazały, że 75% ankietowanych na pytanie czy polski rząd jest w stanie poprawić sytuację, odpowiedziało - "nie". Ta sytuacja powoduje jeszcze większe parcie do emigracji na Zachód.

Natomiast wśród polityków RFN trwa dyskusja czy nadal należy tak liberalnie podchodzić do azylantów z Polski. Czy nie należy wprowadzić ograniczeń? Ambasada RFN w Warszawie otrzymała wytyczne by wydawać wizy tylko tym, którzy byli politycznie prześladowani lub tym, którzy po upływie terminu ważności powrócą. Obydwie sprawy są problematyczne.

Niemieccy dyplomaci w Warszawie nie mogą mieć pojęcia kto zechce wrócić, a kto pozostanie. Jeśli zaś idzie o prześladowanie polityczne, nie oni są decydentami, lecz właściwy urząd do spraw udzielania azylu.

Bardzo niewygodna dla bonkskich władz byłaby decyzja o odsyłaniu Polaków, spotkałaby się z krytyką opinii społecznej, co teraz w okresie przedwyborczym, nie przysporzy żadnej partii głosów.

Tłum S. CECH

Der Spiegel, 15.09.86

U góry prom Rogalin zabiera coraz więcej chętnych do powrotu do kraju.
U dołu nie ma do czego wracać. Gołe haki i ogromne kolejki.

przed ambasadami krajów zachodnich. Na zdjęciu kolejka młodych ludzi przed ambasadą RFN w Warszawie.

Przemówienie Końcowe mec. Wende oskarżyciela posiłkowego reprezentującego rodzinę zmarłego

Wysoki Wojewodzki Sądzie!

Dramat tej śmierci leży już za nami. Ksiądz Jerzy Popiełuszko już nie zagraża. Oskarżonym morderstwo się udało, ich cel jednak nie został osiągnięty. Z zamierzonego zła nie powstało zło, lecz duże, nie zamierzone dobro. Znajdujemy się już na etapie po śmierci ks. Jerzego. Wszystko już zostało powiedziane słowami polskiego Papieża, polskiej hierarchii duchownej, modlitwami całego katolickiego narodu. Wiara praocjów stanowiła dla tego Narodu silny fundament patriotyzmu. Na tej wierze opiera się tysiącletnia kultura naszego Narodu. Przemówienia wygłaszane w czasie pogrzebu księdza mówiły o historii bogatej w ciężkie doświadczenia naszego Narodu, o skargach i modłach zawartych w wierszach naszych poetów.

Proces był efektywny i szybko prowadzony, tak szybko jak tylko to było możliwe, można by powiedzieć za szybko. Pokazani zostali sprawcy, a przy okazji ujrzeli światło dzienne i inne sprawy. Historia pokazuje czy oni byli jedynymi winnymi w tej sprawie. Lecz ci, którzy stali ponad prawem, sami są pośrednio ukarani. **Jak wielkie szkody uczynili mówić im ich własna świadomość.** Jestem o tym głęboko przekonany.

Chciałbym mieć nadzieję, że przedstawiciele władzy nie są tak słabi, aby tę siłę musieli udowodnić za pomocą przestępstwa. Morderstwo pozostaje morderstwem, bez względu na motyw, na jakie powołuje się morderca.

Oskarżeni byli zdania, że stawiając się ponad prawem, mieli do tego "prawo" (z im tylko znanych powodów) być oskarżycielami, sędziami i katami. Przed ich sądem nie było jednak żadnego obrońcy. Nie dali oni księdzu tej szansy, z której teraz sami korzystają. Oni domagali się, i słusznie, pomocy obrońców, których ofiarę pozbawili. Stoją przed Sądem, ofiarę też tego pozbawiono. Odmówili oni ofiarze nawet humanitarnej śmierci. Zabili go pałkami w czasie czterech przystanków jego drogi krzyżowej.

Postawili się ponad prawem, powołując się teraz na cele polityczne. Smutne to jest i pełne troski, że ci ludzie, oficerowie resortu powołanego do umacniania porządku, nie wiedzieli, że właśnie oni zadali temu krajowi najsilniejszy polityczny cios. Są oni nie tylko oskarżycielami i katami swojej ofiary, lecz także swoich przełożonych, za których przyzwoleniem to uczynili, przygotowywali oni to przestępstwo jako złe zadanie w ramach obowiązków służbowych, oskarżając w ten sposób resort, w którym pracowali. Przecież to jeden z oskarżonych wnosi zarzuty pośrednie lub bezpośrednie przeciwko wszystkim ministrom spraw wewnętrznych i prokuraturze, a pośrednie przeciwko władzy państwowej, ponieważ ogłosiła amnestię.

Najcięższe zarzuty, połączone często z nienawiścią, dotyczyły Kościoła katolickiego w Polsce, członków Episkopatu i pojedynczych księży. W obliczu tych zarzutów należy przypomnieć, że Kościół wprawdzie stanowi społeczność ludzką,

lecz został powołany przez Boga i kieruje się jego przykazaniem. Zadaniem Kościoła jest pomagać ludziom, którzy wierzą w wybawienie. Kościół czyni to poprzez Sakrament, naukę i misję duszpasterską. Duszpasterstwo ma także obowiązek oceniać zachowania się ludzi. Jest to obowiązkiem Kościoła mówić ludziom co jest cnotą, a co grzechem we wszystkich sferach życia ludzkiego, także na obszarze politycznym i gospodarczym. To jest nie tylko prawem księdza, lecz jego obowiązkiem, tak jak dla nas prawników są przepisy prawne.

Kościół nie może nikogo zostawić w mieswiadomości co jest dobrym a co złym. Dotyczy to także najwyższych tego świata i Kościół nie może z tego zrezygnować. Kościół nie może zrezygnować z rozmowy z władzą i o władzy jeżeli nie chce naruszać misji, dla której został powołany. Niezbędny jest udział duchowienstwa, głównie niższego szczebla, w życiu społecznym naszego kraju, szczególnie jednak wtedy kiedy polski naród cierpi, polscy księża starają się być możliwie blisko ludzi, czasem cierpią tak jak oni, a czasem jeszcze więcej. Jeden z księży powiedział "gdybysmy byli szczęśliwym krajem, księża mogliby zajmować się tylko życiem duchowym".

Ksiądz Jerzy Popiełuszko

ROCZNICA ŚMIERCI

Rzecznik prasowy PRL J. Urban podał, że w ramach amnestii mordercom księdza Jerzego Popiełuszki zmniejszono karę więzienia. Adam Pietruszka odsiedzi nie 25 lat, lecz 15, Leszek Pekała 10 lat nie 15, Waldemar Chmielewski 8 lat, a nie 14. Amnestia nie objęła głównego oskarżonego kpt. Jerzego Piotrowskiego.

Dużo mówiono na tej sali o nadużywaniu ambon dla celów poza religijnych. Mówiono o tym jako o działalności przestępczej. Naruszano w ten sposób podstawowe pryncypia nowoczesnej procedury karnej, obowiązującej także w polskim kodeksie karnym. Przecież mówi się tam o tym, że tak długo oskarżony jest niewinny, dopóki jego wina nie zostanie uznana w procesie sądowym.

Jestem obrońcą ks. Popiełuszko, i zawsze jego obrońcą zostanę. Nie było mu sądzono mówić we własnej sprawie i ja

także nie myślałem, że będę występować nie tylko jako pełnomocny oskarżyciel posiłkowy w sprawie jego morderców, lecz także jako obrońca ofiary.

Jestem do tego zobowiązany nie tylko przez wzgląd na pamięć ks. Jerzego i wzgląd na jego dobre imię, lecz także na elementarne zasady przyzwoitości, które nakazują bronić człowieka, który już sam się nie może bronić. Aby udowodnić rzekomą działalność przestępczą księdza, pan prokurator przeczytał długi akt oskarżenia. Akt oskarżenia sporządzony przez urząd, który sam reprezentuje. Akt oskarżenia sporządzony przeszło rok temu, a zawarte w nim zarzuty nigdy nie były potwierdzone przez Sąd i dochodzenie, które było prowadzone i zostało zawieszono. Pan prokurator powiedział "w interesie prawa leży, by o tych sprawach powiedzieć", a ja chciałbym to uzupełnić w interesie prawa leży mówić o wszystkim, jeżeli mówi się przed Sądem.

Czy odczytanie tego aktu oskarżenia, zawierającego ubliżające słowa pod adresem bestialsko zamordowanego księdza, uważa pan Prokurator za zgodne z prawem? Nie chciałbym tych słów powtarzać, chciałbym jednak zapytać jak i

Czy wszystko co mówił o ks. Jerzym Popiełuszko miało służyć temu odsłonięciu? Jako obrońca ks. Jerzego i pełnomocnik jego najbliższej rodziny mam obowiązek stanowczo zaprotestować by czyniono porównanie między ofiarą tej zbrodni a tymi którzy ją skonstruowali, którzy za popełnione przestępstwo siedzą teraz na ławie oskarżonych. Nie ma żadnych podstaw, które mogłyby takie porównanie usprawiedliwić. To przekroczyło wszystkie dopuszczalne granice.

Sądzę, że bądź co bądź, prokurator pełniący obowiązki dyrektora departamentu w Prokuraturze Generalnej PRL winien uważać jako ważne i cenić słowa publicysty Jana Rema (J. Urban), które zostały ostatnio szeroko rozpowszechnione w artykule pt. "Obrazanie uczuć", koncowe jego zdanie brzmi "polemiki światopoglądowe powinny toczyć się w klimacie szacunku i tolerancji w stosunku do inaczej myślących, leży to w interesie porozumienia narodowego, w interesie Państwa i Narodu". Czy twierdzenie prokuratora Generalnej Prokuratury służy interesom państwa, porozumieniu i tolerancji? W tym względzie mam bardzo duże wątpliwości.

Jeszcze jedno chciałem powiedzieć, twierdzenie oficjalnego oskarżyciela stawiającego ofiarę przestępstwa na tym samym stopniu co jej katów, nie zostało jeszcze nigdy odnotowane w kronikach światowego sądownictwa. Nigdy nie zapadł żaden wyrok uznający księdza winnym. Przedstawiono księdza jako wroga i usiłuje się to robić także po jego śmierci.

Nigdy nie słyszałem rzeczowego argumentu, który wskazywałby na to, że ksiądz wykroczył przeciwko prawu. Były tylko zniewagi, insynuacje, przekręcanie myśli i faktów, tendencyjna i złośliwa demagogia. Ponieważ nie było rzeczowych argumentów, zarzucano mu współpracę ze specjalistami z NATO. Kto ma w to uwierzyć? Czy sam Piotrowski w to wierzy?

Przestępstwo dojrzało w okresie nagonki na księdza. Ksiądz Jerzy nie należał do tych, którzy tylko umieją potakiwać i dlatego został zamordowany. Nie rozumiem tylko czy musieli go zamordować, czy istniało jakieś realne zagrożenie ze strony księdza i jego misji? Na pewno nie. Drażnił najwyższych? Drażnił, dlatego że bezkompromisowo, bez żadnej szminki mówił prawdę, także na tematy, które stanowią "tabu". Drażnił także, że prawdę wyciągał na światło dzienne, prawdę, którą niektórzy zapomnieli i nie chcą by im przypomniano. Drażnił ostatecznie tym, że się nie bał.

Nie wiemy jakim wydziałem kierował Grzegorz Piotrowski, nie wiemy kiedy i w jakim celu został utworzony. W zasadzie nie oczekiwałem odpowiedzi na to pytanie. Wiemy tylko jedno, że oskarżeni, którzy pracowali w tym Wydziale nie dysponowali ugruntowaną wiedzą o społecznej roli Kościoła. Prawie wszystko co oskarżeni na tej sali powiedzieli jest na to dowodem. Czy oskarżeni chociaż teraz zdają sobie sprawę, że ławy oskarżycieli są znacznie większe, że miliony serc w polskich domach oskarżają ich razem z mną?

Prawdopodobnie nie rozumieją oskarżeni tego wszystkiego co po śmierci księdza się działo, co się dzieje i co nadal będzie się działo. Oni nie wiedzą, że są ludzie którzy nigdy nie umierają na zawsze i że na grobach są światełka, które nigdy nie zgasną. A powinni to wiedzieć. Dlaczego więc? Dlaczego oni to uczynili?

W dalszej części swojego przemówienia, mecenas zajmował się głównie charakterystyką oskarżonych oraz przedłożoną przez nich motywacją.

Thum S. CECH

"Der Popiełuszko Prozess"
J. Lemmich

gdzie wysoki Urząd Prokuratorski ma dowody na poparcie tych paszkwili? Gdzie i kiedy i w jakim dochodzeniu zostały one udowodnione?

Mogłem oczekiwać ataku w tym kierunku, lecz nie od oficjalnego oskarżyciela. Należało się spodziewać że obrońca zechce wykorzystać tego rodzaju argumentację. Pan Prokurator powiedział w jednym ze swoich wystąpień, że było to konieczne celem ustalenia motywacji popełnionego czynu.

Czy pan Prokurator te motywacje odsłonił?

AFGAŃSKA GORBACZÓWKA

I 28 lipca br przywódca ZSSR Gorbaczow oświadczył, że Związek Sowiecki postanowił wycofać z Afganistanu 6 pułków sowieckich, czyli około 8 tysięcy żołnierzy. Wkrótce po oświadczeniu Gorbaczowa tu i owdzie rożni oficjalni Sowieci sugerowali, że owo ograniczone wycofanie jest jednoznaczna intencją poszukiwania przez ZSSR politycznego rozwiązania kwestii Afganistanu i przy właściwej reakcji drugiej strony może być początkiem końca pobytu Armii Czerwonej w Afganistanie. Druga strona, to oczywiście wszyscy ci, którzy finansują, uzbrajają i wspomagają mudzahedinów, a więc przede wszystkim USA i Pakistan. Już wówczas - nie wierząc w szczerą intencję Sowietów - byłem pewien, że Gorbaczow rozpoczął swoją kolejną propagandową "gorbaczówkę", tym razem afgańską, przypuszczając, że chodzi mu o to, by przekonać opinię światową, że ZSSR wcale nie jest taki zazarty najeźdźca i okupant i jak tylko o mudzahedinach zapomnieliby USA i inni, to wtedy, ho ho

II Wycofywanie 6 pułków sowieckich rozpoczęło się w połowie października i ma zakończyć się pod koniec tegoż. Z bazy w Szindand trzy pułki - pułk czołgowy, 2 pułki wojsk zmechanizowanych, z Kunduz dwa pułki - pułk czołgowy i pułk wojsk zmechanizowanych, z Kabulu jeden pułk - obrony przeciwlotniczej (co on tam robił?, mudzahedini nie dysponują samolotami). Co tutaj ważne, gdyż świadczy o celowej akcji propagandowej, wycofywanie toczy się z wielkim hukiem i hałasem. Oczywiście zadbał o to Sowiet, którzy na swój koszt sprowadzili do Afganistanu i utrzymują hordy dziennikarzy i reporterów, głównie zachodnich

To co oglądamy na ekranach naszych telewizorów to ich robota, a że pokazują to tak jakby miało miejsce wycofywanie się całej Armii Czerwonej to już częściowo zasługa selekcjonerów, którzy wiedzieli kogo wstawić do tego międzynarodowego Olimpu światowego dziennikarstwa

Ciężko w to uwierzyć, ale są jednak ludzie i to niemało, którzy nie wątpią w cały ten sowiecki manewr, niekiedy widząc w nim znacznie więcej niż mogli spodziewać się sam Gorbaczow

Jednakże pewne proste fakty unaczynają całkiem wyraźnie, że nie ma najmniejszego powodu by spojrzeć na afgańską gorbaczówkę zyczliwym okiem

Od początku sowieckiej okupacji Afganistanu trwa stała wymiana żołnierzy sowieckich. Jedni opuszczają, drudzy przybywają. To, że obecnie Gorbaczow zdecydował się nazwać opuszczenie 6 pułków sowieckich częściowym wycofaniem

jest jedynie zmianą nazwy zwykłej wymiany. Te same samoloty, które wywożą 6 pułków przywożą 6 innych, jeśli nie więcej, a kto wie czy nie zrobią 10 kolek wokół Kabulu i nie wylądują w innym miejscu z tym samym kontyngentem

Stan liczebny Armii Czerwonej w Afganistanie pozostaje co najmniej constant. Pamiętajmy przy tym, co rzuca również ostre światło na 8-tysięczne "wycofanie", że jest on o wiele wyższy niż te 110-150 tysięcy, które na ogół się podaje. Po pierwsze liczba ta mówi jedynie o żołnierzach liniowych. Można ją śmiało powiększyć o 30-50 tysięcy żołnierzy ze służb pomocniczych oraz o 30-50 tysięcy funkcjonariuszy służb specjalnych KGB, w kategoriach wojskowych są to cywile, w rzeczywistości są to oddziały uzbrojone po zęby zwalczające partyzantkę miejską, dywersję, sabotaż i pacyfikujące ludność cywilną. Po drugie liczba ta nic nie mówi o będących w stałej gotowości bojowej żołnierzach sowieckich rozlokowanych wzdłuż granicy sowiecko-afgańskiej po stronie sowieckiej. Wystarczy podkreślić tutaj, że do Kabulu żołnierze ci mają około pół godziny lotu samolotem i że Sowietci przeprowadzają ze swego przygranicznego terytorium regularny ostrzał rakietowy oraz większość nalotów na Afganistan

Tak więc Sowietci bezpośrednio okupują Afganistan za pośrednictwem minimum 200 tysięcy ludzi, a w każdej chwili mogą rzucić dodatkowo 100-200 tysięcy. Co w tej sytuacji znaczy 8 tysięcy wycofanych nawet jeśli przyjmiemy, że zostali rzeczywiście wycofani?

III Obok teatru "wycofanie" Sowietci zorganizowali również teatr "spotkanie". Międzynarodowa pianka przybyłych do Afganistanu masowych środków przekazu spotkała się w Kabulu z sekretarzem afgańskiej partii komunistycznej Nadzibem, który wyrecytował jak z nut kilka świętych zasad komunistycznych, używanych przez nich w bezwzględnej walce o władzę (skądinąd znanych od czasów Lenina i powtarzanych przez wszystkich komunistów znajdujących się w ciężkiej, jeszcze niemonopolistycznej sytuacji). A więc m.in. to, że pragnie pojednania z mudzahedinami, że w przyszłości będą dozwolone opozycyjne partie i że Afganistan nie będzie kopia systemu sowieckiego tylko pojdzie swoją drogą. Pojawił się także wyswiechtany chwyt, że rewolucja afgańska nie jest rewolucją socjalistyczną, tylko narodowo-demokratyczną, a więc i to różni zdaniem Nadziba Afganistan od ZSSR

Środki masowego przekazu wszystko skrętnie zanotowały i pewnie długo będą powtarzać te bzdury ku uciesze Gorbaczowa itp gawiedzi

SWIATOWIT

NAGRODY NOBLA 1986

Otrzymali je, każda w wysokości \$ 406 000, następujące osoby

• **Pokojowa ELIE WIESEL**, więzień hitlerowskich obozów zagłady, amerykański pisarz i działacz ruchu obrony praw człowieka, za bycie "jednym z najważniejszych przywódców duchowych i sterników w wieku, w którym gwałt, represje i rasizm nadal wywierają piętno na świecie"

Parlament norweski, przyznający nagrodę, w bezprecedensowym posunięciu wyraził się także z olbrzymim uznaniem o irlandzkim muzyku rockowym Bobie Geldofie podkreślając jego zasługi w organizowaniu pomocy dla głodujących w Afryce

• **Literacka WOLE SOYINKA** z Nigerii, pisarz, poeta i dramaturg, "który w szerokiej perspektywie kulturalnej i z poetycką barwą modeluje dramat istnienia" Soyinka jest pierwszym afrykańskim Murzynem - laureatem literackiej nagrody Nobla

• **Chemiczna JOHN POLANYI** z Kanady, oraz **Dudley HERSCHBACH** i **YUAN TSEH LEE** z USA "za osiągnięcia w zakresie dynamiki elementarnych procesów chemicznych"

• **Fizyczna ERNST RUSKA** z Niemiec Zachodnich "za fundamentalne prace z zakresu optyki elektronowej oraz za zaprojektowanie pierwszego mikroskopu elektronowego" oraz **GERD BINNIG** z Niemiec Zachodnich i **HEINRICH ROHRER** ze Szwajcarii "for their design of the scanning funnelling microscope"

• **Ekonomiczna JAMES BUCHANAN** z USA "za rozwój umownych i konstytucyjnych podstaw teorii ekonomii i podejmowania decyzji politycznych"

• **Medyczna STANLEY COHEN** i **RITA LEVI-MONTALCINI** z USA za odkrycie "czynników wzrostu"

JESZCZE RAZ

kolejny wieczór artystyczny / obiadem

16 LISTOPADA 1986 r

godz. 4 po poł.

Dom SPK 206 Beverley Str.,

Wstęp \$ 25 od osoby

DOCHOD PRZEZNACZONY NA ZAKUP
APARATURY MEDYCZNEJ DLA
SZPITALI W POLSCE

Udział biorą: Barbara Ankowicz, Ewa Barszczewska, Jasia Jasinska, Ewelina Kwasińska, Elżbieta Wolska, Stanisław Kluczyński, Zdzisław Kryński, Jerzy Słubicki, DOJACJL MHL WIDZIANE (zwolnionk od podatku)

PIGUŁKI PCAG

Wydarzenia w Polsce - powód do optymizmu?

Czy ostatnie wydarzenia w Polsce dają powód do optymizmu? Zależy, czego oczekujemy. Jeżeli spodziewamy się legalizacji politycznej opozycji, wolnych wyborów i udziału we władzy, to NIE ŁUDZMY SIĘ! Partia zmuszona sytuacją ekonomiczną i polityczną wycofała się na pozycję, z których wkrótce będzie mogła rozpocząć nową ofensywę. Pamiętajmy euforie gomułkowską, która zakończyła się nowym przykręceniem śruby. Te zjawiska powtarzają się cyklicznie. ALE po gomułkowszczyźnie nie nastąpił powrót stalinowskiej bierutowszczyzny. Czas działa na szkodę dyktatorów i po każdym cyklicznym manewrze popuszczania przykręcania - co tam się dzieje - wysmyknie spod kontroli. Jest to zjawisko zbyt powolne. Polsce daleko jeszcze do Jugosławii, a co dopiero mówić o Portugalii czy Hiszpanii. Ponadto boimy się, że ta nowa polska "odwilż" i ujawnienie się działaczy Solidarności może skończyć się nowymi aresztowaniami pod zarzutem działalności antypaństwowej, bo przecież odpowiednie ustawy "przezornie" uchwalone jeszcze podczas stanu wojennego są w dalszym ciągu w mocy!

MSZE SW. ZA OJCZYZNĘ wznowiono po przerwie letniej. Msza wrzesniowa została odprawiona za ofiary najazdu hitlerowsko-stalinowskiego na Polskę w 1939 roku. Po mszy (i po pączkach) zgromadzeni wysłuchali prelekcji p. Wilika o napaści ZSRR na Polskę w 1939 roku. PIGUŁKI z dużym zadowoleniem stwierdzają, że Polonia Torontonska coraz liczniej bierze udział w tych nabożeństwach i następujących po nich wieczorach kulturalno-patriotycznych. Następna Msza sw. za Ojczyznę odbędzie się 26 października, jak zwykle o 5 wieczorem w kościele św. Teresy. Będzie ona SPECJALNĄ OKAZJĄ do usłyszenia księdza prałata FRANCISZKA PLUTY, który wygłosi pogadankę na temat Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie. Jest on przedstawicielem tego Rządu. W jednym z następnych PIGUŁEK piszemy na ten temat.

WALNY ZJAZD KPK

Po owocnych obradach Zjazd wybrał nowy Zarząd Główny. Wszystkim nowym członkom Zarządu z Prezesem, p. Stanisławem Orłowskim na czele, składamy serdeczne gratulacje i życzymy pomysłowej pracy.

Redakcja PIGUŁEK: Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. Biuro PCAG, 192 Garden Ave., czynne jest we wtorek od 10 do 18. Tel. 588-1659. P.O. Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

Msza Sw. za Ojczyznę

Dnia 26-go października 1986 r. o godz. 5-tej ppół w kościele św. Teresy, Lakeshore Blvd West, rogi 10th Street, odbędzie się uroczysta Msza sw. za Ojczyznę, oraz w szczególnej intencji sp. ks. Jerzego Popiełuszki, w związku z drugą rocznicą bestialskiego morderstwa.

Apelujemy o szczególnie liczny udział w tej Mszy sw.

Parking w fabryce "Goodyear" po północnej stronie Lakeshore Blvd.

Po mszy sw. w dolnej sali kościoła św. Teresy, ks. prałat Pluta wygłosi przemówienie na temat legalizmu i Rządu Rzeczypospolitej na uchodźstwie, oraz p. Stanisław Burza-Karłński zreferuje sprawę nowo powstałej Fundacji Armii Krajowej.

Duchowienstwo Rz. Kat. Toronto
oraz komitet Organizacyjny KPK
Okręgu Toronto

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

W niedzielę 9 listopada 1986 r. z okazji 68-iej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości odbędzie się następujące uroczystości:

Godz. 11 00 - Msza sw. w kościele św. Stanisława, 12 Denison Ave.

Godz. 12 30 - Wymarsz pochodu przed kościoła pod Nowy Ratusz.

Godz. 13 00 - Podniesienie polskiej flagi na Ratuszu po czym przemarsz pod pomnik Nieznanego Żołnierza i złożenie wienca.

Godz. 16 30 - Akademia w szkole West Park Vacation School, Bloor St. West i Dundas Str. W.

Cała Polonia proszona jest o gremialny udział w tych uroczystościach.

Kongres Polonii Kanadyjskiej
Okręgu Toronto

ZADUSZKI POD POMNIKIEM KATYŃSKIM W TORONTO

Dnia 2-go LISTOPADA 1986 r. w niedzielę odbędzie się tradycyjne uroczystości Święta Zmarłych (zaduszek). O godzinie 6 po południu nastąpi zaciągnięcie warty przez weteranów, złożenie kwiatów przed pomnikiem, zapalenie zniczy i świeczek oraz modły żałobne za pomordowanych w Katyniu i za dusze wszystkich Polaków, których groby rozsiane są po całym świecie.

Do wzięcia udziału w tej uroczystości zapraszają Polonię z Toronto i okolicy Kongres Polonii Kanadyjskiej - Okręg Toronto i Centralny Komitet Polskich Organizacji Weteranów na Toronto i Oshawę.

Za Komitet
Stefan Falkowski

WACŁAW IWANIUK

FELIETON
NA CZASIE

(część trzecia)

W książce Teresy Toranskiej "Oni", znamienym dokumencie politycznego dranstwa, wyraźnie mówi się o "zależności Polski wobec ZSRR, czy raczej bezpośredniej ingerencji radzieckiej w wewnętrzne sprawy kraju", powiązaniach z rządem ZSRR, który Ochab nazywa polską "panią matką". Wszyscy byli ludźmi "zwerbowanymi", jak wynika z wywiadów Toranskiej, jedni przez NKWD, inni przez Czerwoną Armię, jeszcze inni przez Stalina lub sowiecką ambasadę, co powodowało dysonans, walki wewnętrzne, podkopywanie zaufania, a często likwidację fizyczną. W tych warunkach nie było mowy o jakiejś polityce wewnętrznej czy zagranicznej kraju. Decydowały czynniki sowieckie i to różne. Okazuje się, że nawet sowiecki policyjny system nie jest jednolity, wbrew powszechnie roztaczanej opinii prawdziwych i domorosłych sowiecologów "Telefon Stalina" jednak decydował w sprawach polskich

Trzeba przyznać, iż współczesna historia obarcza nas taką ilością faktów, że nie jesteśmy w stanie zapamiętać i zareagować na ich treść, mimo politycznej lub kulturalnej ich wagi. Zmienność i niepewność jutra była i jest celowo podtrzymywana przez Moskwę, dotyczy ona tak planów i zarządzeń politycznych, jak i kulturalnych

Jerzego Zawieyskiego spotkałem kiedyś u Czapskich w Paryżu, było to po wystawieniu jego "Rozdroży miłości" w Toronto przez Irenę Habrowską-Jellianę z zawodowym pietyzmem. Grał prawdziwi aktorzy. Miałem więc czym polechtać, czulego na swoje sztuki dramaturga. W rozmowie był on bezpośredni i impulsywny, zaś przekonania, na tle głębokiej religijności Czapskich, zwłaszcza Pani Marii, wyeliminowały jątrzące wtedy nas wszystkich momenty polityczne. W "Dzienniku" który pisał, jest nie tylko literatem, ale i historykiem i warto przypomnieć jego opis Walnego Zebrania Oddziału Warszawskiego ZLP, z dnia 27 września 1956 roku. "W toku późniejszych obrad - pisał Zawieyski - zaszło kilka niemitych scen. Oto przemawia Wazyk powiewając sztandarem wolności słowa, niezależności pisarza itd. Krzyczał, że w poprzednim okresie łamano charakter i pod groźbą wymuszano książki takie, o jakie chodziło. Na to z miejsca zawołał Zukrowski, że to on, Wazyk, należał do czarnej sotni, że to on łamał charakter, groził i był specem od estetyki marksistowskiej i literatury partyjnej. Powstała wrzawa, Wazyk po chwili przyznał się itd. Tę samokrytykę przyjęto ze śmiechem. Po Wazyku wskoczył na trybunę Zukrowski i jeszcze raz go atakował. W czasie tego wystąpienia odezwał się z miejsca Jan Kott

- Ty swój wielki talent zmarnowałeś pisząc bzdury socrealistyczne!

To twoja wina! - zawył Zukrowski - To Ty mnie na to namawiałeś - Oto słiczny dialog, który wiernie notuję, kończy Zawieyski

W poprzednim odcinku Herbert zakończył na konferencji w Nieborowie, z której młodzi "wyszli z hukiem" "Jak wyszliśmy z hukiem - pisał dalej - to myśmy tam ze sobą pomówili, że trzeba jakąś grupę założyć. Założyliśmy taką grupę i poszliśmy, nie do ministra, do samego Bermiana! I powiedzieliśmy towarzyszu, my chcemy mieć organ! Towarzysze powiedzieli oczywiście, młodzi jesteście, powinniście mieć organ! I myśmy założyli taki organ, nazywał się "Nurt", i w tym organie, to było bardzo odważne pismo

na owe czasy, atakowaliśmy, tych za pacyfizm, innych za symbolizm, i drukowaliśmy tam też samych siebie. I Mieciek na przykład zaczął bronić malarstwa abstrakcyjnego, które było zagrożone, i Mieciek się trochę naraził, chociaż Picasso do partii należy. I w ogóle zajmowaliśmy stanowiska twarde, takie opozycyjne. No, potem zamknęli "Nurt", nie wiadomo dlaczego, i towarzystwo się rozbiegło. Mieciek poszedł do "Poglądu" i zaczął chwalić malarstwo socrealistyczne, takie różne baby z krowami na łąkach i szczęśliwych gorników. A ja pisałem nadal Wierszy to już mi się nie chciało, myślę sobie, na wiersz już nie jest czas, napiszę powieść. A trzeba było pisać powieści produkcyjne, realizm socjalistyczny już był otrąbiony, Sokorski i inni. I tak koleczy byli szybcy, Śląsk był obsadzony, kopalnie obsadzone, stocznie ob-

J T Wazne jest, że wymienił pan także uczonych, ludzi spoza kręgu literatury, bo pisarz to jest taki dziwny stwor, który potrafi czasem wyrosnąć na glebie nawet najbardziej nieodpowiedniej. Ale na przykład szkoły socjologicznej

Z H Ossowski

J T czy szkoły matematycznej nie da się stworzyć, jeżeli nie ma atmosfery, ogólnej, warunków

Z H i jeżeli nie ma znakomitych uczelni w kraju. Nie były złe gimnazja, a uniwersytety były świetne, i to nie tylko w miastach, gdzie istniały przed wojną, jak we Lwowie i Krakowie. Nie było uniwersytetów w Poznaniu, Warszawie i Wilnie, i te uniwersytety zostały obsadzone przez znakomitych uczonych, dzięki którym dotychczas żyjemy. I tu trzeba pasc plackiem, uderzyć czołem, a nie mówić o

kiedys w domu, w którym mieszkał Wazyk, to było niestychanie pouczające

Z H I tu mamy krótką historię prłu, skrot historii prłu, załącznik do historii tego zniewolenia, czy jak to nazwać. Ale stare konie mówią, że dwudziestolecie było brzydkie, fatalne, a przecież nie wszystko było takie złe

J T Oddalam, podobnie jak pan, jakieś bardziej generalne posądzenie dwudziestolecia o faszyzm. Oczywiście, Falanga. Ale ówczesne władze za Falangą nie poszły. Jeżeli nawet możemy mieć pretensję do tego, jaka to była demokracja, to po ostatniej wojnie - im więcej wylewano tu brzydkich epitetów, tym bardziej można było podejrzewać, dlaczego to się robi

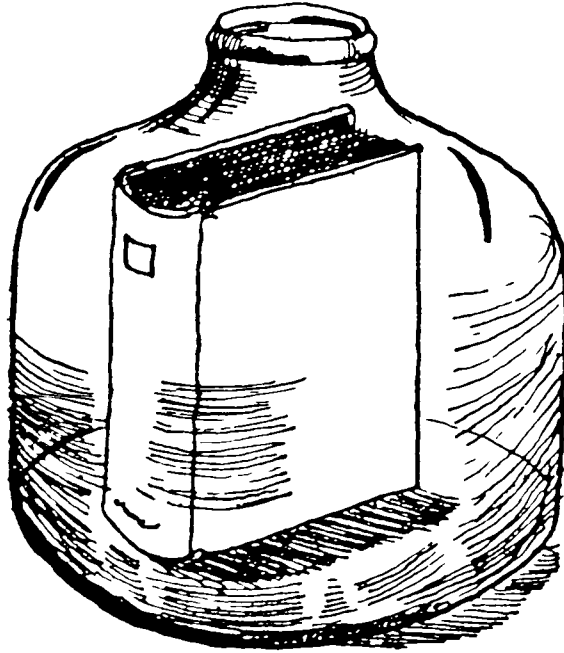
Z H Oczywiście, to było robione z tych złych pobudek. Nie jest metodą leczenie kataru syfilisem. Bo to, co nastąpiło potem, było syfilisem, a tamto było - zdaje się - uleczalnym katarom. Gdyby to społeczeństwo dalej się rozwijało, można przypuszczać, że sytuacja by się poprawiła, że byłaby reforma rolna, ale ja nie chcę tu wychodzić poza ramy. Natomiast wojna obronna tego tak zwanego domku z kart była prawdziwą wojną obronną, w której ginęli generałowie, pułkownicy, szeregowi, Polacy, wyznania mojeszowego, Ukraińcy i tak dalej. Polityka mniejszościowa była fatalna, zgadzam się, ale głosy, które podnosiły się w obronie mniejszości, też się coś liczą, do licha ciężkiego. A w tej chwili Ukraińcy, Litwini spotykam się z nimi, są najbardziej gnębionymi mniejszościami, "jakie można sobie wyobrazić. Wydaje się jakies oficjalne gazetki w Suwałkach, a dla Łemków w Nowym Sączu. Ale funkcjonariusze partyni nie pozwalają się tej kulturze rozwijać, czy tym mniejszościom być uprawnionymi obywatelsko mniejszościami. Więc cosmy zdobyli, do licha?

J T Jesli chodzi o mniejszości, to jeden z pierwszych aktów politycznych tej narzuconej władzy był aktem faszystowskim. Zastosowano odpowiedzialność zbiorową. Nie załatwiono politycznie czy społecznie bardzo trudnego problemu na kresach, w Bieszczadach, tylko wyrzucono, deportowano tę ludność całą. Ostateczne załatwienie sprawy

Z H Jak z tymi Tatarami krymskimi

J T Słyszałem od tamtejszej ludności polskiej o spychaniu buldozerami starych drewnianych cerkiewek. Zresztą na tych miejscach nie pozwalano stawiać kościołów katolickich w ramach walki z religią. Myślę, że nawet my, w opozycji do tego straszego systemu, nie wszystko jeszcze ogarniamy, obraz się bardzo powoli kompletuje i układa, także dlatego, że bezustannie działa młot propagandy i filtr informacji. A jeden z punktów referendum, o którym mowiliśmy. Ziemia Zachodnie? Mieszkałem we Wrocławiu od 1946 roku, mój ojciec przyjechał w maju 45 roku, zakładał polską administrację, został zresztą potem z tej pracy wyrzucony, bo nie poszedł na układy i nie zapisał się do partii

Z H To podobnie jak mój ojciec, którego wyrzucono z pracy w Gdansk

sadził Witold, ten obsadził cukrownie, ow obsadził mnie dostał się przemysł meblarski. Nie jest taki kluczowy, ale pojechałem i bardzo było przyjemnie. Dostałem delegację, rozmawiałem z dyrektorem, zawsze miał dla mnie czas, bardzo dobry dyrektor, zawsze z towarzyszem pisarzem porozmawiał. I z przodownikiem rozmawiałem i wykroilem taką powieść produkcyjną

Więc chciałbym takiej odpowiedzi, bo ona jest oczywiście złe ociosana, ale i werystyczna. Nie chodzi o to, jak ktoś tam kogos namawiał, ale jak to się odbywało krok po kroku, od niewinnego początku, suche następstwo faktów, a nie co w duszy grało

A teraz sprawa starych koni, którzy cos wiedzieli. Więc mówili dwudziestolecie było be, okropne i pod koniec faszystowskie. Bardzo łatwo ten termin się udzielał. Oczywiście Berezka Kartuska była okropna dla każdego myślącego człowieka, nędza na wsi była okropna, bieda

JACEK TRZNADEL Pamiętamy to ZBIGNIEW HERBERT Pamiętamy. Ale wie pan, to był także kraj ludzi, którzy działali w tym kraju, chociaż często nie zgadzali się z rządem. To był kraj Zdziechowskiego, Stempowskiego, Vincenza, Banacha, Steinhausa, Hirszfelda, Elzenberga, Zielńskiego, Znanieckiego, Berenta - i tutaj popuściłbym z pięćdziesiąt nazwisk dla których nie ma odpowiednika w całej literaturze tak zwanego czterdziestolecia, jeżeli chodzi o wagę twórczości i zasługi

pułkownika Becku czy Kocu lub BBWRze, który nieco przypominał PRON, chociaż nie całkiem, bo nie był z poduszeczeń obcego mocarstwa, tylko wytworem rodzimej arogancji i megalomanii. No i była Falanga. Trzeba widzieć i czarne i białe, ale nie wolno w czambuł potępiać. Był antysemityzm, oczywiście, był, nikt temu nie zaprzecza. Ale proszę pamiętać, czym była w państwie ludowym prowokacja kielecka. Natychmiast po referendum najohydniejszy mord Żydów jaki zdarzył się na tych ziemiach

J T 6 lipca 1946 - nie było chyba dwóch tygodni po referendum

Z H Tak jest, żeby odwrócić uwagę. Zachodu, zaciukali z zimną krwią ludzi, oczywiście używając tak zwanego tłumy, motłochu, ale to było inspirowane, są na to dowody

J T Są opracowania historyczne, na przykład Kerstenowej

Z H Więc stare konie nie zwracały na to uwagi w swoich porównaniach, bo świetlana przyszłość, bo literatura. A teraz niskie pobudki materialne. Stymulowano je. Chodziło o to, żeby elitę, elitę intelektualną, oddzielić od tego nędznego życia tak zwanego narodu. Więc naprzód zaczęto budować akwarium w Krakowie, potem była Łódź, i w końcu Warszawa, centrala. Nie zawsze potrzebne jest aż studium socjologiczne. Jakże pouczającą lekturą jest lista lokatorów w Alei Roz, to jest proste, nie wymaga ukończenia szkoły znakomitych Ossowskich, każdy dozorca to rozumie

J T Muszę powiedzieć, że zrobiłem to

Ciąg dalszy
w następnym numerze

D Na pewno w jakimś sensie momentem przełomowym w polskim teatrze ostatnich kilku lat było utworzenie tzw "Teatru Rzeczypospolitej"
Powstanie tego swoistego "prztyłku" dla gości z prowincji sprawiło, że wielu znanych i uznanych artystów zostało czasowo zepchniętych na margines

M To znaczy sytuacja była taka ci aktorzy w pewnym momencie opuścili Teatr Dramatyczny i po prostu nie chcieli brać udziału w pracy, czyli po prostu nie chcieli grać. Na okres około roku znaleźli się bez pracy, bo nie grali w telewizji, a wielu z nich nie gra do dzisiaj, ale praktycznie oni wszyscy znaleźli sobie miejsce. Bardzo mało gra Mikołajska. Po objęciu przez Dejmka Teatru Polskiego w zasadzie wszystkie gwiazdy Dramatycznego przeniosły się tam, oprócz Zapasiewicza który znalazł się w teatrze Powszechnym.

D Sięgając pamięcią w tę niedaleką przeszłość, możemy zauważyć także ogólniejszą tendencję odchodzenia artystów z pola ich aktywnej działalności, usuwania się w cień. Jakie możliwości pracy mają ci którzy nie pogodzeni się z narzuconymi ograniczeniami chcą kontynuować swój zawód?

M Jestem dokładnie w środku tej sytuacji, i o ile się orientuję, to nie ma aktorów którzy podeszli do swojego zawodu w ten sposób o jakim ty mówisz. Oczywiście odeszli nieraz aktorzy słabi, odeszli do prywatnej inicjatywy, do innych zawodów, po prostu rzucili aktorstwo. Część nawet wyjechała. Są oczywiście różnego typu teatry "domowe", które są nawet uznane za legalnie istniejące, ale tam działają raczej aktorzy mało liczący się, no i zarabiają w ten sposób.

Wystawiają oni różne sztuki "niekomicznie o charakterze politycznym". Spotykają się w domach, ludzie płacą jakies pieniądze za to, oczywiście są to spektakle mimo wszystko półlegalne. Był taki moment, kiedy wielu aktorów występowało w kościołach, a chociażby zeszłoroczne przedstawienie Wajdy w kościele na Żytnej "Wieczernik", które wydało mi się spotkało się z aplauzem publiczności, natomiast w moim profesjonalnym spojrzeniu nie było to w zasadzie przedstawienie, to był plakat, że jeżeli weźmie tu udział ta i ta osoba, to na pewno będzie to przeciwko reżimowi, itd. Zresztą była tam cała masa osób związanych z wyżej wymienionym (reżimem), no bo w końcu nie można było im zabronić tam przyjść. To było chyba ostatnie przedstawienie zrobione na poziomie, poza tak zwanym obiegiem oficjalnym. Później nie pamiętam aby cokolwiek znaczącego się wydarzyło. Uważam, że nie ma.

D Na pewno mówi ci coś tytuł "Przywroczenie porządku". Do czego można by zaliczyć ten spektakl, bo wiadomo że tu tejsza publiczność odebrała go w sposób bardzo wyizolowany jako pojedynczą rzecz, która dotarła tutaj z kraju. Jak to funkcjonowało w Polsce?

'Wywiad nieautoryzowany'

M Ja nie byłem na tym w Polsce, ale oglądałem to tutaj. Jak na moją intuicję, po prostu po wprowadzeniu stanu wojennego każdy był tak potwornie rozczarowany, ja również, żeby sprawa była jasna, bo ja nie jestem zwolennikiem ani orędownikiem systemu i ustroju do którego wracam.

Wtedy każde takie przedstawienie było bardzo znaczące, ale od tego momentu upłynęły już trzy, cztery lata i tego typu rzeczy nikogo już w Polsce nie interesują. My już wypaliliśmy się kompletnie. Minęło trochę czasu i my chcemy przedstawić, które nie stwierdzają faktów oczywistych, ale tak i które dają jakiś klucz na przyszłość, co jest potwornie trudne, bo nie ma nawet napisanych odpowiednich tekstów, albo normalne, rzetelne, klasyczne.

D Powrot do rzemiosła?

M Na razie tak, bo nie ma żadnej kontrproponcji. Minęła era tych przedstawień, które relacjonują ci rzeczywistość, ludzie są tak szalenie świadomi tego co ich w tej chwili otacza, że na takie przedstawienia nie ma publiczności. Mają to w nosie.

D Czy istnieją szanse na twórczość teatralną "jakby trochę wolniejszą"?

M Wiesz co, szanse jakby istnieją kolosalne, jeżeli się pojawi taki teatr zupełnie oderwany, ukryty, który dałby ci taki materiał poruszający widza i zdobywający widza, to na pewno by się udało, tylko nikt nie ma na to na razie koncepcji.

D ?

M To jest czysta teoria, bo widzowie są spragnieni teatru, który byłby, nazwijmy to w podziemi, i jeszcze dawał im wskazówki, albo napawał optymizmem. Natomiast piekielnie znamienne stało się to, że w ciągu ostatnich trzech lat przestał zupełnie bawić dowcip polityczny. Jeżeli ktoś teraz powie, że "Rusek" to ostatni "to wcale nikogo nie bawi. To nie jest miara zależności ani wolnego myślenia. A tak odbiegając nieco od tematu, to parę miesięcy temu pojawiło się na kościele św. Anny hasło "Precz z partią i z Solidarnością". I jest charakterystyczne odzwierciedlenie nastrojów na dzień dzisiejszy. Ludzie mają zarówno dosyć jednego jak i drugiego. Oczekują czegoś, co byłoby czymś konkretnym na dzisiejsze warunki. Z jednej strony wata publikatorów oficjalnych, z drugiej zaś niepewna pozycja podziemia. W tej chwili, powiem ci, w podziemi nie działają już dobrzy aktorzy, dlatego że wszyscy praktycznie grają już w telewizji, i wszyscy praktycznie mają już swoje etaty w teatrach.

D Na pewno w kontekście tej całej sytuacji, istnieją jakies trendy w twórczości pomijające całe klasyczne "wystawienie sceniczne"?

M Trendu jako takiego nie ma, liczy się tylko najlepsze rzemiosło.

D Czyby atmosfera zwątpienia?

M To jest nie wiem. To jest marazm. Liczyć się może tylko to co jest perfekcyjnie zagrane, ludzie w tej chwili chodzą głównie na aktora. Nie ma pieniędzy na tantiemy, nie ma pieniędzy na wystawianie sztuk.

Polityka rządu jest zdecydowanie taka, chodzi o to, żeby było wesoło i tanio. Z drugiej strony publiczność, w powiedzmy 60%, też chciałaby się zabawić w teatrze.

D Pozwol, że zapytam cię, o twoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość?

M Własnie zamierzam rozpocząć pracę w telewizji. To będzie film telewizyjny, ale tytułu nie będę ci teraz podawał.

Ja chciałem robić zawsze rzeczy uniwersalne. Np. o głupocie i taką rzecz zamierzam w tej chwili zrobić. Mnie interesują w tej chwili także własnie tematy, jak generalnie głupota.

D A kto, że tak zaplanam, będzie wprowadzał widzów w teraź?

M Rozmawiałem z Wojtkiem Pszonikiem, przyjechał z Francji. Może jeszcze jakiś aktor z Krakowa.

D Linia, którą w tej chwili obrales odpowiada wobec tego generalnie atmosferze panującej wśród ludzi teatru, no i telewizji?

M Ja wolę sięgać do rzeczy klasycznych, dawno sprawdzonych, które poruszyło już wiele osób. Nic się w tej chwili nie dzieje za czym mogłbym się opowiedzieć.

D Perspektywa tych paru lat pozwala jednak na spojrzenie z góry i objęcie sytuacji nieco szerszym spojrzeniem?

M Ale na to mi nie jest w stanie spojrzeć. Nikt tego nie robi. Ja własnie stoję w takiej sytuacji, że niech najpierw ktoś pokaze mi to spojrzenie z góry, to może wtedy uwierzę i sam spojrzę.

Rozmawiał
DARIUSZ L BARECKI

B
R
E
C
H
T

***

Wszystkich miłośników twórczości Bertolta Brechta zainteresuje z pewnością przedsięwzięcie zainicjowane przez University of Toronto wspólnie z International Theatre Institute. Jest nim festiwal teatralny poświęcony dorobkowi pisarza zatytułowany "Brecht 30 Years After". Poniedziałek był pierwszym dniem prezentacji cyklu ponad dwudziestu spektakli, które wypełnią program festiwalu kończącego się w niedzielę 26 października. Zostało zatem parę dni zaledwie i ci z Państwa, którzy chcieliby zobaczyć np. "Operę za trzy grosze" w wykonaniu The Berliner Ensemble (zespołu założonego w 1949 przez samego Brechta) powinni podjąć natychmiastową decyzję. Sztuki grane są równolegle na wielu scenach co umożliwia widzom dokonanie swobodnego wyboru jednej z nich bądź obejrzenie kilku w dowolnej kolejności.

A oto niektóre z wybranych propozycji (tytuły podaję w wersji angielskiej)

- Mother Courage and her Children - spektakl przygotowany przez "Equity Showcase" możemy oglądać od 21 do 25 października w The Bathurst Street Theatre, 736 Bathurst St., o godz. 20 30, (wstęp wolny),
- Roundheads and Peakheads -

brechtowska adaptacja "Measure for Measure" Shakespeare'a w wykonaniu The National Theatre School Canadian Repertory Theatre, St Paul Church, 121 Avenue Rd. 21-25 paźdz., godz. 20 30, 26 paźdz., godz. 14 30.

Mahagonny Songspiel - wieczór kabaretowy Brechta z muzyką Kurta Weill'a, 23, 24, 25 paźdz. o godz. 20 00 w Tanenbaum Opera Centre, Front Street E przy Berkeley. Prezentuje The Canadian Opera Company,

- The Threepenny Opera oraz The Caucasian Chalk Circle w wykonaniu The Berliner Ensemble. Niewątpliwie gwiazdą festiwalowego programu. Pierwszy ze spektakli wystawiony będzie w dniach 21, 22, 23 o godz. 20 00 (22 także o godz. 14 00), drugi 24, 25, 26 o godz. 20 00 (25-tego dodatkowo o godz. 14 00).

Dziewięćdziesięcioosobowy zespół z Berlina Wschodniego wystąpi w Royal Alexandra Theatre, 260 King St W.,

- Le Rail - jest sztuką przygotowaną przez teatr "Carbone 14" z Quebec. Spektakle odbywające się w Massey Ferguson Warehouse, rog King oraz Shaw St., możemy oglądać od 23 do 28 października o godz. 21 30 (w sobotę o 20 30 i 23 00).

Dariusz L BARECKI

Mecenas January PRAWO I TY

U S A Kompromisowa Wersja Ustawy Imigracyjnej

Washington (CT CST) — Przedstawiciele Izby Reprezentantów i Senatu osiągnęli wczoraj kompromis w sprawie reformy prawa imigracyjnego. Zaakceptowany został przedstawiony przez Izbę plan przyznania statusu legalnego rezydenta Stanów Zjednoczonych każdemu cudzoziemcowi który będzie w stanie udowodnić iż mieszkał w USA od 1 stycznia 1982 r. Senat proponował datę 1 stycznia 1980 r.

W ramach kompromisu przedstawiciele Niższej Izby zaakceptowali senacki plan karania pracodawców zatrudniających nielegalnych imigrantów. Przewidywane kary wynoszą od 250 dol. do 10 tys. dol. oraz w przypadku pracodawców którzy dopuścili się przestępstwa więcej niż jeden raz sześciu lat więzienia.

Zatwierdzona została również propozycja dotycząca zalegalizowania pobytu 350 tys. cudzoziemców, którzy pracowali na amerykańskich farmach w ciągu ostatnich lat.

Przedstawiciele Izby wyrazili obawę iż ten punkt ustawy imigracyjnej może spotkać się ze sprzeciwem ze strony niektórych ich kolegów. Spodziewane jest także iż sprzeciwi się mu wielu senatorów.

Senacka wersja ustawy przewiduje wpuszczenie zagranicznych robotników rolnych do kraju na okres prac polowych lecz nie przyznaje im statusu rezydenta.

Członkowie komitetu konferencyjnego wyeliminowali także punkt ustawy dotyczący wstrzymania de-

portacji uchodźców z Nikaragui i Salwadoru. Izba zaproponowała aby deportacje zostały wstrzymane na okres dwóch lat. Prezydent Reagan który jest zwolennikiem ustawy zagroził postawieniem veto jeżeli klauzula ta zostałaaby umieszczona w jej ostatecznej wersji.

Zatwierdzony został plan podwojenia budżetu Służby Granicznej. Przeznaczono także sumę 1 mld dol. na pomoc władzom lokalnym w zapewnieniu usług nowo zalegalizowanym rezydentom.

Kongresman Romano Mazzoli (D-Ky), przewodniczący podkomitetu spraw imigracyjnych powiedział, że osoby które przybyły do USA przed rokiem 1982 mają 18 miesięcy czasu na podjęcie staran o zalegalizowanie swego statusu i nie mogą zostać deportowane w czasie rozpatrywania ich sprawy.

Dodał że wielu cudzoziemców, którzy mają prawo do otrzymania statusu rezydenta nie będzie w stanie udowodnić iż przybyli do USA przed dniem 1 stycznia 1982 r.

Kompromisowa wersja ustawy musi zostać teraz zatwierdzona przez każdą z izb Kongresu. Jeżeli do tego dojdzie zostanie przedstawiona do podpisu prezydentowi Reaganowi i dopiero wtedy stanie się obowiązującym prawem.

Kongresman Mazzoli oszacował że 1 lub nawet 2 mln spośród 12 mln nielegalnych imigrantów otrzymają po wejściu ustawy w życie status rezydenta.

KABARET DROZDY W PROGRAMIE

"DOBRY INTERES"

UDZIAŁ BIORA

- ▶ ALICJA MAJEWSKA — piosenkarka
- ▶ TADEUSZ DROZDA — satyryk
- ▶ WŁADYSŁAW KOMAR — mistrz olimpijski, aktor — bohater filmu R. Polańskiego "Piraci"
- ▶ WŁODZIMIERZ KORCZ — pianista kompozytor piosenki "Żeby Polska była Polską"

OTTAWA, ONT — środa, 29 października godz. 8 00 wiecz.
High School of Commerce, 300 Rochester St
Inf i przedsprzedaż Nelson Travel — 235-9268

CHATHAM, ONT — czwartek, 30 października g 8 wiecz.
Polish-Canadian Club, 281 Inshes Ave
Inf i przedsprzedaż p A Jedlinski — 354 0853

LONDON, ONT — piątek, 31 października godz 8 wiecz.
PSN 554 Hill St
Informacje p W Ciesieńska — 438-0271

TORONTO, ONT — sobota, 1 listopada godz. 8 00 wiecz.,
niedz 2 listopada godz 3 00 po poł
West Toronto Secondary School Aud, 330 Landsdawe Ave
Predsprzedaż Solarska Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave
Informacje i zamówienia — 833 0640

HAMILTON, ONT — niedziela, 2 listopada godz 8 wiecz.
Scott Park H School Aud, 1055 King St E
Predsprzedaż — F Kopyś 725 Barton St E

ST CATHARINES, ONT — wtorek 4 listopada g 8 wiecz.
Sala Polish Canadian Legion Hall, 292 Vine St N
Bilety przy wejściu

KITCHENER, ONT — środa, 5 listopada godz 8 wiecz.
Sala Polskiego Legionu, 601 Wellington
Predsprzedaż p Wojtaszyski — 743 5380
p Danuta Nowak — 576-8486

OSHAWA, ONT — czwartek 6 listopada godz 8.00 wiecz.
Sala Stow Weteranów, 1551 Stevenson Rd N
Bilety przy wejściu

THUNDER BAY, ONT — piątek, 14 listopada g 7 wiecz.
Polish Hall

MONTREAL P Q — niedziela, 16 listopada godz 8 wiecz.
Westmont High School, 4350 St Catherine West
Bilety Taura Travel 3628 St Laurent Blvd — 849 3451
Metro Travel 5921 Laurendeau St — 761 5878
Polka Deli, 3561 Belair — 727 2311 Informacje

CALGARY - piątek, 7 listopada; EDMONTON sobota, 8 listopada, VANCOUVER - niedziela, 9 listopada, SASKATOON - środa, 12 listopada, WINNIPEG - czwartek, 13 listopada

Informacja reklamowa

Juz za parę dni goszczymy w Toronto Alicję Majewską Tadeusza Drozdę Władysława Komara i Włodzimierza Korcza którzy zaprezentują nam program za tytułowany Dobry interes.

Alicja Majewska artystka obdarzona oryginalnym głosem jest jedną z najbar dziej znanych i popularnych piosenkarek w Polsce. Swą karierę estradową rozpoczęła w popularnej grupie wokalne Partita. W 1975 r. zdecydowała się na karierę solistki i od razu odniosła sukces zdobywając jedną z głównych nagród na Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu za wykonanie piosenki "Bywają takie dni".

Przez następne lata występowała w Teatrze Muzycznym na Targowku w Warszawie zdobywała nagrody na festiwalach w Opolu Rostocku Sopocie odbywała tournée w Stanach Zjednoczonych Australii Szwecji i RFN.

Tadeusz Drozda rozpoczął swą karierę zakładając wspólnie z Janem Kaczmarskiem kabaret Elita we Wrocławiu. Po prze mieszeniu się do Warszawy założył kilka innych kabaretów występował w radiu i telewizji w kraju i za granicą.

Władysław Komar mistrz olimpijski w pchnięciu kulą z Monachium po zakończeniu swej kariery sportowej rozpoczął występować na estradzie i na tym polu też odnosi sukcesy. Ostatnio mogliśmy go oglądać w filmie Romana Polańskiego "Piraci" gdzie grał jedną z głównych ról. Komar jest jedną z najbardziej barwnych postaci w kraju i zawsze warto się z nim spotkać.

Włodzimierz Korcz jest doskonale znany publiczności polonijnej.

Największym przebojem Korcza jest muzyka do piosenki "Żeby Polska była Polską" ale ten wielki utalentowany kompozytor i piosenkarz jest także autorem wielu innych przebojów estradowych.

"Tak" Dla Miliona Nielegalnych

Legalizacja Pobytu w USA 350 Tysięcy Robotników Rolnych

ADWOKACI I KONSULTANCI

LECH W. PRUSIŃSKI Immigration Consultant

Porady w sprawach emigracyjnych
Bezpłatnie tylko we wtorki - godz 12-7
Prosimy o telefoniczne uzgadnianie wizyt
Biurowo 192 Garden Ave.
TEL.: 588-1659

JULIA
DZIWIŃSKA LL M
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
TEL (416) 864-1182
od 4 do 7 po południu
Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m.in. małżeństwa przez pełnomocnika rozwody w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialne kupna i sprzedaże domów gruntów i mieszkań dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów sprawozdanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportów tłumaczenia dokumentów
Biurowo Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West,
Toronto, Ont M6J 1E4

Adwokat
Specjalista
w sprawach kryminalnych
KRZYSZTOF
PREOBRAZEŃSKI
99 Charles St East
TORONTO, Ont M4Y 1V2
TEL 964-1717
Res 537-8842

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS

Jan Weinsberg
TŁUMACZ
PRZYSIĘGŁY
309 Crichton Street,
OTTAWA, K1M 1W3
Tel (613) 741-8680

LESŁAW SOSNOWSKI
Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT — NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN
(Ottawa)
TEL (613) 727-5662
Porady prawne i korespondencja
po polsku i po angielsku

HALINA
BARANOWSKA
M A / A I I C
Ubezpieczenia wszelkiego rodzaju
Biuro 622-1115, dom 746-5270

NEW YORK LIFE INSURANCE
COMPANY
FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA
Life Insurance - na życie • Disability - chorobowe
• Mortgage - hipoteczne • Business - handlowe
• RRRSP, Annuity - emerytury
SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO
Po bliższe informacje proszę dzwonić
Andrzej Krysiak
TEL Biuro 226-6515, dom 247-8326

UBIEGASZ SIĘ O ROZWÓD ?

Wniosek jednego z małżonków wystarcza do otrzymania rozwodu za pośrednictwem Międzynarodowej Agencji do Spraw Rozwodowych. Agencja załatwia na miejscu oficjalne rozwody przez międzynarodowy Sąd, uznane na całym świecie. Opłaty stałe, nieulegające żadnym podwyżkom. Rozwody gwarantowane w ciągu trzech do czterech tygodni.

CENY PRZYSTĘPNE

MÓWIMY PO POLSKU

INTERNATIONAL CONSULTANTS

Suite 2032
33 N Michigan Ave.
Chicago, IL 60601
Tel (312) 346-3176

7th Floor
12 W 31st St.
New York, NY 10001
Tel. (212) 967-4986

BIURA OTWARTE OD 10 RANO DO 5 PO POŁ. (WŁĄCZNIE Z SOBOTAMI)
Formalności można także załatwić korespondencyjnie

Włosy od Pani Urbańskiej

Do pierwszego spotkania Echa Tygodnia z czytelnikami z cyklu "Niedzienni" zabrałam się z niemalą treścią. Spotkanie z interesującą osobą to niby samograj. Niesie jednak ryzyko, człowiek może mieć ciekawe osiągnięcia a słabo je prezentować. Co zrobić gdy wielce szanowny gość nawali, zapomni co ma do powiedzenia, zanudzi się?

Na pierwszy ogień poszła, wielce ryzykowna Helena Urbanska "Za" przemawiała polska sława cudotwórczyni włosów, szeptana i oficjalnie publikowana w kilku czasopismach, tłumy walące do "laboratorium kosmetyczno-chemicznego Lena", patenty i w końcu osoba sama i absolwentka trzech fakultetów, matka siedmiorga dzieci ze stopniem oficerskim AK, działalnością badawczą u słynnego Hirszwelda Bogaty zyciorys, renesansowa osobowość wbrew jakimkolwiek warunkom.

Znajomi odradzali. Dama wiekowa 70-latka z hakiem, działalność z włosami pachnie szarlatanerią, ludzie nie przyjdą, jak przyjdą - uciekną i będzie wstydu dla Echa. Śnił mi się tłum łysych obiegających redakcję w odwecie. Co będzie jak wsmarują kosztowne pomady, przez rok z hakiem stukac będą szczotką w głowę i nie?!

***

Panią Helenę zobaczyłam na własne oczy w saloniku znajomych jej pacjentki. Do spotkania było 2 godziny beczelnie, przyznam, przyglądałam się jej włosom. Były niewiarygodne. Śladu siwizny, śladu farby, słowiański ciemny blond, misternie upięty kok. Pani Urbanska jest niewysoka, pulchna, zmarszczek ma niewiele raczej mimiczne, małe wesołe oczka błyszczą spod odważnego makijażu. To ma być 70 lat?

Przyjechała niedawno z Montrealu 6 godzin jazdy. Nie czuje się zmęczona. Tylko ta noga. Opowiada historię plazowania w dniu czarnobylskiej katastrofy. Od tego dnia zaczęły się jej problemy. Zaczęło się od dziwnych bombli, teraz jest zamartwicząca mięśni. Nie naprowadzała lekarzy w Huston na trop. W końcu postawili diagnozę ze znakiem zapytania. Uszkodzenie popromienne? Przypadek? Tak czy inaczej grozi amputacją. Zamiast o włosach rozmawiamy o skutkach katastrofy czarnobylskiej w Polsce. Tymczasem pojawiają się pierwsi pacjenci. Dziecko gospodarza ma od lat grzybicę. Pani Helena ogląda małego bardzo starannie, zaatakowane są stopy, ale są i ślady

grzybka na włosach i oczach dziecka. Trzeba zbadać całą rodzinę - zarządza Siostra, tata, mama, czas leci. Jesteśmy spóźnieni. Mimo to w SPK czekają. Zebrała się spora grupka osób. Także tych z dużą czupryną.

JAK MYC GŁOWĘ

Zaczyna się od pokazu mycia głowy. P. Helena bierze w obroty młodą dziewczynę. Nie wszyscy wiedzą po co ta gimnastyka. Oto jej zdaniem włosy by były zdrowe i utrzymały kolor potrzebują powietrza. Początek brzmi jak rady babuni. Szampony i odżywki wyrzucić. Myć w misce. Nie pod prysznicem, czy bieżącą wodą. Do mycia włosów używać rozgotowanego dziecinnego mydła (1 litr na kostkę) płukac wodą z octem. Głowę trzymać nachyloną by brud z mydłem nie dostał się do oczu. Nie dlatego, że szczypie! Włosy są zdaniem pani Urbańskiej źródłem infekcji grzybiczej czy bakteryjnej oczu, uszu, jamy ustnej. Włosy płukac wodą z octem. Można suszyć letnią suszarką, ale nie używać lokówek do podkręcania. Pilnować własnego ręcznika, grzebienia i szczotki.

NIEZWYKŁE ZASADY SZCZOTKOWANIA

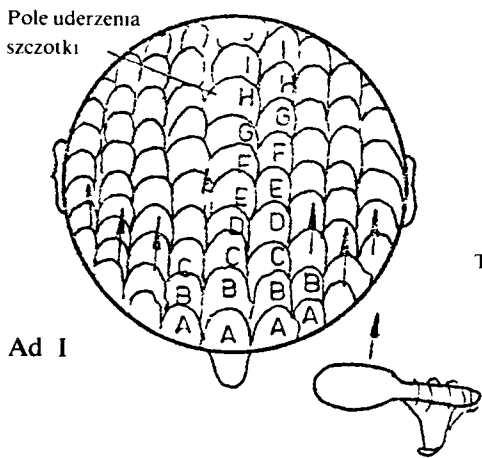
Szczotka jest w praktyce pani Urbańskiej bardzo ważna. Nie do głaskania włosów, lecz do ich masażu. Powinna być płaska, nieduża, z nierównym włosiem, najlepiej z dzika! Jej szybkimi uderzeniami pobudzamy krążenie krwi, eliminujemy złoży łój i pobudzamy wzrost włosów. Szczotka powinna wibrować w dłoni - a nie jak tradycyjnie to wiemy "siedzieć w garsci". Należy ją przenosić z "pola" na pole głowy (mierzonej powierzchnią szczotki).

Oto fragment instruktarzu (Uwaga mowa w niej o emulsji. Zdrowe włosy można i należy traktować na sucho, na chore - z łysiną Urbanska wymyśliła opatentowany lek, zwany w instrukcji preparatem lub emulsją).

"Pole na głowie jest ok 40 a brodawek od 180 000 do 260 000. Pamiętać należy, że każdą brodawkę, czy ma włos czy nie ma, trzeba oczyścić, pobudzić ją do życia, by nowo urodzony włos mogła

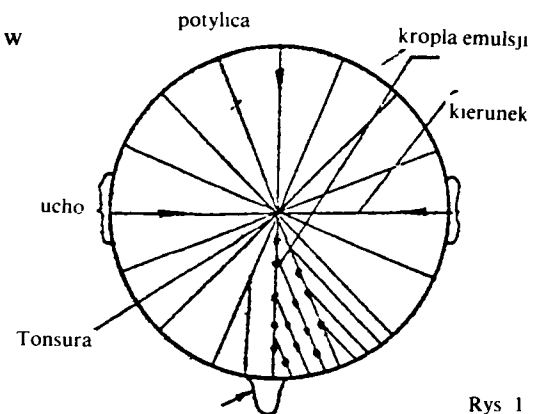
wyżyć 25 uderzeń na każde pole stosujemy po upływie 2 tygodni. Przez pierwsze 2 tygodnie przyzwyczajamy skórę zaczynając od 2 uderzeń u dzieci, a od 5 u dorosłych na 1 pole.

Ad I Szczotkowanie należy wykonać w następujący sposób

Ad I

Wsmarowane od obrzeża głowy kropelki mocno wklepywać rozmasowując naciskając całymi dłońmi przesuwać skórę nie przesuwać

Rys 1

Szczotka zamoczona w spirytusie i wytrzępana (by spirytus nie wypłukiwał leku) 1 łyżeczka starcza na cały zabieg - więc 40 razy umoczoną szczotką przed każdą zmianą pola. Polem nazywamy powierzchnię jaką zajmuje szczotka. Przy zwykłym masażu stosujemy szczotkę suchą - 25 uderzeń na jedno pole. Do wykonania całego zabiegu na jedno pole suma uderzeń szczotki wynosi 25x4 czynności = 100 uderzeń, zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami podanymi poniżej.

Osobom które otrzymały lek p. Urbańskiej poleca się następujące zabiegi:

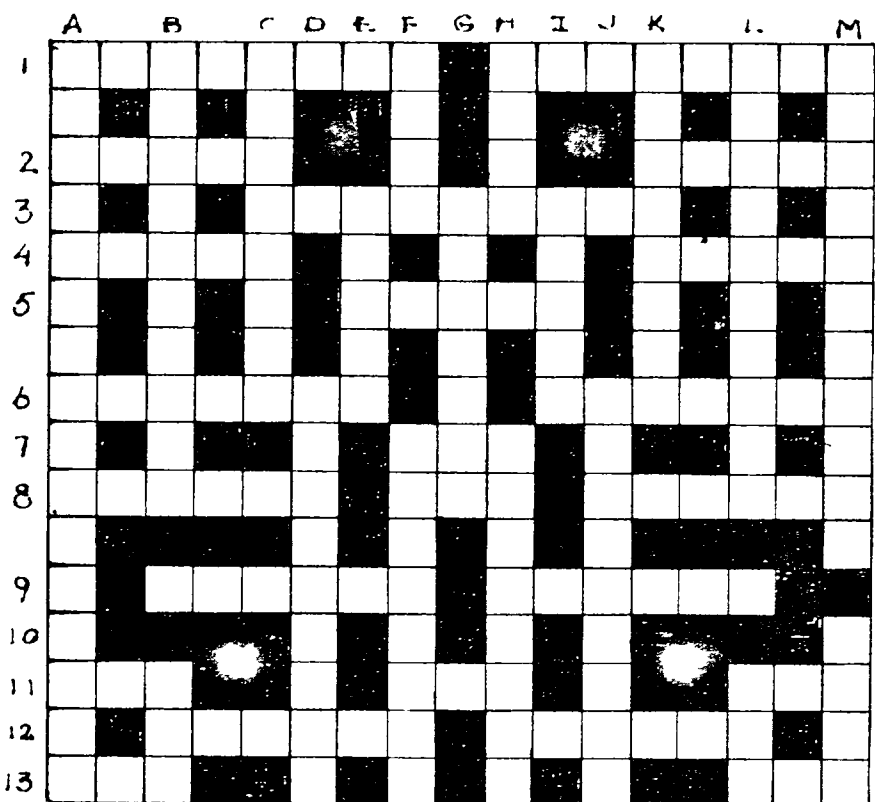
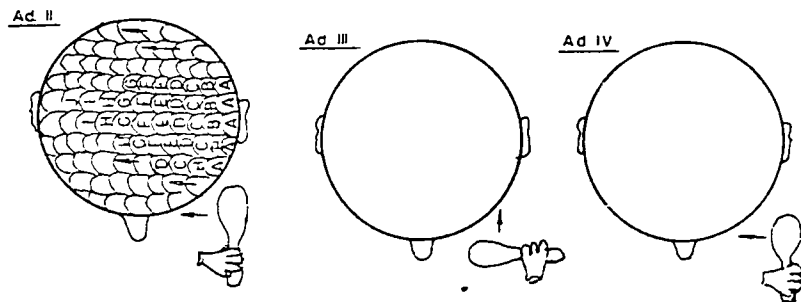
Emulsję przed użyciem dobrze wymieszać

Emulsję położyć kropelkami za pomocą zakraplacza wg rys 1

dłoni ponieważ włos po przebicciu jest nieumocowany w brodawce przez okres 33 dni. Rysunek pokazuje jak należy nakładać emulsję i preparat. Wklepywać do pełnego zaczerwienienia i ożwiwienia naskórka. Codzienne czynności należy kolejno wykonywać: I Emulsja masaż (wklepywanie, maglowanie) preparat masaż, szczotka umoczona w spirytusie. Szczotkowanie młoteczkowe 25 uderzeń na jedno pole. Pole - miejsce uderzenia szczotki. Na głowie pol jest ok 40. II Emulsja masaż, szczotka sucha (25 x 1 pole). III Preparat masaż, szczotka sucha (25 x 1 pole). IV Emulsja masaż, preparat masaż, szczotka sucha (25 x 1 pole). V Gorący kompres (ew. grzanie na słońcu 2-4 godziny).

Zamówione leki są już gotowe

Wszelki kontakt w sprawie Montreal 1-514-683-7441 po 23-ciej

Krzyżówka własna Nr 206

POZIOMO

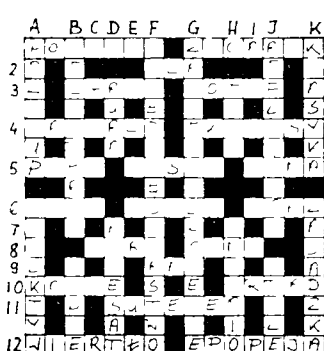
- 1 A rzeźba Mirona jedno z najbar dziej znanych dzieł starożytności Grecji
- 1 H wpatruje się w gwiazdy
- 2 A w dolinie Loary
- 2 K przywódca
- 3 C twórca legionów we Włoszech
- 4 A pełnią rolę filtra w organizmie
- 4-K czarne ptaszyska
- 5 E nieufności lub zaufania
- 6 A ptak łowny z rodziny drozdów
- 6 I ziele lecznicze
- 7 F w Iranie używany w znaczeniu polskiego Pana
- 8 A matka od Amolów
- 8 F stopka
- 8 J świt
- 9 B powoli w muzyce
- 9 H państwo w Ameryce Płd
- 11 A nie z tej planety
- 11 F przestrzeń poza polem gry
- 11 L osada u niektórych ludów Azji Środkowej
- 12 B obciążenie
- 12 H brytyjski pisarz autor 1984
- 13 A rzadkie imię męskie
- 13 L efekt stłuczenia

PIONOWO

- 1 A odkazanie
- 1 B założyła legendarne wiszące ogrody w Babilonie
- 1 C wybitny liryk rzymski
- 1 F ziele dla bohaterów
- 1 H znak Zodiaku wspan
- 1 K przedmiot obdarzany kultem
- 1 L dostawka od góry

- 1 M kobieta przy dawnej armii
- 3 E z rodziny pasterozców
- 3 G na oficerkach
- 3 I wyspa grecka
- 6 D nadrzewna mała
- 6 J zbrodnia
- 7 F linoskoczek
- 7 H drapieżny krokodyl
- 10 A Guaraní grupa plemion indiańskich w Paragwaju Argentynie i Brazylii
- 10 M kawał skały
- 11 B zwierzę futerkowe
- 11 L glony

Rozwiązanie krzyżówki Nr 205

KULINARIA

Galaretka zurawinowa

1 paczka zurawin (12 uncji), 3 kubki cukru, 1/4 kubka wody przegotowanej

Umyć zurawiny, włożyć do robocika (blender), wsypać połowę cukru i dodać wodę. Rozbić na mus. Dodac resztę cukru i ubijać w dalszym ciągu. Następnie przelać do czystych słoików po dzemach, wstawić do lodówki (nie do zamrażalnika). Po paru dniach będzie galaretka. Może przetrwać całą zimę.

UZYCIE

2/3 łyżeczki do herbaty dodać do szklanki zimnej wody, pic zamiast fabrycznych soków, zawierających środki konserwujące. Tęgo rodzaju sok dostarcza organizmowi witamin, lecz także naturalny włókniak i nieznanany, lecz skuteczny czynnik odkazający układ moczowy.

Z. ARTUR RUSZKOWSKI

OSTROŻNIE Z ASTROLOGIĄ

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Istnieje w pewnych kręgach astrologicznych pogląd, że przebywanie punktu równonocy wiosennej w określonym znaku Zodiaku określa epokę życia na Ziemi związaną z symboliką tego znaku. Punkt równonocy porusza się ruchem wstecznym na tle znaków Zodiaku, więc np. w miarę wpływu czasu przemieści się on z gwiazdozbioru Byka do gwiazdozbioru Barana, a stamtąd do gwiazdozbioru Ryb, w którym przebywa obecnie.

Jest rzeczą interesującą przesledzić okresy czasu, w których punkt ten przebywał w określonych znakach. Najdalej w czasie i z pewną rzetelnością rezultatom możemy sięgnąć do epoki Byka. Epoka ta zakończyła się w 1695 r. p. n. e. Epoka Barana rozpoczęła się w 1854 r. p. n. e. Okres między 1700 p. n. e. a 1500 p. n. e. to okres upadku wielkich cywilizacji - dwóch na terenie obecnego Pakistanu oraz Krety i Eby - na terenie obecnej Syrii. Pozostałości po tej ostatniej wskazują na duży rozwój cywilizacyjny - kobiety miały tam prawo być lekarzami, urzędnikami, posiadać majątek i prawo do rozwodu. Większość mieszkań była skanalizowana. Odkrywane dziś szczątki bibliotek wskazują, że głównym tematem przechowywanej informacji były sprawy związane z dobrami doczesnymi - ile skor baranich i bczek z winem krolowa otrzymała, a ile podarowała itd.

Przyjrzyjmy się astrologicznej symbolice znaku Byka. Najprostszym przedstawieniem tej symboliki można wyrazić postacią Byka Fernando wachającego kwiaty na łące. Z postaci literackich dobrze pasuje do tej symboliki Collas Breugnon (Romain Rolland). Oddanie wazności uciechom zmysłów, pieniądze, komfort, branie życia łatwo, i odnajdowanie jak najwięcej w nim przyjemności to najprostsze archetypy znaku Byka. Po epoce Byka nastąpiła epoka Barana. Symbolika Barana zawiera w sobie przede wszystkim dążność do działania zgodnie ze swoją wolą i robienia tego niezależnie od postaw innych.

Dobrym odzwierciedleniem tego archetypu może być postać Aleksandra Macedońskiego. Epoka Barana konczy się wraz ze schyłkiem hellenistycznego okresu w historii Grecji lub odwrotnie, okres hellenistyczny w Grecji konczy się wraz z zakończeniem się epoki Barana. Czy chcę sugerować powiązania i analogie stojąc na coraz bardziej niepewnym gruncie? Jest możliwe, iż to co piszę jest szukaniem związków między zjawiskami w zaden sposób nie powiązanymi, ze upodobania mnie to do bohatera anegdoty - młodego brytyjskiego dziennikarza, który pojechał na jedną z wysp Polinezji by opisać epidemię cholery. Gdy znalazł się na wyspie stwierdził, że wszyscy chorzy ubrani są na biało. Po powrocie napisał "W Polinezji przyczyną cholery jest noszenie białych ubrań".

Chcę jedynie przekazać moją osobistą impresję i tylko impresję, że być może astrologia jest symboliczną próbą wyrażającą transcendentną rzeczywistość Kosmosu Kosmosu na "zewnątrz" Nas i "wewnątrz" Nas samych. I symbolika ta jest o tyle pełna i użyteczna o ile jest ona jeszcze bardziej delikatna niż cała siatka pojęć, którą zbudowaliśmy by opisać ten nieograniczony bogaty proces jakim jest nasze życie. Tak powoli zbliżamy się do punktu, w którym możemy spojrzeć na Kosmos jak na jeden wielki system, system w którym wszystkie elementy są ze sobą powiązane, a stąd i współzależne. W tym wymiarze nasze codzienne rozumienie prawa skutku i przyczyny traci swą moc, bo coś zależne od wszystkiego, to prawie to samo jak coś zależne od niczego.

I tak okulawieni w metodzie możemy podeprzec się sprytnym pomysłem C. G. Junga (8) i uznać, że oprócz powiązania przyczynowego zdarzenia są powiązane poprzez tzw. synchroniczność, czyli podobieństwo (Jung nie był w tym oryginalny. Jest to jedno z tradycyjnych założeń astrologii).

Jeżeli przyjmiemy czas jako jeden z czynników podobieństwa to można uznać za C. G. Jungiem, że zdarzenia zachodzące jednocześnie są w jakiś sposób podobne. Jeżeli do czynnika czasu dodamy jeszcze czynnik miejsca to będziemy mogli powiedzieć, że czas i miejsce wyznaczają cechy, coś w rodzaju wewnętrznej struktury zdarzenia. Więc jeżeli zasada C. G. Junga jest słuszną to np. rodzące się dziecko posiada cechy momentu i miejsca urodzenia.

Jest to jedno z najbardziej kontrowersyjnych sformułowań na których opiera się praktyka astrologiczna i jest to jednocześnie największa podstawa ataków na astrologię. Naturalnym pytaniem, które się nasuwa wobec powyższego jest pytanie - jak jest z bliźniętami, z dziećmi urodzonymi w tym samym szpitalu w bliskich od-

stępach czasu itd. Przez prostą przekorę można próbować odpowiedzi typu - podobieństwo, (nawet bardzo bliskie) nie oznacza identyczności - kto nie wierzy niech poświęci moment grafikom Eschera pt. "Metamorfozy". A tak poważnie, to praktyka astrologiczna wskazuje, iż nawet odległość czasowa pomiędzy urodzeniem, licząc zaledwie kilka minut powoduje różnicę spełnienia pewnych tendencji, dochodzącą do kilku miesięcy, co może powodować z czasem coraz większe zroznicowanie, które od pewnego momentu zyskują miano zasadniczych. By to lepiej zobrazować posłużę się przykładem z mej własnej praktyki.

Opracowywałem kiedyś horoskop kobiety, która miała siostrę bliźniaczkę. Różnica urodzenia wynosiła 15 minut. Mimo tak małej z pozoru różnicy czasu ich horoskopy urodzeniowe posiadały punkty różniące się w sposób zasadniczy. Główna różnica polegała na odmiennych zasadniczych ich związkach emocjonalnych. Jedna z siostrz została stanu wolnego, natomiast druga wyszła za mąż i urodziła troję dzieci. Fakty te zdecydowały o bardzo odmiennym przebiegu ich losów począwszy od 18-tego roku życia. Przy dokładniejszej analizie ich horoskopów można było zaobserwować, że te 15-cie minut było jakby nieznaczące przez pierwsze osiemnacie lat życia obu siostr - ich losy przebiegały równolegle, by w wieku lat osiemnastu rozejść się w różnych kierunkach.

Kontrowersyjność podstaw astrologii rzuciła wyzwanie tym, którzy chcieli statystycznie wykazać, że

HOROSKOP

23 - 29 października

BARAN

Skoro wojenny to pór został zakopany nie wygrzebuje go znowu. Nie bądź tak kłopotliwy nie rozpamiętuj w nieskonczonosc rzeczywistych i urojonych krzywd. Okoliczności wyjątkowo pomysłne dla przedsięwzięcia. Decyzja raczej słuszną. Musisz się pozbyć tego kłopotu który do niedawna był jeszcze radością. Ale już nie jest i niech ta prawda Cię sprowokuje do energicznego działania w powziętym kierunku. Rozterki sercowe wprowadzą nieco zamieszania do Twojego życia. Przyjazd kogos bliskiego. Znak sprzyjający Bliźnięta unikaj Koziorożca. Dzień miły niedziela liczba 8.

BYK

Brak obiektywizmu w ocenie ludzi i wydarzeń przynosi Ci wiele szkód. Za bardzo się kierujesz sympatiami i antypatiami. W sprawach sercowych wyraża poprawa aury sytuację kryzysową. Masz już za sobą. Ale na przyszłość nie igraj z ogniem. Oczarowanie nowo poznana osobą tylko chwilowe. Twoje plany to budowanie przysłówowych zamków na lodzie. Chyba niezbyt realnie oceniasz sytuację. Spor tak samo szybko jak powstał tak samo szybko wygasnie. Odetchniesz z ulgą. Sytuacja ta bardzo Cię męczyła. Dzień sprzyjający nowym znajomościom sobota liczba 7. Znak miły Wodnik unikaj Byka.

BLIŹNIĘTA

Tydzien bogaty w wydarzenia sporo spotkań i rozmów. W sprawach sercowych nieco spiesz. Nie bez Twojego udziału. Stałeś się bowiem wyjątkowo drażliwy. Masz za mało rozeznania dlatego też propozycje potraktuj jako sondę starając się jednocześnie zebrać niezbędne informacje. Ktos z bliskiego Ci otoczona wytnie Ci numer nadużywając Twojego zaufania. Przejedź nad tym do porządku dziennego a na przyszłość bądź ostrożniejszy. Szykujące się zmiany w sumie korzystne. Znak na którym

możesz polegać w tym tygodniu Ryby unikaj Lwa. Dzień sympatyczny czwartek liczba szczęśliwa - 4.

RAK

Odczujesz generalną zmianę nastrojów. Na lepsze oczywiście. Nie angażuj się w żadne rozrywki. Zachowaj pozycję obserwatora. Teraz możesz sobie na to pozwolić. Już wkrótce możesz się spodziewać totalnego triumfu. To więcej niż oczekiwales. Plany są realne nie musisz się obawiać żadnych poważniejszych komplikacji. Roboty sporo. Warto ją sobie lepiej niż do tej pory organizować. Fatalnie się odzywasz. Uważaj! Twój przewód pokarmowy może zaprotetować. Nie staraj się zawsze postawić na swoim. Znak sympatyczny Wa. ga unikaj Bliźniat. Dzień miły - piątek liczba szczęśliwa 5.

LEW

W kręgu spraw zawodowych wyraża poprawa aury. Bardzo Cię to ucieszy i da argument do rozmowy. Wkrótce Cię czeka sprawa bardzo ważna dla Ciebie. Wciąż się będzie ślimaczyć. Nie masz teraz jednak możliwości do popychania jej. Dlatego też najrozsądniej będzie czekać. Nie bądź taki zaczepny. Przystosuj się trochę do okoliczności. Nie czas zadzierać nosa. Ważne żeby osiągnąć cel. W sprawach sercowych przełom. Wyraża poprawa w finansach. Ale i w datków sporo. Znak ważny w tym tygodniu Byk unikaj Strzelca. Będzie starał się Ci zaszkodzić przynajmniej w kręgu najbliższych znajomych. Dzień miły wtorek, liczba 4.

PANNA

Otworzą się przed Tobą niespodziewane możliwości. Nie wycoufuj się. Po niedawnych złych nastrojach nie pozostawiaj ani śladu. Chociaż pewna wiadomość zepsuje Ci jednak humor. Ale nie można osiągnąć wszystkiego co by się chciało. Znowu zaczynasz mówić zbyt wiele. Bardzo udany wyjazd. Zbierzesz masę gratulacji. Po myśli dobry zastanów się jednak

astrologia ma sens lub go nie ma. Za największe osiągnięcie w tej dziedzinie można uznać wyniki małżeństwa Gauquelinów - francuskich psychologów i statystyków. Ponad 30 lat poświęcili oni na zbieranie statystycznych wyników dokumentujących podstawy astrologii. Przebadali oni ponad kilkaset tysięcy przypadków w celu poszukiwania zależności pewnych aspektów naszego życia od Kosmosu.

Jednym z ich osiągnięć jest np. stwierdzenie zależności pomiędzy położeniem planet względem horyzontu w miejscu urodzenia a wyborem określonego zawodu (9). Podczas badań okazało się, że wybitni reprezentanci określonych grup zawodowych posiadają większą niż przeciętną częstość występowania określonych planet w danych obszarach nieba) w momencie urodzenia. Np. położenie planety Mars okazało się istotne dla mistrzów olimpijskich. Znaleziona zależność wskazywała, że jeżeli w momencie urodzenia Mars znajdował się bezpośrednio nad horyzontem lub dopiero co minął kulminację, to urodzona osoba ma większe szanse zostania mistrzem olimpijskim.

Ciąg dalszy w następnym numerze

FACHOWE EKSPERTYZY
ASTROLOGICZNE

Po szczegółowe informacje pisz P O Box 366 St "D", Toronto M6P 3T9, dzwoni 519-578-1875

- Indywidualne horoskopy
- Wybór partnera
- Rozwiązania trudności życiowych i osobowościowych
- Nowa koncepcja w astrologii

Członek

International Society for Astrological Research

czy jeszcze z nim nie poczekać. Może się bowiem okazać, że do autorstwa przyzna się ktoś inny i ktoś inny obetnie kupony. Nie wykluczony awans. Znak sprzyjający Panna unikaj Lwów. Dzień miły niedziela, liczba - 2.

WAGA
Sukcesów Ci nie zabraknie w nadchodzących dniach. Ale zmartwień także. Zwłaszcza tych rodzinnych. Za bardzo się angażujesz w sprawy mało realne. Masz za mało kłopotów? Za bardzo dążysz do przewagi nad drugą stroną, co budzi zrozumiały sprzeciw. Stwarzaj choćby pozory, że ona (ta druga strona) też ma coś do powiedzenia. Powodzenie trochę przewróci Ci w głowie. Finanse z lekka tylko tendencją do poprawy. W rokowaniach zasadniczy zwrot. Osiągniesz więcej niż planowałeś. Doprowadź do rozmowy. Sprawa dojrzała do finalizacji. Znak miły Baran unikaj Raka. Dzień miły - środa, liczba - 9.

SKORPION

Już na początku tygodnia miła niespodzianka. Wprawi Cię ona w szampaniski humor i nawet niezbyt miły list nie zawazy na dobrym nastroju. Warto jednak zacząć poważnie myśleć o rozwiązaniu tego węzła. Ostatnio stałeś się kłopotliwy i byle co wyprowadza Cię z równowagi. Zwłaszcza w sprawach domowych. Wykaz więcej opanowania i cierpliwości. Inaczej radosne nastroje nie potrwać zbyt długo. Podróż zapowiada się interesująco i zagadkowo. Obfitosc propozycji towarzyskich i ofert sercowych. Znak sympatyczny Baran unikaj w tym tygodniu Wodnika. plci przeciwnej. Dzień sympatyczny niedziela, liczba szczęśliwa 3.

STRZELEC

Musisz dążyć do wyjasnienia sytuacji. Druga strona kluczy i kręci. Otoczeniu daj do zrozumienia, że sam potrafisz zając się swoimi sprawami. Niektorzy bowiem próbują robić Ci wodę z mazu. Twoja zbyt otwartość i zaufanie zostają wykorzystywane w dość nieprzyzwoity sposób. Wydaje Ci się, że nie sproszasz zadaniu. Nic bardziej błędnego. Uwierz w siebie. Rozmowa bardzo obiecująca. Ostrożnej jednak będzie zbadać sprawę ze wszystkich stron. Może nie wiesz wszystkiego? Po-

myślny układ gwiazd w interesach. Znak sprzyjający Strzelec unikaj Bliźniat. Dzień miły - piątek, liczba 7.

KOZIOROŻEC

Zwracaj więcej uwagi na poglądy i potrzeby kogos bliskiego. Postępujesz zbyt egoistycznie. Możesz doprowadzić do trudnych decyzji, a przecież nie chcesz tego. Okres zupełnie nowy w Twoim życiu. Trudno Ci będzie przywyknąć, jednak pozbierasz się szybko. Z akceptacją propozycji nie masz się co spieszyć. Poczekać spokojnie i bez swojej zwykłej nerwowości. Nowa znajomość na pozór tylko interesująca. Szвидко odkryjesz, o co tu chodzi. W sporze sporo zależy od Twojej postawy, ale nie masz powodów, aby biec się w pierś. Znak serdeczny Panna unikaj Koziorożca. Dzień ważny - czwartek, liczba - 6.

WODNIK

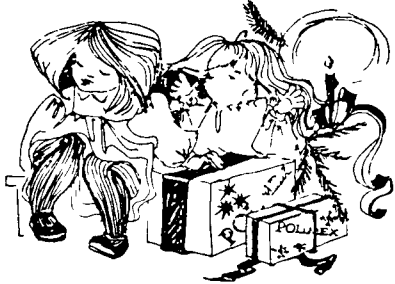
Za bardzo się wywyższasz i panoszysz. Uważaj, nie zyskujesz w ten sposób sympatii. Ze też nie potrafisz ukryć tej swojej piekielnej inteligencji! W Twoim życiu szykuje się jakaś zmiana. Być może nawet związana ze zmianą miejsca pobytu. Starania jak dotąd nie zostały uwieńczone sukcesem. Nie zniechęcaj się, jednak. Draj i przekonuj kogo trzeba, a dopniez swego. W sporze trzymaj się bardziej w karkach. Zbyt często ponoszą Cię nerwy. Twoje rozstrzygnięcie może Cię sporo kosztować. Ważna rozmowa. Znak ważny - Rak unikaj Strzelca. Dzień miły piątek, liczba 5.

RYBY

Dyskusja raczej zbędna. Nikogo nie przekonasz. Pozostaje Ci więc działać. Nie miej wahań. Twoja decyzja jest słuszną. Musisz się przemoc do pewnej osoby. Twoje niechęci są zupełnie irracjonalne. Pod koniec tygodnia wielkie przecięcie. Układy gwiazd korzystne, zwłaszcza na niwie zawodowej. Chociaż możesz się spodziewać przykrej niespodzianki. Sukces przyjdzie w porę. Potrafisz go jeszcze zdyskontować. Z daleka od wszelkich intryg i plotek. Ktos szepce Ci do ucha wierutne bzdury. Uważaj na wyjeździe. Znak sympatyczny Koziorożec, ale unikaj Skorpiona. Dzień miły poniedziałek, liczba 2.

**SWIĄTECZNĄ NIESPODZIANKĘ
WYŚLIJ RODZINIE**

przez
POLIMEX

PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE
PACZKI LOTNICZE

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

OWOCY CYTRUSOWE
PACZKI ŻYWNOSCIOWE
POLARY Z DOSTAWĄ GOTÓWKI DO RĄK ODBIORCY
ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

POLIMEX Prosimy odwiedzić nas osobiście
2053 DUNDAS ST W TORONTO ONT M6R 1W8
TEL (416) 37 7914

194-220

1575 Sismet Rd Unit 7 Mississauga Ont TEL 624 1965

ADVANCE REAL ESTATE LTD

Danuta Kotapka

Biuro 534-9246
1055 Bloor St W

Dom. 769-5394

Windermere Annette trzypokojny wolnostojący murowany dom
pięknie utrzymany z podwójnym garażem i prywatnym zajazdem
Tel Danuta Kotapka 534 9246 dom 769 5394

Lakeshore Long Branch murowany wolnostojący 2 sypialniowy
bungalow Prywatny zajazd Olejowe ogrzewanie Ładny ogród Dos
konala komunikacja Tel Danuta Kotapka

Mississauga piękny murowany 3 sypialniowy bungalow w idealnym
stanie Centralna klimatyzacja wykończony basenem Dodatkowa

spizarnia piwniczka Garaz i prywatny zajazd Duza ogrodzona par
cela Spokojna elegancka dzielnica Tel Danuta Kotapka

Lagoon City piękny modrzewiowy bungalow prawie nowy Moze
byc traktowany jako cottage lub dom do zamieszkania na stale Slicz
nie położony nad kanałem połączonym z jeziorem Simcoe Duza par
cela Przyjemnosc oglądając Tel Danuta Kotapka

Potrzebne 2 sypialniowe bungalow w okolicy Bloor Runnymede do
natychmiastowej sprzedaży Tel Danuta Kotapka

UWAGA!

**OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE**

**ZŁATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBOWE DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODRÓŻY SAVE-O-WAY, KOSZT
ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS**

TYLKO:

\$10.00

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

Po bliźsze
informacje
proszę dzwonić
532-3042

331 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2M8

Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami „LOT”

PIAST

**PACZKI
do
POLSKI**

Enterprises Ltd

121 Roncesvalles Ave., Toronto TEL 531-8786

CENTRUM USŁUG DLA POLONII firmy PIAST oferuje

- paczki lotnicze (4 do 14 dni) od \$ 4 90 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- paczki morskie EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni) od \$ 2 40 za kg bez jakichkolwiek dopłat
- owoce cytrusowe, mleko w proszku, świeże wędliny oraz ok 50 gotowych zestawów standardowych pakowanych na zamówienie w Europie (dos tawa w 2 do 4 tygodni)
- wysyłkę pieniędzy, CASH do rąk przekazy na konto
- wysyłkę samochodów (odbiorca w Polsce nie płaci cła)
- bilety lotnicze, wize, zaproszenia,
- ubezpieczenia odwiedzających
- na życzenie pakujemy paczki i odbieramy z domu

BANANY	\$3.00	za kg
MANDARYNKI	\$3.00	za kg
POMARANCZE	\$2.80	za kg
CYTRYNY	\$2.80	za kg
GREJPFRUTY	\$2.80	za kg
ANANASY	\$3.25	za szt.

Paczki owocowe można zamawiać dowolnie!

Oferujemy ponadto ok 200 różnych produktów do wyboru przez nadawcę a także gotowe paczki standardowe

**U nas wszystko można
załatwić telefonicznie
lub listownie!**

(416) 531-8786

PRZEZ WIŚLĘ DO KRAJU

10-220

TM

WIŚLA PARCEL SERVICE

49 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2K5
Tel 534-9864

**PACZKI DO
POLSKI**

LOTNICZE do 3 tygodni
dostawa

MORSKIE do 3 miesięcy

**SPECJALNA
OFERTA
ŚWIĄTECZNA**

od 22 października
do 22 listopada

KAWA 1kg \$ 10.75
OWOCY CYTRUSOWE

Pomarańcze -	1 kg	Grejpfruty -
Cytryny -	\$ 2.50	Mandarynki -
Banany -		Ananasy - 1 szt

DR. WOJCIECH FILIPOWICZ

z długoletnią praktyką w zakresie akupunktury
chinskiej u dzieci i dorosłych oraz doświadczeniem
zdobytym w AKADEMII MEDYCYNY

TRADYCYJNEJ W PEKINIE

ma przyjemność zawiadomic o otwarciu
ACUPUNCTURE CLINIC

MISSISSAUGA, 3460 Cawthra Rd L5A 2X7
TEL 270-9621

207 233

**NOWY PUNKT SPRZEDAŻY
ECHA TYGODNIA
KINGSWAY MEAT PRODUCTS
AND DELICATESSEN LIMITED**

Wyroby własnej produkcji - 70 gatunków
HUBERT WESIERSKI, IVAN GRGIC
2342 Bloor Str West, TORONTO, ONT M6S 1P3
TEL 762-5365

192 203

**FIRMA PRZEWOZOWA
JANOSIK**

Poleca swoje usługi w zakresie przewozu osób na linii
TORONTO - MIRABEL - TORONTO

jak również na Stefana Batorego

Telefon Toronto - 247-0817

**UMIARKOWANE CENY, SPECJALNA ZNIŻKA
DLA RODZIN**

**INAUGURACYJNY
BANKIET TV
Z OKAZJI OTWARCIA
NOWEGO POLSKIEGO
PROGRAMU
TELEWIZYJNEGO
NA CITY TV kanał 57**

odbędzie się w niedzielę

26 PAŹDZIERNIKA o 5 po poł

2282 Lakeshore Blvd w Sali ZPwK

Wstęp 25 dolarów (w cenie biletu wysmienita kolacja)

ZAPRASZA SERDECZNIE

Producent **KAROLA KĘSIK**

i Zespół Telewizyjny

**PHOTO
GLINSKI**

Wszelkiego rodzaju
usługi
fotograficzne

252-9934

PRZYJDŹ
Z TYM OGŁOSZENIEM
DOSTANIESZ 30%
ZNIŻKI

Parcel Service

HAMILTON

151 Queen St N., Suite 2501
L8R 2V7, Tel 522-2777

- Tanie ubezpieczenia dla wizytujących (od \$95 za 3 miesiące)
- Paczki morskie
- Paczki lotnicze
- Owoce cytrusowe i paczki świąteczne

**CHARYTATYWNIE
DO POLSKI**

Poszukujemy osoby prywatnej lub in
stytucji która zechciałaby sfinansowac
wysyłkę do Polski artykułów (w więk
szości odzieżowych) pozostałych po lik
widacji sklepu
TEL 531 8786 w godz od 10am-6pm

SMOLAREK OJCEM ZWYCIĘSTWA!

POLSKA - GRECJA 2-1

Wojciech Łazarek może mówić o sobie iż jest dzieckiem szczęścia. Re prezentacja Polski w piłce nożnej rozegrała pod jego wodzą dwa spotkania oba kończąc pomysłnie choć z gry wynikało zupełnie coś innego. Przed meczem eliminacyjnym z Grecją 15 października w Poznaniu drużyna Łazarka zagrała z Koreą Południową szczęśliwie remisując 2-2 dosłownie w ostatnich kilkunastu sekundach.

Najlepszą partię w zespole rozegrał Jan Karas pomocnik warszawskiej Legii który popisał się taką samą bombą jak podczas mundialowego spotkania Polska Brazylia. Łazarek w tym meczu wypróbował 21 graczy. Ko reanczyli cały mecz zagrał w tym samym składzie. Praktycznie więc grały

ckiej drużyny reprezentacyjnej dosłownie w ostatnim momencie i chyba spotkanie z Polską nie wytrzymało nerwo wo. Skutecznym strzelcem jedenastki okazał się Dariusz Dziekanowski. Dosłownie identyczna sytuacja zdarzyła się w 37 minucie pierwszej połowy. Znowu pojedynek Smolarek z Minu. faul tego ostatniego na Polaku karny i druga bramka!

Po raz drugi celnie strzelił Dariusz Dziekanowski. Te dwa strzały to dosłownie cały dorobek Dziekanowskiego w tym meczu. Pierwszą połowę praktycznie przestał na boisku gdyż wysiępował z kontuzją. Miał grać tylko pierwszą część spotkania i tak się stało. W drugiej części meczu zastąpił go Urban wyraznie jednak przeżywający kryzys formy. Dzieje się tak od czasu jego przejścia z Zagłębia Sosnowiec do Gornika Zabrze.

Pomiędzy dwiema jedenastkami wy

dwie drużyny polskie z jedną koreańską. Remis o czymś świadczy! Polscy piłkarze zagraли po prostu nonszalanc ko. Wszyscy kibice liczyli na mobilizację piłkarzy przed meczem eliminacyjnym jak to już jest w tradycji polskiej jedenastki. Łazarek zorganizował tygodniowe zgrupowanie. Przed meczem zapowiedział iż widzi w reprezentacji przede wszystkim graczy występujących na boiskach krajowych. Z cudzoziemców na kilka dni przed meczem stawiał się jedynie Włodzimierz Smolarek od niedawna gracz Eintrachtu Frankfurt w którym to występuje obok byłych graczy Pogoni Szczecin Janusza Turowskiego i Jarosława Biernata.

W meczu Polska Grecja drużyny wystąpiły w następujących składach:

POLSKA: Kazimierski, Prusik, Krol, Pawlak, Ostrowski, Matysik, Tarasiewicz, Lesniak, Karas, Dziekanowski (Urban 46), Smolarek (Baran 65).

GRECJA: Minu, Xanthopoulos, Alavandas, Mavridis (Bacinilas 73), Mikos, Manolas, Saravakos, Skartados (Apostolakis 87), Antoniu, Anastopoulos, Kofidis.

Rezultat 2-1 ustalono w pierwszej połowie spotkania. Ta część gry obserwatorzy uznali za ciekawą, chociaż cały mecz gra była monotonna, łatwa do odcyfrowania, toteż trzydzieści stotysięczna znająca się na dobrej piłce poznańska publiczność nie była usatysfakcjonowana grą. A zaczęło się wszystko bardzo ciekawie. Od początku meczu bardzo dobrze był dysponowany Włodzimierz Smolarek, który obecnie gra tak jak za swych najlepszych lat. Tzn. w 1981 roku. Wszystko dzięki cudojnej diecie jaką przeszedł w Eintrachcie gdzie zgubił ponoc aż dziesięć kilo. Przez to biegnie szybciej. W 3 minucie Smolarek w walce o piłkę na polu karnym został sfaułowany przez bramkarza gościa Minu. Minu wszedł do gre

SPORT

nia mnie do drużyny przyjąłem ze spokojem. Swej dalszej gry w reprezentacji nie wykluczam, ale aktualnie wobec warunków Łazarka jest ona niemożliwa.

Tyle Boniek. Ciekawe czy Łazarek powoła Bonka do kadry na mecz z Holandią. Wydaje mi się iż Bonka pominięto w drużynie umyślnie.

Wprawdzie nikt z PZPN nie oglądał go w akcji, na żywo, ale Bonkowi zarzucany jest obecnie brak formy. Do wodem na to ma być porażka Romy z Interem 1-4 i nie strzelenie bramki z rzutu karnego podczas meczu pucharowego Romy z Realem Saragossa.

Boniek trafił piłką prosto w hiszpańskiego bramkarza Cedruna. Mimo tego Łazarek bez Bonka się nie obejdzie, nawet gdyby był w nieco słabszej formie. Jest to bowiem gracz który do dałby renomy każdej drużynie w jakiej by się znalazł. Jest człowiekiem bardzo serio poważnie traktującym swą pracę, w odróżnieniu sporej grupy pozostałych reprezentantów. Po meczu w Grecji w rozmowie ze mną jeden z dziennikarzy sportowych powiedział z drużyny Łazarka w takim składzie jak dziś nigdy nic nie będzie. Oni za dużo piją aby mieć siły grać w piłkę. I to w zasadzie tyle, jeśli chodzi o sytuację w polskim futbolu.

Na zakończenie dwie ciekawostki. Antoni Piechniczek został trenerem Gornika Zabrze w miejsce Lesława Cmkiewicza, któremu w Gorniku wyraznie się nie wiodło. Cmkiewicza skoczyła drużyna przegrując 1-3 u siebie z Zagłębiem Lubin. Sprawa druga to powrót Stanisława Terleckiego do Łodzi z USA, gdzie był gwiazdą piłki halowej w lidze MISL. Terlecki trenuje w ŁKS i być może zmieni się w pierwszym zespole.

Tekst i zdjęcia SKRZYDŁOWY

i sięgnięcia po graczy występujących za granicą. O ile Kazimierski czy Bolesław są w stanie zastąpić Młynarczyka, ponoc ostatnio nie będącego w najwyższej formie i grzejącego ławę w FC Porto, o tyle brak Zbigniewa Bonki jest aż nadto odczuwalny. Oczywiście mam tu na myśli Bonka prezentującego wysoką formę, bo tak jak w Meksyku, myślę iż gracz ten już nie zagra. Podobno probowano z Bonkiem skontaktować się przed meczem z Grecją. Łapano go telefonicznie przez tydzień. Bez skutku. W Poznaniu obyło się bez niego, a tym czasem w minioną sobotę 18 października w telewizyjnej audycji sportowej World Soccer Report podano oświadczenie Bonki, iż nie widzi on już dla siebie miejsca w reprezentacji. A więc rezygnacja! Nie chciałem w to wierzyć. 20 października zadzwoniłem do Bonki do Rzymu. Miałem więcej szczęścia niż Łazarek, bowiem z Bonkiem połączyłem się błyskawicznie. Pytanie było tylko jedno:

Co dalej z grą w reprezentacji?

Zbigniew Boniek stwierdził:

Trener Wojciech Łazarek obejmując pierwszą reprezentację Polski, powiedział iż będzie się opierał przede wszystkim na graczach występujących w kraju, bowiem ci mogą przebywać na 7-8 dniowych zgrupowaniach reprezentacji, w obliczu ważnych spotkań. Ja jako zawodowiec grający w lidze włoskiej nie jestem w stanie być do dyspozycji trenera kadry przez tak długi okres czasu. Na zgrupowania kadry mogę przyjeżdżać dosłownie tuż po meczu ligowym, a te odbywają się w niedzielę. Czyli jeśli reprezentacja gra swe mecze w srodę, ja mogę być z nią od poniedziałku. Trener Łazarek doskonale wie o moich zobowiązaniach, dla tego chcąc mnie widzieć w reprezentacji, musi zrozumieć moją sytuację. Ja rozumiem jego próby stworzenia w kadry dobrej atmosfery poprzez tygodniowe zgrupowanie, toteż fakt nie powoła

Na zdjęciach: 1) Włodzimierz Smolarek w akcji, 2) Dariusz Dziekanowski, 3) Zbigniew Boniek, 4) Antoni Piechniczek.

II LIGA 9 kolejka

GRUPA I

- Piast N. R. — Radomiak 2-0
- Gwardia K. — Szombierki 1-3
- Gwardia W. — Piast G. 2-0
- Zawisza — Urania 2-1
- Dozamet — Odra 1-0
- Bałtyk — Stilon 1-1
- Ślązka — Jastrzębie 1-1
- Chrobry — Arka 3-1

1 Szombierka	9	14	17-8
2 Zawisza	9	13	13-10
3 Piast N. R.	9	12	13-8
4 Bałtyk	9	12	10-6
5 Jastrzębie	9	12	8-4
6 Stilon	9	12	7-4
7 Ślązka	9	9	8-8
8 Gwardia W.	9	9	9-12
9 Radomiak	9	8	14-14
10 Piast Gliwice	9	8	10-11
11 Dozamet	9	8	7-8
12 Chrobry	9	6	6-8
13 Odra Wodź.	9	6	6-8
14 Gwardia K.	9	6	3-9
15 Arka	9	5	6-12
16 Urania	9	4	5-13

GRUPA II

- Jagiellonia — Olimpia 2-0
- Igloopol — Gornik 1-1
- Wisła K. — Avia 1-0
- Bron — Hutnik K 1:1
- Stal — Włókniarz 1-0
- Sandecja — Hutnik W 0-1
- Wisła P. — Zagłębie 0-0
- Korona — Resovia 2-0

1 Jagiellonia	9	16	13-4
2 Gornik	9	15	13-4
3 Wisła K.	9	15	11-2
4 Zagłębie	9	12	7-3
5 Stal	9	10	8-7
6 Hutnik K.	9	10	7-6
7 Hutnik W.	9	9	11-10
8 Włókniarz	9	9	10-9
9 Igloopol	9	8	7-9
10 Olimpia	9	8	5-8
11 Wisła P.	9	7	4-6
12 Bron	9	7	8-11
13 Avia	9	7	4-9
14 Sandecja	9	5	6-11
15 Korona	9	4	3-9
16 Resovia	9	2	1-10

Dotychczasowe wyniki meczów piłkarskich w ramach eliminacji Mistrzostw Europy

GRUPA I

Rumunia - Austria	4-0
Austria - Albania	3-0

(Albania - Austria Rumunia Hiszpania)

GRUPA II

(Włochy Malta Portugalia Szwecja Szwajcaria)

Szwecja - Szwajcaria	2-0
Portugalia - Szwecja	1-1

GRUPA III

(Francja NRD Islandia Norwegia ZSRR)

Islandia - Francja	0-0
Islandia - ZSRR	1-1
Norwegia - NRD	0-0
Francja - ZSRR	0-2

GRUPA IV

(Anglia Irlandia Półn. Jugosławia Turcja)

Anglia - Irlandia Półn.	3-0
-------------------------	-----

GRUPA V

(Cypr Grecja Holandia Polska Węgry)

Polska - Grecja	2-1
Węgry - Holandia	0-1

GRUPA VI

(Czechosłowacja Dania Finlandia Walia)

Finlandia - Walia	1-1
Czechosłowacja - Finlandia	3-0

GRUPA VII

(Belgia Bułgaria Irlandia Półd. Luksemburg Szkocja)

Szkocja - Bułgaria	0-0
Belgia - Irlandia Półd.	2-2
Luksemburg - Belgia	0-6
Irlandia Półd. - Szkocja	0-0

Oto wyniki I ligi hokeja na lodzie

7 kolejka

Polonia Byd. - Zagłębie Sosn.	6-3
GKS Katowice - Podhale Nowy Targ	6-6
Cracovia - ŁKS Łódź	6-4
Stoczniowiec Gdansk - Polonia Byd.	7-3
Naprzód Janów - GKS Tychy	6-4

8 kolejka

Cracovia - Naprzód	3-2
Polonia Bydgoszcz - Polonia Byd.	2-5
Podhale - Stoczniowiec	10-0
GKS Tychy - GKS Katowice	4-2
ŁKS - Zagłębie	4-5

TABELA I LIGI

1 Polonia Byd.	16	0	47-17
2 Zagłębie	11	5	37-28
3 Podhale	10	6	40-23
4 Naprzód	10	6	36-29
5 GKS Tychy	8	3	35-26
6 Cracovia	8	8	25-29
7 Łódzki KS	6	10	35-43
8 Polonia Bdg.	4	12	23-43
9 Stoczniowiec	4	12	23-49
10 GKS Katowice	3	13	28-46

I LIGA

XI kolejka z dnia 19 października

Olimpia Gornik Zabrze	0-3
Stal Legia	1-1
Ruch GKS	0-2
Widzew Zagłębie	2-1
Motor Polonia	0-3
Śląsk Lech	3-1
Lechia ŁKS	3-0
Pogon Gornik Wałbrzych	3-4

TABELA

punkty bramki

1 Gornik Zabrze	17	18	9
2 Śląsk Wrocław	16	19	11
3 Widzew Łódź	16	14	9
4 GKS Katowice	15	22	12
5 Pogon Szczecin	15	22	15
6 Legia Warszawa	14	22	16
7 Lech Poznan	13	17	14
8 Zagłębie Lubin	12	13	12
9 ŁKS Łódź	9	9	11
10 Gornik Wałbrzych	9	11	18
11 Polonia Bytom	9	10	14
12 Ruch Chorzow	8	11	15
13 Stal Mielec	6	14	17
14 Olimpia Poznan	6	6	14
15 Motor Lublin	6	7	17
16 Lechia Gdansk	5	6	14

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE WIELKĄ WYPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964 - 3211 lub do domu o każdej porze 731 - 0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str.)

**ELZBIETA
(ELIZABETH)
KORZYCKA**
PRZEDSTAWICIEL
COOKSVILLE DODGE
CHRYSLER

290 DUNDAS ST E Miss
(pomiędzy Cawthra i # 10)
TEL bus (416) 279-3031
Res 625 - 1961

Najlepszy sprzedawca miesiąca

Jeśli jesteście Państwo zainteresowani kupnem nowego samochodu firmy DODGE CHRYSLER lub też kupnem wysokiej jakości używanego samochodu, proszę o kontaktowanie się ze mną pod numerem tel 279 - 3031 lub 625 - 1961

Zróbcie Państwo najlepszą transakcję zgłaszając się do mnie

* Za darmo AIR COND w niektórych modelach
* Zniżka pieniężna w wys \$ 1000 na niektóre samochody
* Za darmo benzyna wartości \$ 700 na wybrane samochody

ALANA S FLOWERS

POLSKA KWIACIARNIA
290 The West Mall, Etobicoke
West Mall & Bloor Plaza

Artystycznie ułożone bukiety
z kwiatów na wszystkie
okoliczności
Kwiaty świeże na okazje weselne
lub pogrzebowe, sztuczne wieniec
cmentarne
Bezpośrednia dostawa na terenie
miasta Toronto

Karty kredytowe mile widziane
Kwiaciarnia otwarta 7 dni w tygodniu

Nowy punkt sprzedaży
ECHA TYGODNIA
w Toronto

ALANA S FLOWERS
290 The West Mall, Etobicoke
West Mall & Bloor Plaza

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE TORONTO
CREDIT UNION LTD
2150 BLOOR ST W
(Wąsacie od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Credit Union

Credit Union

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł. i od 7 30 do 9 wiecz
WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12 30

Konta depozytowe	5 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5 000 oprocentowane na każdy dzień depozytu)	5 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	8 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7 %	rocznie
1-roczne certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	7 %	rocznie
3-letnie certyfikaty (non-redeemable)	7 1/2 %	rocznie
RRSP	7 %	rocznie
Pożyczki personalne	13 %	rocznie
Pożyczki hipoteczne	11 %	rocznie
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)	13 1/2 %	rocznie
Line of credit		rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

CINEMATIC

Produkcja filmów
VIDEO

Najwyższej jakości,
po najniższej cenie -
to najlepszy sposób na ocalenie
niepowtarzalnych chwil
743 - 8142

210

MATRYMONIALNE

PANI w średnim wieku, kochająca przyrodę, szanująca pracę pozna pana w celu towarzyskim, Toronto,
TEL 251 4045

SAMOTNY kulturalny domator lat 37 pozna panią w celu towarzysko matrymonialnym Oferty wraz z nr telefonu na adres Echa Tygodnia

ATRAKCYJNA, pogodna Polka, 29 lat z przyjemnością pozna sympatycznego ambitnego wykształconego mężczyznę o pogodnym usposobieniu Foto oferty mile widziane Zwrot za pewniomy A B

sw. Stanisława i sw. Kazimierza

CREDIT UNION

KONTA DZIENNE
(DAILY
INTEREST
ACCOUNT)

Interesujące dla operujących
pieniężni na bieżąco

- Procent kalkulowany dziennie
- Płacony z końcem miesiąca
- Korzystna stopa procentowa
- Dla emerytów w ramach programu 60+ o 0,5 % wyższa stopa procentowa

PYTAJ O KONTA DZIENNE WE
WSZYSTKICH ODDZIAŁACH
TWOJEJ CREDIT UNION

220 Roncesvalles Ave
tel. 537 2181
12 Denison Ave
tel. 863-0996

2987 Bloor Str. W
tel. 236-1225
4260 Cawthra Rd
tel. 848-4303

KLARA MAGILL

113 Roncesvalles Ave
TORONTO, Ont M6R 2K9
Bus tel 537 - 6450

BIURO
MIĘDZYNARODOWE
SAMOTNYCH

Samotność jest przykra Pozwólcie Panie i Panowie abysmy mogli być waszą pomocą w odnalezieniu tego Szczęścia

207 219

SUNSHINE

Samotność, potrzeba kogos bliskiego, brak czasu! Wiele pan i panów jest w podobnej sytuacji Pozwól sobie pomoc w znalezieniu szczęścia, składając ofertę w naszym biurze Piszcie po najnowszy fotokatalog "LATO 86" (ponad 200 ofert głównie z Polski, również z Kanady i Anglii) oraz informator załączając dolarów 2 Adres Box 339 Station D, Scarborough, Ont M1R 5B8

"PANI JADWIGA" - POLSKI PROGRAM RADIOWY

Nadawany w każdą sobotę od godz 1 00 do 2 00 pp ze stacji CHWO 1250 w Oakville
Program muzyki i słowa polskiego z uwzględnieniem Kobieta w ognisku domowym Telefon 691 8789

PROGRAM TELEWIZYJNY "TELEPOLONICA"

- Montreal, Quebec
CF CABLE TV pozycja 25 we srody, g 11 00 i w niedziele g 18 00
CABLE VISION NATIONALE VIDEOTRON pozycja 24 w poniedziałki, g 8 00, we wtorki g 6 00 we srody, g 19 30 w piatki g 18 30 w noce ze soboty na niedziele g 2 00
Korespondencja na adres STEP 375 Claremont Westmount Que H3Z 2P5

POLSKI PROGRAM MUZYCZNY

Niedziele od godz 6 do 7 wiecz CKWR fala FM 98.7 Kitchener Koncert zyczeń polskie piosenki i prelekcja ks Kornehana Jan Zuk Kitchener (519) 579 3615

POLSKA FALA

Soboty od 2 4 po poł CFMB Radio Montreal 35 York St Westmount Montreal Que H3Z 2Z5 Tel (514) 483 2362

"BIAŁY ORZEŁ"

Niedziele od godz 5 30 - 6 30 wiecz Na fali 620 AM CFCL Timmins Paweł Rycaj 340 Ross E Tel (705) 264-8765

POLISH HOUR

Niedziele 8 rano na fali CISD FM fala 94 Polski program radiowy w Thunder Bay

KORPANTY'S POLONIA

Od poniedziałku do piątku włącznie od godz 1 2 po poł Fala 1270 Buffalo Tel 892 4267

PROGRAM RADIOWY "POLONIA" w EDMONTON

Na stacji CJSR FM STEREO 88.5 Wiadomości tygodniowe kronika religijna pogadanka medyczna zgadula muzyczna z nagrodami w niedziele od godz 17 30 do 19
Adres 10858 97 St Edmonton T5H 2M5

POLSKI PROGRAM RADIOWY W VANCOUVER

Niedziele od godz 2 30 do 3 30 CJVB fala 1470 Wiadomości z Polski Kanady i świata komentarze wywiady ogłoszenia i komunikaty polonijne koncert zyczeń oraz ogłoszenia handlowe Jerzy Kusmider P O Box 58262 Stan L Vancouver B C V2P 6E3 Tel (604) 327 6892

PROGRAM TELEWIZYJNY "POLONIA REVIEW"

Srody - 8 30 pm, czwartki - 9 30 pm, soboty - 2 00 pm
W dzielnicy Parkdale srody 7 wiecz piatki 9 30 i soboty 3 30 Jest programem telewizyjnym Polonii przedstawiającym wiadomości z Polski ciekawych ludzi informacje o ważnych dotyczących Polonii sprawach

PROGRAM RADIOWY "ECHO OJCZYZNY"

Od poniedziałku do piątku na fali CHIN FM 100 w godz od 10 30 do 11 30 rano
Program prowadzi KAROLINA KESIK
W programie koncert zyczeń, wiadomości polonijne i z Polski interesujące wywiady, komentarze, muzyka dla wszystkich 637 College St, Toronto, Ont M6G 1B6, tel 531-9991, dom 247-9755

**OGŁOSZENIA
O PRACY**

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie. Ostatni termin wtorek godz 3 00

POTRZEBNI do pracy w odlewni szlifierze
TEL 293-2471

ENERGICZNA Polka przyjmie każdą pracę oprócz pilnowania małych dzieci. Tel 251-4045 po 5 wiecz
208 210

ZATRUDNIĘ cieśli przy budowie domów murarza tynkarza oraz dekarza. TEL. 267 5053
Proszę Franka

POTRZEBNA doświadczona ekspedientka do sklepu delikatesowego. Proszę Danusję. TEL 767 4083
po g 5 po poł

DWÓCH elektroników elektryków szuka pracy w godz 16-22 na pół etatu. TEL. 766-8893 po g 20

POTRZEBNI pracownicy w zawodach mechanik slusarz monter. TEL 243-8891 wiecz

JEST PRACA SHERATON HOTEL Highway 7/404 600 Highway 7 East. Sprzątanie pokoi praca w kuchni. Wymagana niewielka znajomość języka angielskiego oraz pozwolenie na pracę.
TEL 881 2121 ext 522 po południu 3-11 prosić p. Marka (ask for Marc) od srody do piątku

NOWO PRZYBYŁY elektronik z Polski poszukuje pracy. TEL 531-0976 proszę Tadeusza

INŻYNIER elektronik elektryk mechanik. Wymagana znajomość zagadnień z zakresu niezawodności statystyki oraz języka angielskiego. Zatrudnienie na pół etatu.
Resume kierowac na adres: Reliability & Maintenance Specialists 1580 Sandhurst Cir # 1001 Scarborough Ont M1V 2L3

POTRZEBNA pani do dwojga dzieci z zamieszkaniem na miejscu. tel 749 4584

NAUCZYCIELKA języka polskiego posiadająca praktyczną wiedzę z młodego dzieckiem. (znajomość angielskiego)
Tel 251 7036

MATEMATYKI szkolnej oraz uniwersyteckiej. Każdy zakres uczy doświadczony profesor posiadający tytuł doktora matematyki. Cena bardzo umiarkowana. Tel 781 0274 lub 783 2529

MŁODA energiczna kobieta podejmie się prowadzenia domu lub opieki nad dzieckiem lub starszą osobą na stałe. Montreal tel (514) 937 1401 wiecz
207 209

KOBIETA do prac pomocniczych w dużym zakładzie krawieckim. Praca stała 5-6 dol na godz. kwalifikacje i j. angielski niekonieczne.
TEL 738 0095 8-4 30

KOBIETA do opieki nad chorą w szpitalu od 8 do 4 albo od 4 do 11 wiecz. TEL. 651 7665

DWIE panie energiczne podejmą pracę. TEL 766 3774

OD ZARAZ potrzebna opiekunka do dwóch chłopców 3 1/2 roku oraz 7 1/2 miesięcy. Okolice Don Mills i Eglinton. TEL. 425 0895

OSOBA do opieki nad dwojgiem dzieci i drobnej pracy domowej z zamieszkaniem na miejscu. potrzebna. TEL 273-7352

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej 2 lat w swoim domu. okolica Berry Rd i Stephen Rd.
TEL. 251-6105

Młody mężczyzna podejmie każdą pracę najchętniej malowanie lub dekarstwo. TEL 267 9062

MŁODY energiczny mężczyzna czasowo w Kanadzie szuka pracy. TEL 429 5485

MECHANIK hydraulik z wieloletnią praktyką poszukuje pracy. Dzwonić wiecz 368 9597

KOBIETA poszukuje każdej pracy. Ma doświadczenie elektrycznika. TEL 368-9597

ELEKTRYK elektronik naprawia urządzenia elektryczne w domu i w zakładach pracy oraz zakłada nowe instalacje elektryczne. Proszę Jurka.
TEL 225-7226

PANI na wycieczkę 34 lata poszukuje pracy. TEL 441 9700

POSZUKUJE pracy chałupniczej. Tel 267 1368

ZESPÓŁ muzyczny Transfer Hamilton na wszystkie okazje. Repertuar dla starszej i młodszej generacji. Hamilton 561-6955 Kitchener 578-9235 Toronto 661 2741

PRZYJMĘ sprzątaną i opiekę nad dzieckiem od rana do 6 wieczorem. Okolice Lakeshore i Royal York.
TEL 252-0216

POTRZEBNA doświadczona o miłym usposobieniu kelnerka z dobrą znajomością angielskiego do eleganckiej ruchliwej europejskiej restauracji.
TEL 532 2602

PODEJMĘ pracę chałupniczą. tel 425 0895

PODEJMĘ jakąkolwiek pracę. proszę dzwonić 261 2869

POTRZEBNE osoby do pracy w budownictwie w Guelph. Tel (519) 821 0842

POTRZEBNY kierowca z kat. A (na ciężkie trucki) pierwszeństwo kandydatom z doświadczeniem amerykańskim. Toronto tel 274 9821

DRIVERS wanted pizza part time or Full Time own car 636 5871

POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 2 1/2 letniego dziecka. Etobicoke okolice The West Mall i Rathburn. Tel 621 0363

PODEJMĘ się każdej pracy po południu lub wieczorem. TEL 251 4045

TWO young boys helpers for furniture shop. TEL 537 2538

POTRZEBNI murarze elektrycy stolarze. TEL 223 1049

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu przy Browns Line. tel 259 0429

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu lub podejmę pracę w godzinach wieczornych. TEL 246 9364

UKŁADAM płytki ścienne i podłogowe. ceramcz. nie i CVP. TEL 281 8911

PRZYJMĘ na mieszkanie współlokatora. Hwy 401 i Islington. Andrzej tel 245-8668

POKOJ umeblowany ze wspólną kuchnią łazienką dla pana pracującego spokojnego niepalącego.
TEL 251 6280

KOT CI SZCZĘŚCIE PRZYNIĘSC MOŻE
Dwa czarne, rudy, bezowy i popielaty otworzyły już oczka i wypatrują przy szłych opiekunów. Zainteresowanych adopcją kociego dziecka prosimy o telefon 239 - 4580. Pod tym samym numerem oczekuje też na nowych opiekunów uroczą puszystą 3-miesięczną kociętkę z wyjątkowo zabawnym wyrazem twarzy. cena za jednego kotka jeden usmiech

SPRZEDAŻ

SKOJA 120 LS 1983 rok 32 tys km p. ubezpieczenie. TEL 767-9345, proszę Krzysztofa

WARSZAWA piękne trzypokojowe mieszkanie sprzedam. T. MOMOT 19 Bd Georges Favon, 1204 Geneva Switzerland. Tel (22) 28 24 34

AB VIDEO - LUX

Profesjonalne video, ceny amatorskie, wszystkie okazje i systemy. Również Insurance Claims, końcowy montaż w studio.
Efekty Powitania z lotniska \$ 26
Wesela od \$ 200
TEL (416) 278 - 5684
Spoza Toronto do 250 km

Dr MARY DONNA PIETRASZEK

młoda polonijna lekarka otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane Bloor Centre 2 Jane St suite 203
TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St. Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd

(naprzeciw kościoła św. Kazimierza) 149 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 5452
Właściciele
J. SOLARSKI i S. SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Ziola Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaż biletów

Dr. Krystyna SALACH-MARKIEWICZ

"Family physician" uprzejmie zawiadamia o otwarciu praktyki lekarskiej

Porady ginekologiczne, pediatryczne i ogólne. Godziny przyjęć od poniedziałku do piątku 10-18, soboty 10-13
2333 Dundas Str W Suite 410
TEL 588 - 5929

Dr V T BLOK GŁOWCZYŃSKA, M.A., O.D. OPTOMETRYSTA

2391 A Bloor St W (Jane Subway)
TEL 766 - 5580

DENTURE THERAPY CLINIC

JAN M. WISNIEWSKI D.T.
Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna
2337 Dundas St W, Toronto (Bloor Dundas Square Bldg)
TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

DENTYSTYCZNE PROTEZY

G. RYTWINSKI D.T.
z 25 letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave,
TORONTO (obok kina Revue)
TEL 531 - 8545

**DIVORCE AID
K. BEŁDOWSKI
Rozwód \$ 155**

TEL 226 - 0335

Dr JANINA DUTKIEWICZ
Family physician zawiadamia o otwarciu gabinetu lekarskiego
3095 Glen Erin Dr, suite 7
MISSISSAUGA
TEL 828 - 0038

Dr BOGDAN PIETRASZEK
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny "FAMILY DOCTOR" w gabinecie przy
190 FERN AVENUE
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 - 4317

Przyjmuje od poniedziałku do piątku od 10 do 18 w soboty od 9 do 14
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
160-171

Dr. Teresa Wrzesińska
Specjalista Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4
151 202

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9
TEL 425 - 4114
(przy Ontario Science Centre)
Poprzednio pracował w Sick Children Hospital

**METRO TORONTO
SPRZEDAŻ-KUPNO,
WYNAJEM DOMÓW,
INTERESÓW
I APARTAMENTÓW**

Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

The East Hall Obszerny jasny 2 sypialniowy apartament z ogrzewanym garażem i basenem w czystym i spokojnym budynku blisko sklepów 15 min od Subway

Wspaniała inwestycja możliwość wynajęcia trzech pięter okobno wolnostojący murowany duży garaż znajdujący się w dobrej dzielnicy 2 min na pieszo od Subway TYLKO \$ 149 900

Finch/Weston mała cukiernia wraz ze sklepem delikatesowym do objęcia natychmiast \$ 74 900

Centrum miasta duplex w bardzo dobrym stanie możliwość dochodu z wynajmu około \$ 2 tys miesięcznie
Potrzebujesz \$ 20 tys wpłaty aby stać się właścicielem tej znakomitej posiadłości

Wspólny dwupiętrowy dom blisko komunikacji tylko 10% wpłaty

KAMIL KOWALCZYK

**Biuo 536 - 5000 Dom 690 - 4182
24-godzinny serwis**

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach

Prosimy dzwonić

Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę
TEL domowy (416) 632 - 8119
1259 Brant St, BURLINGTON, L7P 1X7

ADVANCE REAL ESTATE LTD

BOHDAN (Bob) SZEWCZYK,
M.Sc. Mech. Eng.

DO SPRZEDANIA

Lansdowne Ave 11 pokoi 7 sypialni 3 łazienki 3 kuchnie podwójny garaż \$ 180 tys
● INDIAN ROAD CRESCENT (blisko Annette) pięknie wykończony wewnątrz w drzewie wolnostojący dom 7 pokoi 4 sypialnie

1055 Bloor St W, Toronto, Ont M6H 1M4,
Tel bus 534 - 9246, wiecz 247 - 4437

HIGH PARK
Real Estate Ltd Realtor

217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów
Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy i interesy, 3-dniowe, komputerowe wyprzedzenie w informacji gwarantuje najlepsze okazje.

**Proszę dzwonić całą dobę
532 - 4441**

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

ETOBICOKE MISSISSAUGA, TORONTO SCARBOROUGH

Kupno-sprzedaż nieruchomości
Bogaty wybór z komputera
Solidna i fachowa obsługa
Pomoc w finansowaniu i załatwianiu formalności prawnych

DO SPRZEDANIA
Okazja 2 sypialniowy bungalow Mimco Ave przy Lakeshore Blv West prywatny jazd garaż duży plac wykończona piwnica TYLKO \$ 129 tys. Musi być sprzedany natychmiast

Duplex Constance przy Roncesvalles również apartament w basenie podwójny garaż cena \$ 239 tys

4-apartamentowy dom po całkowitym remoncie blisko Lansdowne i Bloor Subway przy widywanym dochod 2300 dol miesięcznie Cena 195 tys

3-rodzinny dom wolnostojący High Park cena 175 tys dol

Kupno-sprzedaż apartamentów polskich kooperatywach Syrena La Rose Coe Hill Drive Bloor St West Ceny przystępne

ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ
Biuro 766-4088 Dom 769-9494

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont.
TEL 368 - 4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.
178 Ossington Ave Toronto
TEL. 532 - 4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY ŚWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

**NEW CENTRAL MEAT
DELICATESSEN**
TEL 531 - 4861
323 Roncesvalles Ave
PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby
mięsne i wędliniarskie
wytwarzane według najstarszych
staropolskich przepisów, szynki,
boczek, balerony, kabanosy oraz
wiele innych artykułów
spożywczych importowanych
z Polski i Europy

Superior Sausage Co.
1004 DUNDAS ST W
TEL 531 - 8422
KONKURENCYJNE CENY!

WĘDZONE NA MIEJSCU
SŁYNNE NA CAŁE TORONTO
ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa
rozne delikatesy

Luksusowe mieszkanie w Warszawie do sprzedania

Warszawa-Srodmiescie, osiedle
w parku, mieszkanie własno-
ściowe, komfort, 2 pokoje,
kuchnia, łazienka, balkon, tele-
fon! Oferty proszę kierować na
adres W Krzeźel, 174 Maria
St., Toronto, Ont M6P 1W4

OPIEKA
NAD GROBAMI W POLSCE
Odzyskasz spokój, powierzając
nam, za niewielką opłatą,
opiekę nad grobem swoich blis-
kich w Polsce Informacje
762 - 0591

APPLIANCE CLINIC CO
oferuje naprawę lodówek pralek su-
szarek pieców elektrycznych i automa-
tycznych zmywarek do naczyń
● Zniżka dla rencistów ● Gwarancja
na 1 rok ● Obsługa 7 dni w tygodniu
● Dzwonic całą dobę
TEL TORONTO 261 - 7619
Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany

QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP

WOJTEK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo
wszelkie naprawy samochodów
SZYBKO SOLIDNIE
Zabezpieczenie antykorozyjne
931 A Weston Rd (koło Black Creek
TEL 763 - 2618 warsztat
249 - 9791 dom
Czynny również w sobotę

ROWLAND MERCURY FORD

POZYCZKA 9 9 %
KLIMATYZACJA
BEZPŁATNA
w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje
TERESA BEDNAREK
Toronto, 1800 O'Connor Dr
TEL 759 - 4422

CANADA'S LARGEST FORD CAR
DEALER

TOTAL FORD

- Duży wybór używanych samochodów
- Dogodne pożyczki
- Samochody dostawcze i mikrobusy
- Otwarte w każdą sobotę oraz dwie niedziele w miesiącu
- Specjalne ogłoszenia w Toronto Star

DALSZE INFORMACJE
ROMAN GORSKI
TEL (416) 781 - 5531
2401 DUFFERIN STREET
(100 m na północ od Eglinton)

SAFETY

AUTO REPAIRS

WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St w., Etobicoke
TEL 231 - 6996

Świadczymy usługi w zakresie **mechaniki samochodowej** wszystkich marek oraz wydajemy zaświadczenia potrzebne do rejestracji samochodów

SZYBKO I SOLIDNIE

SAVE-O-WAY BIURO PODROZY

I
PACZKI DO POLSKI
Po rezerwacji i informacji proszę
dzwonic
(416) 532 - 3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave., Toronto

MIRAPOL Air Transit Co.
TORONTO -
MONTREAL -
TORONTO
Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz
275-7747 i 239-9411

Past Enterprises

- PACZKI DO POLSKI
PACZKI LOTNICZE od 3 do 14 dni
EXPRESS MORSKI (5 do 8 tygodni)
Owoce cytrusowe, mleko w proszku
Bilety lotnicze wiza, zaproszenia
121 Roncesvalles Ave
TEL 531 - 8786

Campanale
REAL ESTATE LTD., Realtor
KUPNO I SPRZEDAŻ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236-5854, d 232-2501

Ogłaszaj się
W ECHU

**COPERNICUS
MEAT PRODUCTS**
79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na
zyczenie Szynki boczek balerony kieł-
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogorki kiszone
kapustę z beczki śledzie pierogi
T S PAKULSKI

**M-C DAIRY co.Ltd.
PRODUCTS**
Dostarczamy wszystkie znane produkty
mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogourt
fuslanke sery białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW
W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia: 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

**ROCKWOOD
DELICATESSEN**
4141 Dixie Rd
111 624 1244
Nowo otwarty sklep
delikatesowy
w Mississauga i Rockwood
Mall poniedziałki Beaver i umbr
& beer store
I osiadłymi wysmienic polskie
i europejskie wędliny i wyroby
delikatesowe oraz polskie
gizdy

BLOOR ST W

78 SIX POINT RD

THE QUEENSWAY

SKLEP OTWARTY
czwartki i piątki od 8 rano do 7 00 wiecz
w soboty od 8 00 rano do 5 00 po poł

**JOHN
CZECHOWSKI
UNIQUE SAUSAGE
BOUTIQUE**
650 The Queensway, Toronto
TEL (416) 252 - 4567

Najwyższej jakości wyroby
delikatesowe - wędliniarskie
własnej produkcji - wyroby
mięsne oraz świeże mięso
pierwszej klasy,
7 gatunków pierogów własnej
produkcji

RENEWAL
Construction and Renovation
Instalacje elektryczne renowacje łazienek
kuchni wykładziny kafelki
wykarczanie piwnic Bezpłatna wycena
TEL 249-5212 lub 742-1302

QUALITY SAUSAGE

Meat Production Ltd
78 Six Point Rd., Etobicoke
Ontario M8Z 2X2
TEL 239 - 1281

Nowo otwarta
wytwórnia wędlin
oferuje po najniższych
hurtowych cenach wyroby
wędliniarskie i świeże mięsa

TATRA
3832 A Bloor Str W Toronto
TEL 233 - 9898
(skrzyżowanie Bloor Str / Kipling blisko stacji metra)
ZAPRASZA
na polsko-kanadyjskie potrawy
Organizujemy bankiety oraz
inne okolicznościowe
uroczystości na miejscu lub
w domu klienta
2 osoby za jedynie 9 95 \$
mogą się u nas najść do syta
Podajemy zupę, sałatę, pierogi i deser
w ilości żądanej przez klienta

**POLSKA KSIĘGARNIA
WYSYŁKOWA**
POSIADA słowniki francuskie angielskie
techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarne młodzieżowe bajki,
religijne karty świąteczne
MONTREAL, P Q P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489 - 0396

**KARL'S BUTCHER
& GROCERY**
Właściciel Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze
świeże mięsa, wędliny własnego
wzrostu smaczne i świeże oraz
importowane z Polski i Europy
artykuły spożywcze
105 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 1622

FINE PIANO SERVICE
Strojenie pianin i fortepianów,
strojenia koncertowe, wszelkie
naprawy
Zgłoszenia przyjmujemy w
językach polskim, angielskim,
niemieckim
Toronto, TEL 249 - 8628

BISTRO Jedną z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(wg gazety Toronto Sun)
EUROPE
● Europejska atmosfera ● Znakomite
miejsce na spotkanie ● Cos na ząb
2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

**jolanta interiors
FIRMA**
specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zasłony okienne
niezawieszane VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentów
na każdą okazję
2368 BLOOR Str W TORONTO, ONT
TEL 762 9638

KURSY
American
social dancing
AMERYKAŃSKI
TANIEC TOWARZYSKI
walce, tango, foxtroty, rumbly,
cha-cha, samby, swing
Informacje i rejestracja
(416) 782 - 9776
Młodzież i dorośli

**HOMETARIO
REAL ESTATE LTD
& INSURANCE BROKERS Ltd**
● KUPNO I SPRZEDAŻ NIERU-
CHOMOŚCI WSZELKIEGO
RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY — OD OGNIA — KRA-
DZIEŻY I INNE
171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 3506

**ONTARIO MEAT
PRODUCTS LTD.**
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave
TEL 535 - 4648
"NAJWYŻSZA JAKOŚĆ"
KONKURENCYJNE CENY!
Świeże mięso sery pieczywo w bogatym
wyborze
Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
ANKA & PETER
2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769 - 4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

**PRZEPROWADZKI
BLISKIE I DALEKIE**
oraz wszelkie przewozy towarów
Umiarkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel 691-3161
JANUSZ

- PRZELOTY DO POLSKI od \$ 699
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata
- formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą - 3 miesiące \$ 95 00
- wysyłamy mleko i lekarstwa do Polski

Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi
EMDRESS
TRAVEL AGENCY Ltd
185 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536 - 3554

**euro-AMERICAN
ELECTRICIAN INC**
Instalacje elektryczne
Residential, Commercial
Industrial
Tel (514) 334-2966